

378.013

ว 145 ป

ร.2

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้
ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ปริญญานิพนธ์

ของ

วชิร โอภิธากร

F-8 เม.ย. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

มีนาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๑๕๖๗

๙๖๑๐๑

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขา
การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์)
.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณศักดิ์)
.....กรรมการ
(ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์)
.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณศักดิ์)
.....กรรมการ
(ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.จริยา ทัพพะกุล อยุธยา)

บัณฑิตวิทยาลัยขออนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิสาธนาภรณ์)

วันที่ 13 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยการเอาใจใส่ดูแล และให้การช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากคณาจารย์ผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ 3 ท่านคือ ศ.ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์ ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต และดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบปากเปล่าให้
ขอขอบคุณ รศ.ดร.ประพนธ์ เจียรกุล และดร.พูนทรัพย์ นาคนาคา ที่กรุณาช่วยเหลือใน
ด้านการเรียนในระดับนี้มาตลอด

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้เลยถ้าปราศจากการช่วยเหลือด้วยความมุ่งมั่น
และเสียสละของอาจารย์มีชัย จันทวงศ์ อาจารย์เนตรยา สุรนิรนาถ และอาจารย์อรุณี พันธ์พิทักษ์
แห่งคณะวิชาพัฒนศึกษกรรม วิทยาลัยเทคนิคตรัง ในการพิมพ์ต้นฉบับด้วยความอดทนยิ่ง

คุณค่าจากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอบอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และครู-อาจารย์ ที่เคยสั่ง
สอนอบรมผู้วิจัยทุกท่าน หากมีข้อบกพร่องใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

วชิร โอภิธากร

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ที่มาและปัญหาการวิจัย.....	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	ตอนที่ 1 แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ	
	และคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ.....	7
	แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ.....	7
	ความหมายของอาชีพอิสระและผู้ประกอบการ.....	7
	แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	10
	งานวิจัยเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	11
	แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ.....	14
	งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ.....	16
	ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกอาชีพและการทำนายพฤติกรรม....	17
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ.....	17
	ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์.....	17
	ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร.....	17
	ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก.....	18

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์.....	19
ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อทำนายพฤติกรรม.....	21
ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล.....	21
ทฤษฎีแรงจูงใจไฟส์มัทธรี.....	27
ทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตน.....	33
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา	
กับพฤติกรรมทางเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	39
สถาบันครอบครัวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	40
ครอบครัวกับการสร้างเสริมคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ.....	40
ครอบครัวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ.....	41
สถาบันการศึกษากับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	44
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับการประกอบอาชีพอิสระ.....	44
การเรียนการสอนกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ.....	51
ตัวแปรในการวิจัย.....	58
นิยามตัวแปร.....	58
สมมติฐานการวิจัย.....	60
3 วิธีการวิจัย.....	62
ประชากร.....	62
กลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือวัดตัวแปร.....	66
การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปร.....	79
วิธีการเก็บข้อมูล.....	80
การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ.....	80

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	82
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	83
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	83
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัย ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	87
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	90
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	97
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	97
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัย ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	100
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	103
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	110
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	110

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัย ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	113
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	116
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม.....	123
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม.....	123
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัย ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม.....	127
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	135
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	136
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	141
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	145
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	145
สมมติฐานการวิจัย.....	145
วิธีดำเนินการวิจัย.....	146
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	147
สรุปผลการวิจัย.....	147
อภิปรายผล.....	153
ข้อเสนอแนะ.....	156
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาปฏิบัติ.....	156
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	157

บรรณานุกรม.....159

ภาคผนวก.....167

 ภาคผนวก ก การเลือกห้องเรียนและสถานศึกษา.....168

 ภาคผนวก ข เครื่องมือวัดตัวแปร.....183

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงผลสรุปการติดตามผลการปฏิบัติงานทำของนักเรียนหลักสูตร ปวช. ตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2535 ของกรมอาชีวศึกษา.....	2
2	แสดงพัฒนาการของการเลือกประกอบอาชีพของบุคคล.....	20
3	แสดงโครงสร้างหลักสูตร ปวช. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	48
4	แสดงโครงสร้างหลักสูตร ปวช. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	49
5	แสดงโครงสร้างหลักสูตร ปวช. ประเภทวิชาคหกรรม.....	50
6	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามสถานศึกษา และประเภทวิชา.....	63
7	แสดงจำนวนห้องเรียนจำแนกตามประเภทวิชา และความถี่สะสมของจำนวนห้องเรียน....	64
8	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทวิชา.....	66
9	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจริงจำแนกตามประเภทวิชา.....	82
10	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	84
11	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของ นักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	85
12	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือก ประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพ อิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	86
13	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐาน การวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	87

14	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	89
15	แสดงสมมติฐานของแมทริกซ์อิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	92
16	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์พาท (β) ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	93
17	แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม.....	96
18	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	97
19	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	98
20	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	99
21	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	100

22	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	102
23	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	104
24	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณและสัมประสิทธิ์พาท (β) ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	106
25	แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....	109
26	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	110
27	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	111
28	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	112
29	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	114

30	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	115
31	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	117
32	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณและสัมประสิทธิ์พาส (β) ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	119
33	แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	122
34	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	124
35	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	124
36	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	126
37	แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	127
38	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	129

39	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์ฟ้าธ (β) ตามสมมติฐาน ปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม.....	131
40	แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อ ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของ นักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม.....	134
41	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ จำแนกตามประเภทวิชาและอาชีพ.....	135

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในการเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระ.....	14
2	แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์และไอเซน.....	24
3	แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ในการทำนายพฤติกรรม และความตั้งใจ ในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลตามทฤษฎีและผลการวิจัยตามทฤษฎี การกระทำด้วยเหตุผล.....	27
4	แสดงความสัมพันธ์ของครอบครัว สถานศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ การเป็นผู้ประกอบการ.....	33
5	แสดงความสัมพันธ์ของทัศนคติ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ความตั้งใจใน การกระทำพฤติกรรม การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนกับพฤติกรรม.....	38
6	แสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยภายนอก แรงจูงใจ ทัศนคติ การรับรู้ ทัศนคติทางสังคม ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม การรับรู้ประสิทธิภาพ แห่งตน และพฤติกรรม.....	39
7	แสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยต่าง ๆ กับการประกอบอาชีพอิสระของบุคคล....	57
8	แสดงแบบจำลองเส้นใยความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.).....	61
9	แสดงแบบจำลองความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจใน การเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียน ระดับ ปวช.3. ในกลุ่มรวม.....	94

- 10 แสดงแบบจำลองความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจใน
การเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียน
ระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.....107
- 11 แสดงแบบจำลองความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจใน
การเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียน
ระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....120
- 12 แสดงแบบจำลองความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจในการเลือก
ประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ
ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม.....132

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและปัญหาของการวิจัย

๑. ✓ การจัดการเรียนการสอนของกรมอาชีวศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2530 และฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533 เป็นการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพโดยตรง มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาเพื่ออาชีพตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรมตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ ต้องการให้ผู้เรียนสามารถสร้างงานให้กับตนเองได้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ รวมทั้งให้
รณรงค์เพื่อการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของนักศึกษาถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการประกอบ
อาชีพส่วนตัว และมีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการด้วย แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามภาวะ
เศรษฐกิจ สังคม และความประสงค์ของผู้เรียนแต่ละคนในการเลือกเรียนทักษะวิชาชีพหรือเลือก
ประกอบอาชีพ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2530 : 33, กระทรวง
ศึกษาธิการ. 2530 : 1-5, กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 1-5, คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535
: 7) จากการติดตามผลการปฏิบัติงานทำของนักศึกษาเพื่อประเมินผลการจัดการศึกษาตามจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) นี้ กองแผนงานกรมอาชีวศึกษาได้สรุปผลการติดตาม
ภาวะการปฏิบัติงานทำของนักศึกษาดังแต่ พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2535 (กรมอาชีวศึกษา. 2536 : 21) ไว้
ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลสรุปการติดตามผลการปฏิบัติงานทำของนักศึกษาหลักสูตร ปวช. ตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2535 ของกรมอาชีวศึกษา

จำนวนนักศึกษา	2531		2532		2533		2534		2535	
ในแต่ละปี										
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนที่ติดตามได้	50145	77.61	53058	83.00	50902	85.53	50025	85.94	52442	81.56
ศึกษาต่อ	21529	42.93	24059	45.34	26131	51.33	27907	55.78	29922	57.05
รับราชการ	1679	3.348	1496	2.82	1038	2.04	1276	2.55	1187	2.26
ทำงานเอกชน	13498	26.92	17556	33.09	16518	32.45	14982	29.95	15442	29.45
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3663	7.30	3461	6.52	2617	5.14	2157	4.31	1955	3.73
ไม่มีงานทำ	8941	17.83	5688	10.72	3337	6.56	2875	5.74	2981	5.68

จากตาราง 1 พบผลว่าจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี นั่นแสดงว่าการเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาลดลง เมื่อพิจารณาถึงจำนวนนักศึกษาที่เข้าสู่อาชีพจะเห็นได้ว่า กรมอาชีวศึกษาได้แบ่งอาชีพออกเป็น 2 ลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ลักษณะแรกเป็นอาชีพลูกจ้างในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมีจำนวนนักศึกษาเข้าสู่อาชีพนี้เพิ่มขึ้นทุกปี กับ ลักษณะที่ สองเป็นอาชีพอิสระ หรือการประกอบธุรกิจส่วนตัวมีจำนวนนักศึกษาเข้าสู่อาชีพนี้ลดลงทุกปี

นอกจากนี้ จากการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ของงานวิจัยการศึกษา ฝ่ายวิจัยการศึกษาและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2537) ยังพบว่า นักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2537 มีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ถึงร้อยละ 84.6 ต้องการประกอบอาชีพโดยไม่เรียนต่ออีกร้อยละ 8.7 และประกอบอาชีพก่อนแล้วเข้าเรียนต่อภายหลัง

หลังอีกร้อยละ 6.7 เมื่อพิจารณาถึงความมั่นใจของนักเรียนในการพัฒนาความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบผลว่า นักเรียนชั้น ปวช. ปีที่ 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมั่นใจว่า ตนมีความสามารถในการสร้างอาชีพให้แก่ตัวเองในระดับสูงถึงร้อยละ 65.6 มีความพร้อมในการประกอบอาชีพส่วนตัวในระดับสูง ร้อยละ 32.9 ส่วนประเภทวิชาชีพพาณิชยกรรมมั่นใจว่า ตนมีความสามารถในการสร้างอาชีพให้แก่ตัวเองในระดับสูง ถึงร้อยละ 67.9 มีความพร้อมในการประกอบอาชีพส่วนตัวในระดับสูง ร้อยละ 40.9 และประเภทวิชาคหกรรม นักเรียนมั่นใจว่า ตนมีความสามารถในการสร้างอาชีพให้แก่ตัวเองในระดับสูง ถึงร้อยละ 71.2 มีความพร้อมในการประกอบอาชีพส่วนตัวในระดับสูง ร้อยละ 42.5 ในส่วนของครูผู้สอนนั้นพบผลว่า การสอนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนนั้น ครูผู้สอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมเน้นการส่งเสริมการประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 78.1 การศึกษาต่อร้อยละ 57.7 ผู้สอนวิชาประเภทวิชาพาณิชยกรรม เน้นการส่งเสริมการประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 65.1 การศึกษาต่อ ร้อยละ 61.9 และผู้สอนวิชาประเภทวิชาคหกรรมเน้นการส่งเสริมการประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 76.3 การศึกษาต่อร้อยละ 60.8

จากการติดตามผลการปฏิบัติงานทำของนักเรียน และการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2533 ดังกล่าวแล้ว ทำให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของกรมอาชีวศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น ครูผู้สอนให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถของนักเรียน และส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวมากกว่าเพื่อการศึกษาต่อในระดับสูง ส่วนของนักเรียน แม้จะค่อนข้างมั่นใจว่าตนเองสามารถจะสร้างงานอาชีพให้แก่ตนเองได้ และมีความพร้อมในการจะประกอบอาชีพส่วนตัวในระดับปานกลางก็ตาม แต่ก็ยังตั้งใจจะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นมากกว่าตั้งใจจะประกอบอาชีพ เมื่อพิจารณาการประกอบอาชีพของนักเรียนในส่วนที่เข้าสู่อาชีพนั้น กล่าวได้ว่ากรมอาชีวศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จในการณรงค์เพื่อการประกอบอาชีพอิสระเพราะผู้ที่เข้าสู่อาชีพธุรกิจส่วนตัวมีจำนวนลดลงทุกปี และมีจำนวนน้อยกว่าอาชีพลูกจ้างตามความต้องการของตลาดแรงงานมาก ประกอบกับยังมีผู้ที่ไม่มีงานทำหรือไม่สามารถสร้างงานให้แก่ตนเองได้อยู่อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นปริมาณที่มากกว่าผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวที่เช่นกัน จึงก่อให้เกิดประเด็นปัญหาประการหนึ่งแก่กรมอาชีวศึกษาที่ต้องศึกษาว่า เหตุใดนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จึงประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวด้วยจำนวนที่ลดลงทุกปี

ผู้ไม่มีงานทำจึงไม่สามารถสร้างงานให้แก่ตนเอง หรือเข้าสู่อาชีพอิสระได้ และที่สำคัญคือเหตุไฉนนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น ปวช. ปีที่ 3 ซึ่งเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถที่จะสร้างงานให้แก่ตัวเองได้ อีกทั้งมีความพร้อมในการประกอบอาชีพส่วนตัวมากพอสมควร จึงมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาน้อยมาก

ในการจัดการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจนั้น ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และทักษะวิชาชีพเฉพาะสาขา ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทางธุรกิจและการทดลองปฏิบัติอาชีพจริง ๆ เพื่อพัฒนาการรู้คิดและจิตลักษณะผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน การเรียนการสอนต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาทั้งจากระบบโรงเรียน และจากสถานประกอบการซึ่งเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนพร้อมกัน (Sardana. 1970; Wolf. 1971; Miron. 1977; และสัญญา จัตุตานนท์. 2521 : 84) อย่างไรก็ตามการที่บุคคลได้รับการฝึกดังที่กล่าวมาแล้วนั้นไม่ได้หมายความว่า เขาจะสามารถเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจได้ทุกคน เพราะในการที่บุคคลจะกระทำการกิจกรรมหนึ่งนั้นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานอีกหลายประการ แต่ก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจลงมือทำกิจกรรมมีปัจจัยหลัก 2 ประการ ได้แก่ (1) ความตั้งใจของบุคคลที่จะทำกิจกรรมนั้น ตามทฤษฎี การทำนายพฤติกรรมของ ฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975) และ (2) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการทำกิจกรรม ตามทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตนเองของแบนดูรา (Bandura. 1986) ดังนั้นการที่นักศึกษาตามหลักสูตร ปวช. ไม่เลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวจึงน่าจะเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น กระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การได้รับการฝึกฝนจากสถานประกอบการ การได้รับการส่งเสริมจากครอบครัวเพื่อการสร้างทักษะ ประสบการณ์ต่อการประกอบอาชีพ และการสร้างเสริมจิตลักษณะที่สำคัญบางประการต่อการเป็นผู้ประกอบการ เป็นต้น แต่ที่สำคัญก็ือนักศึกษาอาจจะขาดความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือ เขาพบว่าไม่มีประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

ดังนั้นเพื่อเป็นการศึกษาถึงสาเหตุของการที่นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกรมอาชีวศึกษาเลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวลดลงนั้น ต้องศึกษาถึงความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวของนักศึกษา และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนของนักศึกษาต่ออาชีพธุรกิจส่วนตัว เพราะปัจจัยทั้ง 2 ประการนี้เป็นตัวทำนายการกระทำพฤติกรรมที่ใกล้ชิดที่สุด

การวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่ออาชีพธุรกิจส่วนตัวของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกรมอาชีวศึกษา เพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการประกอบอาชีพอิสระตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม พลศึกษา และคหกรรม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อการประกอบอาชีพอิสระ
2. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
3. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้แก่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลือกประกอบอาชีพโดยตรง แต่เป็นการศึกษาความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการ

ประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพราะบุคคลในวัยนี้ส่วนมากกำลังพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองสนใจด้วยการเลือกหลักสูตรการเรียน ยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งอย่างจริงจัง ประกอบกับผู้ที่เริ่มประกอบอาชีพอิสระที่มีจำนวนน้อยมาก ขาดการติดตามศึกษา ดังนั้นการศึกษาเพียงความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ก็พอแก่การประเมินถึงการเลือกประกอบอาชีพอิสระอย่างจริงจังในอนาคตได้ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen) และทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตนของ แบนดูรา (Bandura)

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะปัจจัยด้านจิตลักษณะของนักเรียนเท่านั้นและในการวัดตัวแปรให้เป็นการวัดจากนักเรียนชั้น ปวช 3 เท่านั้น

3. ถึงแม้ว่ากรมอาชีวศึกษาได้จัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใน 5 ประเภทวิชา คือ (1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม (2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม (3) ประเภทวิชาคหกรรม (4) ประเภทวิชาศิลปกรรม และ (5) ประเภทวิชาเกษตรกรรม แต่ในสภาพการศึกษาปัจจุบัน ประเภทวิชาที่นักเรียนสนใจเข้าศึกษาในระดับ ปวช. มากมีอยู่ 3 ประเภทวิชา ได้แก่ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม เพราะเหตุว่าสถานศึกษาที่จัดการสอนในประเภทวิชาเหล่านี้มีเกือบทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดตั้งใหม่) และตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานจากประเภทวิชาเหล่านี้สูง ในการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกศึกษาจากนักเรียนที่กำลังศึกษาในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม เป็นสำคัญ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ เพื่อพิจารณาตัวแปรที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ การประกอบอาชีพอิสระและตั้งสมมติฐานการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แยกเสนอไว้ 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ และคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ

ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเลือกอาชีพและทำนายพฤติกรรม

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษากับพฤติกรรมทางเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ตอนที่ 1 แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระและคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ

การเสนอแนวคิดและงานวิจัยนี้ได้แยกเสนอเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการเสนอแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ ส่วนที่สองเป็นแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระนี้ เป็นการเสนอความหมายของอาชีพอิสระและผู้ประกอบการ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และงานวิจัยเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของอาชีพอิสระและผู้ประกอบการ

การประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัวของบุคคลมี 3 ลักษณะ คือ (1) การรับราชการและรัฐวิสาหกิจ (2) การทำงานเป็นลูกจ้างเอกชน และ (3) การประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

ตัว (สุรเดช วิเศษสุรการ. 2530 : 10) อาชีพธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สำคัญในการแก้ปัญหาการว่างงาน และเป็นอาชีพพื้นฐานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2530 : 33, จริยา ทัพพะกุล ณ อุรุทธยา. 2530 : 49) จึงได้มีผู้ให้ความหมายของอาชีพอิสระไว้หลายท่านเช่น

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2517 : 5) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ คือ การที่บุคคลเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นส่วนหนึ่งในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือนัยหนึ่งคือ การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้าง

สุนทร โคตรบรรเทา (2525 : 71) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพสร้างขึ้นมาเอง ลงทุนดำเนินการเอง ไม่รับคำสั่ง และไม่มีการออกคำสั่งตัดสินใจด้วยตนเอง ผลิตสินค้าและบริการให้กับลูกค้าเอง มีการลงทุนเพื่อหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว

จริยา ทัพพะกุล ณ อุรุทธยา (2530 : 48) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจกรรมขนาดเล็กที่ทำด้วยตนเอง ที่อาศัยทักษะและเทคนิคการจัดการให้เกิดรายได้และกำไร ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพหรือทำลายสิ่งใด ๆ รวมทั้งการบริหารและการประกอบกิจการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินการและขั้นตอนต่าง ๆ เองเป็นส่วนมาก

สุรเดช วิเศษสุรการ (2530 : 10) ให้ความหมายว่า อาชีพส่วนตัวคือ งานที่มีใช้งานรับจ้าง ไม่รับราชการ ไม่เป็นลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นเจ้าของกิจการด้วยตนเอง ซึ่งอาจเริ่มจากร้านแผงลอย หาบเร่ แล้วขยายมาเช่าห้องแถว จนต่อไปอาจขยายร้านเปิดสาขาเพิ่มขึ้นต่อไปอีกก็ได้

จากความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ สรุปว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นการประกอบกิจกรรมทางธุรกิจ ด้วยการลงทุนเอง ดำเนินกิจกรรมในรูปของการผลิต การจำหน่าย การบริการ และการจัดการด้วยตนเอง กิจการนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้เพื่อหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว

บุคคลใดก็ตามที่ประกอบอาชีพด้วยการลงทุนเพื่อหวังกำไร และเสี่ยงกับการล้มเหลวในทางธุรกิจจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจ จึงได้มีผู้ให้นิยามคำว่า ผู้ประกอบการไว้หลากหลายดังตัวอย่างต่อไปนี้

เอี่ยมพร วงศาโรจน์ (2522 : 45) ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการคือ ผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการตัดสินใจว่า ผลิตสินค้านั้นจะไรจำนวนเท่าใด ใช้เทคนิคการผลิตอย่างไรผลตอบแทนในการประกอบการคือ กำไร ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของหน่วยผลิต แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการอาจเป็นเจ้าของเงินทุน เป็นเจ้าของหน่วยผลิต เป็นนักประดิษฐ์ไปพร้อม ๆ กับการเป็นผู้ประกอบการก็ได้ บทบาทที่สำคัญของผู้ประกอบการตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ก็คือ การนำสิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อประสิทธิภาพในการผลิต

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 20) ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการหมายถึง บุคคลที่ดำเนินการผสมผสานปัจจัยการผลิตต่าง ๆ อันได้แก่ ทุน ที่ดิน และแรงงาน ทำการก่อตั้งสถานธุรกิจ ผลิตสินค้า หรือบริการ เพื่อการจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปด้วยตนเอง

สุนทร โคตรบรรเทา (2525 : 71) ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ทำการประกอบอาชีพอิสระจนประสบความสำเร็จ แล้วมีการจ้างงานบุคคลอื่นเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เป็นเจ้าของจึงเปลี่ยนสภาพเป็นผู้ประกอบการ

สุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 33) ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการหมายถึง บุคคลที่จัดตั้งองค์การธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงภัยเพื่อหวังกำไร เป็นผู้จัดระเบียบและดำเนินธุรกิจขนาดย่อมเพื่อกำไร และความพอใจด้านจิตวิทยา

สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่ดำเนินการผสมผสานปัจจัยการผลิตได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงาน เทคนิคการผลิต การบริหาร การบริการ เพื่อจัดตั้งองค์การทางธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงภัย เพื่อผลกำไรและความพอใจ

จากการประมวลความหมายการประกอบอาชีพอิสระ และความหมายของผู้ประกอบการ สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระหมายถึงการประกอบกิจกรรมทางธุรกิจด้วยการผสมผสานปัจจัยการผลิต อันได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงาน เทคนิคการผลิต การบริหาร และการจัดการ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการผลิต การจำหน่าย และการบริการด้วยตนเองหรือ เพื่อจัดตั้งองค์การทางธุรกิจ โดยยอมรับการเสี่ยงภัยอันนำมาเพื่อผลกำไร และความพอใจ ไม่ว่าธุรกิจนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ตาม

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบการอาชีพอิสระนี้ ได้ประมวลจากนักธุรกิจและนักวิชาการที่ได้ทำการศึกษาถึงการเข้าสู่อาชีพธุรกิจ ดังต่อไปนี้

ศรีสง่า กรมมุต และสาโรช บัวศรี (2521 : 103) เสนอว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่นิยมประกอบอาชีพอิสระเพราะค่านิยมของสังคม โดยยกย่องข้าราชการและปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมในการรับราชการแก่เด็กมาก การประกอบการอาชีพอิสระมีการเสี่ยงต่อการขาดทุน ต่อความล้มเหลวมากกว่าการเป็นลูกจ้าง การจัดการศึกษาไม่เน้นการประกอบอาชีพอิสระ ไม่ให้ประสบการณ์ในการค้า เพราะอาชีพอิสระทั้งหลายเกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งสิ้น ถ้าหากพื้นเพของนักเรียนไม่ได้อยู่ในอาชีพนั้นนักเรียนก็จะขาดความรู้ ไม่มีประสบการณ์ทำให้ลำบากใจในการประกอบอาชีพอิสระ การทำงานเป็นลูกจ้างจึงง่ายกว่า นอกจากนี้ผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น ความรู้ในการจัดการ การตลาด ประสบการณ์ทางการค้า เงิน พื้นเพของอาชีพบิดามารดา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในอาชีพรับราชการหรือรับจ้างไม่ต้องการเลย

ศิวพร มณฑูกานนท์ (2522 : 15,17) เชื่อว่าการทำธุรกิจขนาดย่อมนั้นต้องทำด้วยความสามารถของตนเอง คิดหาโอกาสด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งที่แปลกและใหม่จริง ๆ ต้องมีการเสี่ยงกับการลงทุน การเริ่มต้นประกอบธุรกิจต้องถูกเวลาและเหมาะสมกับสถานการณ์ นอกจากนี้การเริ่มต้นทำธุรกิจต้องพึงพาอาศัยครอบครัวก่อนจึงประสบความสำเร็จได้

เจลิยว บุรีภักดี (2527 : 185 - 178) กล่าวว่าแนวโน้มในการทำงานของเยาวชนไทยใน ส่วนที่เกี่ยวกับเยาวชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระนั้น การเริ่มต้นประกอบอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ทำแทนพ่อ แม่ หรือเคยเป็นลูกจ้าง พอชำนาญแล้วทำเอง หรือเรียนอาชีพแล้วเปิดกิจการของตนเอง แต่จะเริ่มจากกิจการเล็ก ๆ แล้วจึงขยายให้ใหญ่ขึ้น ส่วนสาเหตุ ที่เลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมในครอบครัวเอื้ออำนวย และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดี

วิระ ศรีวิลาส (2530 : 8) ได้เสนอแนวคิดว่า ก่อนที่ท่านจะเลือกประกอบธุรกิจนั้น ท่านต้องถามตนเองเสียก่อนว่า

ข้อที่ 1 ท่านมีความสนใจในงานนั้นมาก่อนหรือเปล่า

ข้อที่ 2 ท่านมีความทะเยอทะยานในงานนั้น ๆ หรือไม่

ข้อที่ 3 ท่านเต็มใจที่จะที่จะเสี่ยงต่อการขาดทุนหรือไม่

ข้อที่ 4 ท่านต้องการร่ำรวยด้วยความซื่อสัตย์หรือไม่

ข้อที่ 5 ท่านมีความกล้าพอจะรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หรือไม่

จากคำถามทั้งห้าข้อนี้ ผู้ที่ตอบรับเท่านั้นที่แสดงว่ามีความพร้อมที่จะประกอบธุรกิจ และจะประสบผลสำเร็จ

ฟิลลิป ฮอลแลนด์ (ก้องเกียรติ โอภาสวงการ. 2530 : 18-41) ได้กล่าวว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนตัวนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นเสมอว่าต้องเป็นผู้ประกอบการให้ได้ เป็นผู้รู้จักคิดก่อนตัดสินใจภายใต้ข้อมูลที่เพียงพอ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วเปรียบเทียบผลได้ผลเสียก่อนตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีหัวใจและทุน รู้วิธีการใช้ทุนน้อยที่สุด ในการเริ่มต้นธุรกิจ มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์พอที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในอนาคต เป็นผู้ที่มีมุงหวังในชัยชนะในการแข่งขัน ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องมีความกล้าในการตัดสินใจด้วยตนเองในการเสี่ยงเพื่อการเริ่มต้นประกอบธุรกิจอย่างรอบคอบและแน่วแน่

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถ สรุปได้ว่า บุคคลที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระนั้นมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ทศนคติ ค่านิยม มีความพร้อมทางด้านเงินทุน คุณลักษณะทางจิตใจที่จะเสี่ยงต่อความล้มเหลว และตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะประกอบอาชีพนี้ ในการเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพอิสระนั้นเยาวชนมักได้รับการพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ แนวทางการประกอบอาชีพจากครอบครัวซึ่งบิดามารดาประกอบอาชีพทางธุรกิจ หรือจากการที่บุคคลนั้นได้เคยเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการมาก่อน สำหรับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาถ้าจะปลูกฝังให้นักเรียนประกอบอาชีพอิสระควรให้ประสบการณ์ทางการค้า ความรู้ในการจัดการธุรกิจและสร้างทัศนคติ ค่านิยมที่ดีต่ออาชีพอิสระให้แก่ นักเรียนมากขึ้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาภูมิหลังของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในประเทศสุรินทร์พบว่า อาชีพเดิมของผู้ประกอบการเหล่านั้น ร้อยละ 43 มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 17.4 เป็นชาวนา และร้อยละ 17.3 เป็นคนงานระดับช่างฝีมือ สำหรับผู้มีอาชีพค้าขายและบิดาได้ดำเนินกิจกรรมอุตสาหกรรมมาก่อนได้ครอบครองกิจการขนาดใหญ่ เพราะมีทุนในด้านการเงินมาก และมีแรงจูงใจทางด้านการ

ตลาด ส่วนคนงานระดับช่างฝีมือเข้าสู่กิจการเนื่องจากการเลื่อนขั้นทางการงาน และมีความต้องการขยายเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการเพราะแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ (Alexander. 1960) ในการศึกษาผู้ประกอบการในเลบานอนพบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 40 ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียนมาก่อน ผู้ประกอบการร้อยละ 31 มีบิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 26 มีบิดามารดาประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดเบาและอุตสาหกรรมในครัวเรือน จากการศึกษาการเข้าสู่อาชีพธุรกิจนั้นพบว่า เกิดจากความสนใจและความคิดริเริ่มของตัวผู้ประกอบการเองร้อยละ 26 เกิดขึ้นโดยบังเอิญร้อยละ 17 เกิดจากการคบค้าสมาคมกับนักธุรกิจร้อยละ 16 นอกจากนั้นเกิดจากประสบการณ์ การสนับสนุนของญาติและการท่องเที่ยวพบสิ่งแปลกใหม่ (Sayigh. 1962) จากการประเมินบทบาทของผู้ประกอบการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม เพื่อหาจุดเริ่มต้น ทักษะและแรงจูงใจของผู้ประกอบการสรุปได้ว่า การเป็นผู้ประกอบการขึ้นอยู่กับโอกาสทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และในการเริ่มต้นของกิจการนั้นได้รับความช่วยเหลือจากญาติทั้งการให้คำแนะนำและเงินทุน แต่กิจการขยายตัวช้าเพราะขาดทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ด้านการจัดการ (Tran.1969) ในการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศญี่ปุ่นสรุปได้ว่า ตัวกำหนดการเข้ามาเป็นผู้ประกอบการนั้นคือ แนวคิดค่านิยมของแต่ละบุคคลไม่ใช่เกิดจากกลุ่มบุคคลอื่น ผลักดัน อาชีพของผู้ปกครองหรือปัจจัยทางสังคมด้านอื่น ๆ แต่ประการใด (Hirschmeir. 1971 : 241 - 266) สำหรับในประเทศไทยจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการถึงวิธีการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการพบว่า บิดามารดาควรสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพผู้ประกอบการให้แก่นบุตร ด้วยการพยายามให้ความรู้ความเข้าใจเมื่อมีโอกาสด้วยวิธีการดังนี้ ส่งเสริมกระตุ้นให้บุตรได้ฝึกอาชีพต่อบิดามารดา ให้ความรู้ด้วยการทัศนศึกษา โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการ งานแสดงสินค้า สนับสนุนให้บุตรได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สนับสนุนให้บุตรเริ่มต้นกิจการจากกิจการขนาดเล็กเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการ ให้การสนับสนุนด้านเงินลงทุน หรือหาแหล่งเงินกู้ให้แก่นบุตร (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 124 - 129)

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การเข้าสู่อาชีพอิสระของบุคคลนั้นเกิดจาก การได้ความรู้และประสบการณ์จากการช่วยเหลือกิจการของบิดามารดา การได้ทำงานในฐานะลูกจ้างของสถานประกอบการ การได้พบปะสังสรรค์กับนักธุรกิจอื่น ๆ การช่วยเหลือแหล่งเงินทุนจากครอบครัวหรือญาติ แต่ที่สำคัญคือบุคคลผู้นั้นมีความคิด

ความต้องการของตนเองที่จะเป็นผู้ประกอบการด้วยการมุ่งใจทางเศรษฐกิจมากกว่าแรงจูงใจจากปัจจัยอื่น

สรุป จากการประมวลแนวคิดและผลการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ สามารถสรุปถึงการเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพอิสระของบุคคลได้ว่า

1. บุคคลนั้นต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นผู้ประกอบการด้วยแรงจูงใจภายในตัวของตนเอง

2. บุคคลนั้นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

3. บุคคลนั้นต้องมีความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพธุรกิจมาจากครอบครัว ได้รับการสนับสนุนทางด้านการเงินหรือรับช่วงงานต่อจากบิดามารดา

4. บุคคลนั้นอาจได้รับความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพธุรกิจ จากการเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการทางธุรกิจ

5. การเรียนการสอนในสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จในการส่งเสริมให้ผู้เรียนประกอบอาชีพอิสระ เพราะการศึกษาไม่เน้นการประกอบอาชีพอิสระ ไม่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพธุรกิจ ไม่ปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระแก่ผู้เรียน แต่สอนให้ผู้เรียนเป็นลูกจ้างในหน่วยงานต่าง ๆ มากกว่า ดังนั้นถ้าสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนด้วยการเน้นการประกอบอาชีพอิสระ ให้ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพธุรกิจ และปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระแก่ผู้เรียนแล้ว นักเรียนก็อาจจะสามารถประกอบอาชีพอิสระทางธุรกิจได้

6. สามารถสรุปถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ดังนี้

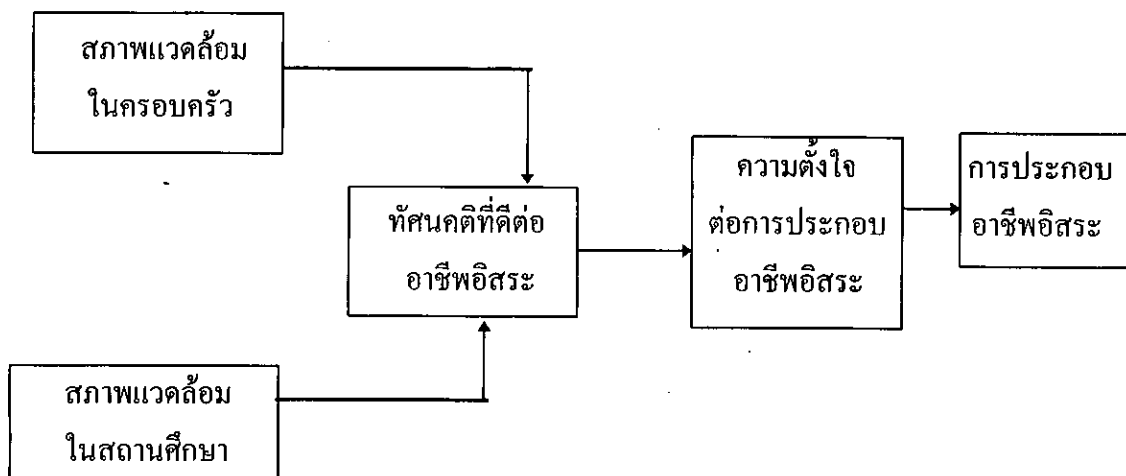
6.1 สภาพแวดล้อมในครอบครัว หมายถึงการปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตรด้วยการให้ความรู้ ให้ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพธุรกิจ ให้ทุนในการดำเนินการ และการรับช่วงงานธุรกิจต่อบิดามารดา

6.2 สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่เน้นการประกอบอาชีพอิสระ ปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระ ให้ความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพธุรกิจด้วยการฝึกงานในสถานประกอบการ

6.3 ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ หมายถึงคุณลักษณะภายในของบุคคลที่มีความรู้ ความพึงพอใจและพร้อมจะประกอบอาชีพอิสระ

6.4 ความตั้งใจต่อการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึงความมุ่งมั่น ทะเยอทะยาน และ คอยหาโอกาสที่จะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวของบุคคล

6.5 ความสัมพันธ์ของตัวแปรแสดงได้ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในการเข้าสู่การประกอบการอาชีพอิสระ

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการที่จะเสนอต่อไปนี้เป็น การวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นที่ผู้ประกอบการพึงมี โดยได้แยกเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ

แมคคลีแลนด์ (McClelland, 1961 L 207-256) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะทางจิตใจที่สำคัญประการหนึ่งคือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (Need for Achievement) และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม 6 ประการต่อไปนี้สูง

ประการที่ 1 มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร เป็นคุณลักษณะที่บุคคลไม่พอใจที่จะทำสิ่งที่ง่าย ๆ โดยไม่ต้องใช้ความสามารถ แต่จะเลือกทำในสิ่งที่ยากและเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ทั้งมีความพึงพอใจในความสำเร็จจากการได้ทำสิ่งที่ยากนั้น ไม่กลัวความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน เชื่อในความสามารถของตนเองมากกว่าการหวังพึ่งโชคกลาง

ประการที่ 2 มีความกระตือรือร้น หรือมีความขยันขันแข็งในการทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีความขยันและพากเพียรในการทำงานที่ท้าทายด้วยความสามารถของตน ชอบทำงานที่ต้องใช้สมองขบคิดและพึงพอใจที่ได้ทำงานสำเร็จ

ประการที่ 3 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นลักษณะที่มีความพยายามจะทำงานให้เสร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง ไม่ได้ทำเพื่อให้ผู้อื่นยกย่อง และต้องการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาบงการว่าควรจะทำอะไร

ประการที่ 4 รู้ถึงผลที่เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง เป็นลักษณะ ที่มีความเชื่ออย่างมีเหตุผลว่าผลจากการกระทำของตนจะเป็นอย่างไร ไม่ใช่เป็นการคาดเดาว่าผลน่าจะเป็นอย่างไรได้บ้าง

ประการที่ 5 มองการณ์ไกล เป็นผู้มีแผนการในระยะยาว คอยหาโอกาสและช่องทางในการประกอบกิจการใหม่จากมวลประสบการณ์ สภาพแวดล้อมเพื่อทำนายผลในอนาคต

ประการที่ 6 มีความสามารถในการจัดระบบงาน การจัดการ และการจัดองค์การ

ผู้สดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34-36) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะทั่วไปของบุคคลที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจขนาดย่อมมี 5 ประการดังนี้

ประการที่ 1 คือ แรงผลักดัน หมายถึงแรงจูงใจให้บุคคลทำงาน แรงผลักดันนี้ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเพียร และความทะเยอทะยาน

ประการที่ 2 คือ ความสามารถด้านจิตใจ ประกอบด้วยสติปัญญา ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ประการที่ 3 คือ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถที่เอาใจเขามาใส่ใจเรา ความมั่นคงในอารมณ์ ความสามารถในการเข้าสังคม และการรู้จักผ่อนหนักเป็นเบา

ประการที่ 4 คือ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา รู้จักใช้คำพูดหรือใช้คำที่มีความหมายถูกต้อง

ประการที่ 5 คือ ความรู้ทางเทคนิคหมายถึงวิธีการที่จะทำให้กิจกรรม มุ่งสู่ความสำเร็จได้

งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ

สัญญา จัคนานนท์ (2521 : 90-91) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลสามารถอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพอิสระได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ประสบการณ์จากโรงเรียน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยง แรงจูงใจต่ออาชีพ และความพยายาม

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 93-123) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการในด้านจิตลักษณะที่สำคัญนั้นมี 9 ลักษณะ ได้แก่ (1) ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผลในแง่ของการลงทุน (2) แรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน (3) ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ (4) คุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ด้วยความมีเหตุผล (5) ความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ (6) ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในตน (7) ความไม่เชื่อเกี่ยวกับโชคลาง (8) ความเป็นผู้นำ และ (9) ความสามารถและเชื่อมั่นในสังคมเชิงธุรกิจ

เดลโอ (Deleo. 1982) ได้ศึกษาจิตลักษณะผู้ประกอบการและนักใต้เขา พบว่าผู้ประกอบการและนักใต้เขามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความพยายาม กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง การคิดถึงการเสี่ยงสูง มีความมั่นคงแน่วแน่และเป้าหมายที่แน่นอน มีการพัฒนางานเพื่อช่วยได้เกิดผลตามเป้าหมาย และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

เดนตัน (Denton. 1985) ได้ศึกษาถึงคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการมีลักษณะสำคัญดังนี้คือ มีความพยายาม ขยัน มีความตั้งใจและรู้จักตัดสินใจ มีความคิดริเริ่ม รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกต่อการท้าทาย

สรุป จากการประมวลแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการสามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้ มีความกล้าเสี่ยง มีความพยายามและขยันมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นผู้มองการณ์ไกลและมุ่งอนาคต มีความคิดริเริ่มปรับปรุงตนเองและงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีความมั่นคงแน่วแน่และตั้งใจที่จะทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย และไม่เชื่อในโชคลางความบังเอิญ ซึ่งคุณลักษณะ

เหล่านี้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่แมคคลีแลนด์เรียกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า จิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการประการหนึ่งคือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกอาชีพและทำนายพฤติกรรม

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (John Holland) ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Anne Roe) ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg) และทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super) ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อทำนายพฤติกรรม 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทกินสัน (Atkinson) และทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตนของแบนดูรา (Bandura) ได้มาใช้เพื่อค้นหาตัวแปรอธิบายพฤติกรรมกรรมการเลือกอาชีพ และทำนายพฤติกรรม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland)

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (สุภาวดี บุญญวงศ์. 2528 : 129-136; อ้างอิงมาจาก Holland's Theory of Vocational Choice) กล่าวว่า บุคคลจะเลือกอาชีพด้วยการพิจารณาถึงบุคลิกภาพของตนเปรียบเทียบกับแวดวงอาชีพ แล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการคุมเศรษฐกิจได้แก่ บุคลิกภาพแบบกล้าได้กล้าเสีย ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะรักความก้าวร้าว กล้าเสี่ยง ทะเยอทะยาน กล้าซักถาม ชอบความอิสระ ชอบบังคับผู้อื่น คล่องแคล่ว ว่องไว ชอบเป็นจุดเด่น มองโลกในแง่ดี ชอบสนุก มั่นใจในตนเอง ชอบสังสรรค์ และช่างพูด ฮอลแลนด์ยังได้กล่าวอีกว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุคคลใดนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลนั้นได้ประเมินตนเอง รู้จักบุคลิกภาพของตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้น

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Roe) ✓

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (จำเนียร ช่วงโชติ และคนอื่น ๆ. 2524 : 82-85) นั้น โร (Roe) เชื่อว่า บุคลิกภาพของบุคคลนั้นแตกต่างกัน ความแตกต่างของบุคลิกภาพนี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ในวัยเด็กที่แตกต่างกัน อิทธิพลที่ส่งผลต่อประสบการณ์ในวัยเด็กตอนต้น คือการ

อบรมเลี้ยงดู และการอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก โร(Roe) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. พ่อแม่ที่ปกป้อง ค้ำครองหรือบังคับเข้มงวดมากเกินไป ในบรรยากาศแบบนี้เด็กไม่ได้รับความต้องการเบื้องต้นแต่ได้รับความต้องการสูง เพื่อสร้างพฤติกรรมตามที่พ่อแม่กำหนด พ่อแม่ที่ปกป้องลูกมากเกินไปจะบังคับเคี่ยวเข็ญให้ลูกแสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ส่วนพ่อแม่ที่เข้มงวดเกินไป ต้องการให้ลูกมีความสำเร็จโดยไม่มีขีดจำกัด พ่อแม่ทั้งสองแบบจะมีอิทธิพลในการปรับปรุงตัวในการประกอบอาชีพของเด็กเมื่อโตขึ้น ทำให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสนใจแคบ เด็กจะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลน้อย เช่น ด้านศิลป งานช่างฝีมือ

2. พ่อแม่ที่ทอดทิ้งไม่ยอมรับลูก การที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูกทำให้เด็กไม่ได้ยู่ดีกินดี เด็กขาดความสุขความอบอุ่น เด็กที่ถูกทะเลี่ยทอดทิ้งจะหลบหนีจากสังคม อาจเป็นผลให้เด็กไม่ต้องการทำงานประเภทติดต่อกับคนทั่วไป

3. พ่อแม่ที่ยอมรับลูก ให้ความรักและอิสระแก่ลูก พ่อแม่ประเภทนี้จะให้ความรักความอบอุ่น แก่ลูกอย่างเพียงพอ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้านทุกระดับ เด็กสามารถปรับตัวได้ดี และจะชอบงานอาชีพบริการสังคม ธุรกิจติดต่อ

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg) ✓

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ กินซ์เบิร์ก (Zytowski. 1974 : 121-124; citing Ginzberg' S Theory of Career Development) เชื่อในความแตกต่างระหว่างบุคคล และบุคคลมีพัฒนาการทางด้านการเลือกอาชีพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่พัฒนาการด้านการเลือกอาชีพแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะแรกเมื่ออายุประมาณ 6 -10 ปี เด็กจะเพ่งฝันถึงอาชีพในอนาคต ระยะที่สองเมื่ออายุ 11-17 ปี เป็นระยะเลือกอาชีพที่ยังไม่แน่นอน บุคคลเริ่มสนใจอาชีพ สร้างค่านิยมขึ้นในตนเอง ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ระยะที่สาม เมื่ออายุ 17-20 ปี เป็นระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริง เริ่มสำรวจอาชีพอย่างจริงจัง มีการเตรียมตัวเพื่ออาชีพที่บุคคลนั้นเลือก และจะตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเฉพาะเจาะจงในตอนปลายของช่วงอายุนี้ กินซ์เบิร์กได้เสนอหลักการเลือกอาชีพของบุคคลว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยใช้เวลาในการพัฒนามากกว่า 10 ปี ทั้งยังไม่ย้อนกลับมาสู่ลักษณะเดิมอีก การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลจึงมีผลต่อเนื่องในช่วงเวลาหลายปี ซึ่งเป็นการผสมผสานกันระหว่างความต้องการ

ความสนใจ ความสามารถ และโอกาสที่บุคคลจะได้ประกอบอาชีพนั้น พัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยที่สำคัญคือ การศึกษา โดยผู้มีโอกาสทางการศึกษามากกว่าย่อมมีโอกาสและช่องทางในการเลือกอาชีพมากกว่าผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ปัจจัยเกี่ยวกับตัวบุคคลและสังคม เช่น ความสามารถ ความถนัด และโอกาสทางสังคม ปัจจัยเกี่ยวกับค่านิยมของบุคคล และปัจจัยด้านอารมณ์ของบุคคล ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super)

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Zytowski. 1974 : 125-129; citing Super's theory of Career Development) ซูเปอร์เสนอว่า ขั้นตอนสำคัญในการเริ่มประกอบอาชีพของบุคคลมีดังนี้ เมื่ออายุ 15-17 ปี บุคคลจะเลือกอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาสด้านแรงงาน เมื่ออายุ 18-21 ปี บุคคลจะเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยพิจารณาถึงลักษณะของตน ลักษณะของงาน ตลอดจนโอกาสที่จะทำงาน การมีประสบการณ์ด้านฝึกฝนอาชีพหรือการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เมื่ออายุ 22-24 ปี บุคคลจะเริ่มทดลองปฏิบัติอาชีพเป็นการประเมินความถนัด ความสามารถ และความเหมาะสมในการทำงาน เมื่ออายุ 25-44 ปี จะเป็นช่วงที่บุคคลจะเริ่มประกอบอาชีพจริงจังไม่เปลี่ยนแปลงอีก นอกจากนี้ขั้นตอนพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลในวัยรุ่นจะมีดังนี้ บุคคลในวัยนี้จะพัฒนาความสามารถและสติปัญญาของตนเอง สร้างเสริมนิสัยที่ดีในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และให้ความร่วมมือแก่กลุ่ม เลือกหลักสูตรวิชาเรียนและอาชีพให้เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ทั้งยังพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองและการพึ่งตนเองด้วย ส่วนในคนวัยหนุ่มสาวมีขั้นตอนในการพัฒนาด้านอาชีพดังนี้คือ เลือกแนวทางและหลักสูตรในการศึกษาต่อและเลือกอาชีพ โดยการเลือกหลักสูตรที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่ตนสนใจ

สรุป จากทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเลือกประกอบอาชีพทั้ง 4 ทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. พัฒนาการของการประกอบอาชีพ สามารถแสดงถึงความสัมพันธ์ของ อายุ ลำดับขั้นของพัฒนาการ และพฤติกรรมกรเลือกอาชีพ ดังแสดงในตาราง 2 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงพัฒนาการของการเลือกประกอบอาชีพของบุคคล

อายุ (ปี)	ลำดับขั้นของพัฒนาการ	พฤติกรรมในการเลือกอาชีพ
6-10	ระยะเพื่อฝันถึงอาชีพในอนาคต	มักจะพูดถึงอาชีพที่อยากจะเป็นในอนาคตและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
11-17	ระยะเลือกอาชีพที่ไม่แน่นอน	เริ่มสนใจอาชีพ สร้างค่านิยมขึ้นในตนเองพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะอาชีพเลือกหลักสูตรการเรียนตามความถนัด
18-21	ระยะเลือกอาชีพจริงจัง	เริ่มพิจารณาถึงลักษณะของตนเอง ลักษณะของอาชีพที่ตนสนใจ พัฒนาค้นเองให้เหมาะสมกับอาชีพที่ตนสนใจด้วยการเลือกหลักสูตรวิชาเรียน เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถทักษะวิชาชีพที่เหมาะสมกับอาชีพที่จะทำเมื่อสำเร็จการศึกษา
22-24	ระยะเริ่มทดลองประกอบอาชีพ	เริ่มต้นประกอบอาชีพตามหลักสูตรที่ได้เรียนมา และจะทำการประเมินความถนัด ความสามารถ ความเหมาะสมในการประกอบอาชีพนั้น
25-44	ระยะประกอบอาชีพถาวร	ประกอบอาชีพที่ได้ทดลองทำงานเป็นที่พอใจแล้วจะไม่เปลี่ยนอาชีพอีกตลอดไป

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพ ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหนึ่งอาชีพใดของบุคคลนั้น ลักษณะของอาชีพมักจะสอดคล้องบุคลิภาพของแต่ละบุคคล โดยบุคลิภาพนี้มี 2 องค์ประกอบได้แก่
- 2.1 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตน ได้แก่ ความสามารถ ความถนัดต่ออาชีพนั้น
 - 2.2 การศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา และหลักสูตรที่เลือกเข้าศึกษา
3. บุคลิภาพของบุคคลเป็นผลของการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กของแต่ละบุคคล และอบรมเลี้ยงดูสามารถทำนายการเลือกอาชีพของเด็กในอนาคตได้ดังนี้

3.1 เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง และเข้มงวดกวดขันจะเลือกอาชีพที่ต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นน้อย

3.2 เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งไม่ยอมรับจะเลือกอาชีพประเภทที่ไม่ต้องติดต่อกับบุคคลอื่น

3.3 เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และอิสระจะเลือกอาชีพที่บริการสังคม ธุรกิจ และติดต่อกับบุคคลอื่น

4. ถ้าจะพิจารณาถึงปัจจัยที่จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ น่าจะได้แก่ 3 ปัจจัยดังต่อไปนี้

4.1 ปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและอิสระ

4.2 ปัจจัยทางการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรที่เลือกเรียนต้องเป็นหลักสูตรที่สร้างความสามารถ และประสบการณ์ทางอาชีพธุรกิจ

4.3 ปัจจัยทางคุณลักษณะของบุคคล ได้แก่ ค่านิยม ความถนัด ความสนใจที่บุคคลได้ประเมินตนเองแล้วว่าตนมีความสามารถและพร้อมจะประกอบอาชีพอิสระได้

ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อทำนายพฤติกรรม

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action)

การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งตัดสินใจทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง หรือตัดสินใจไม่ทำพฤติกรรมใดก็ตามขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการ ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Ajzen) ได้เสนอทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเพื่ออธิบายสาเหตุที่บุคคลเลือกทำหรือไม่เลือกทำพฤติกรรมใด โดยมีรายละเอียดของทฤษฎีดังต่อไปนี้

ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Ajzen, 1975 : 218-301; Ajzen and Fishbein, 1980 : 6-7, 57-58, 84) เชื่อว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจทำพฤติกรรมใดหรือไม่นั้น บุคคลนั้นจะต้องพิจารณาถึงผลของการกระทำพฤติกรรมนั้นก่อน ด้วยเหตุผลจากข้อมูลที่บุคคลนั้นมีอยู่อย่างเป็นระบบ ดังนั้นการกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรมของบุคคลจึงเกิดจากความตั้งใจของบุคคล นั่นคือความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Behavioral Intention = I) จึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (Behavior = B) ของบุคคล และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล (2) ปัจจัยทางสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

① ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior = Ab) ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมของบุคคลว่า พฤติกรรมนั้นดีหรือเลว เขาควรจะทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น โดยทัศนคติต่อพฤติกรรมขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่

1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม (Behavioral Belief = Bi) โดยบุคคลที่มีความเชื่อว่า การกระทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลที่เป็นบวก เขาก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีความเชื่อว่า การกระทำพฤติกรรมนั้น จะนำไปสู่ผลที่เป็นลบ เขาก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

1.2 การประเมินผลการกระทำ (Evaluation of Consequences = Ei) เป็นการที่บุคคลจะประเมินว่า ถ้าเขาทำพฤติกรรมนั้นผลของการกระทำจะดีหรือเลว และเป็นที่พึงพอใจหรือไม่่าพึงพอใจ ดังนั้นถ้าบุคคลได้ประเมินแล้วว่าผลดี น่าพอใจเขาก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ทำนองกลับกันถ้าบุคคลได้ประเมินแล้วผลของการกระทำพฤติกรรมจะได้ผลไม่ดีและไม่น่าพึงพอใจ เขาก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

ทัศนคติต่อพฤติกรรมจึงเป็นฟังก์ชันของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรม ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301) ได้สรุปเป็นสมการว่า

$$A_B = \sum_{i=1}^n B_i E_i$$

② ปัจจัยทางสังคมเป็นตัวแปรภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือบุคคลแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าการรับรู้ปทัสถานสังคม (Subjective Norm = Sn) และการรับรู้ปทัสถานทางสังคมของบุคคลใดขึ้นอยู่กับเหตุผล 2 ประการ คือ

2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง เป็นความเชื่อที่ว่า บุคคลแต่ละคนที่อยู่ใกล้ชิดตน และมีความสำคัญต่อตนมีความต้องการให้ตนกระทำพฤติกรรมนั้นมากหรือน้อยเพียงใด (Normative Belief = Ni)

2.2 แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นความเข้มของอิทธิพลที่บุคคลใกล้ชิดที่สำคัญต่อเขาให้ทำพฤติกรรมมากหรือน้อยเพียงใด (Motivation to Comply = Mi)

การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (Sn) จึงเป็นฟังก์ชันของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Ni) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Mi) ฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 302) ได้สรุปเป็นสมการว่า

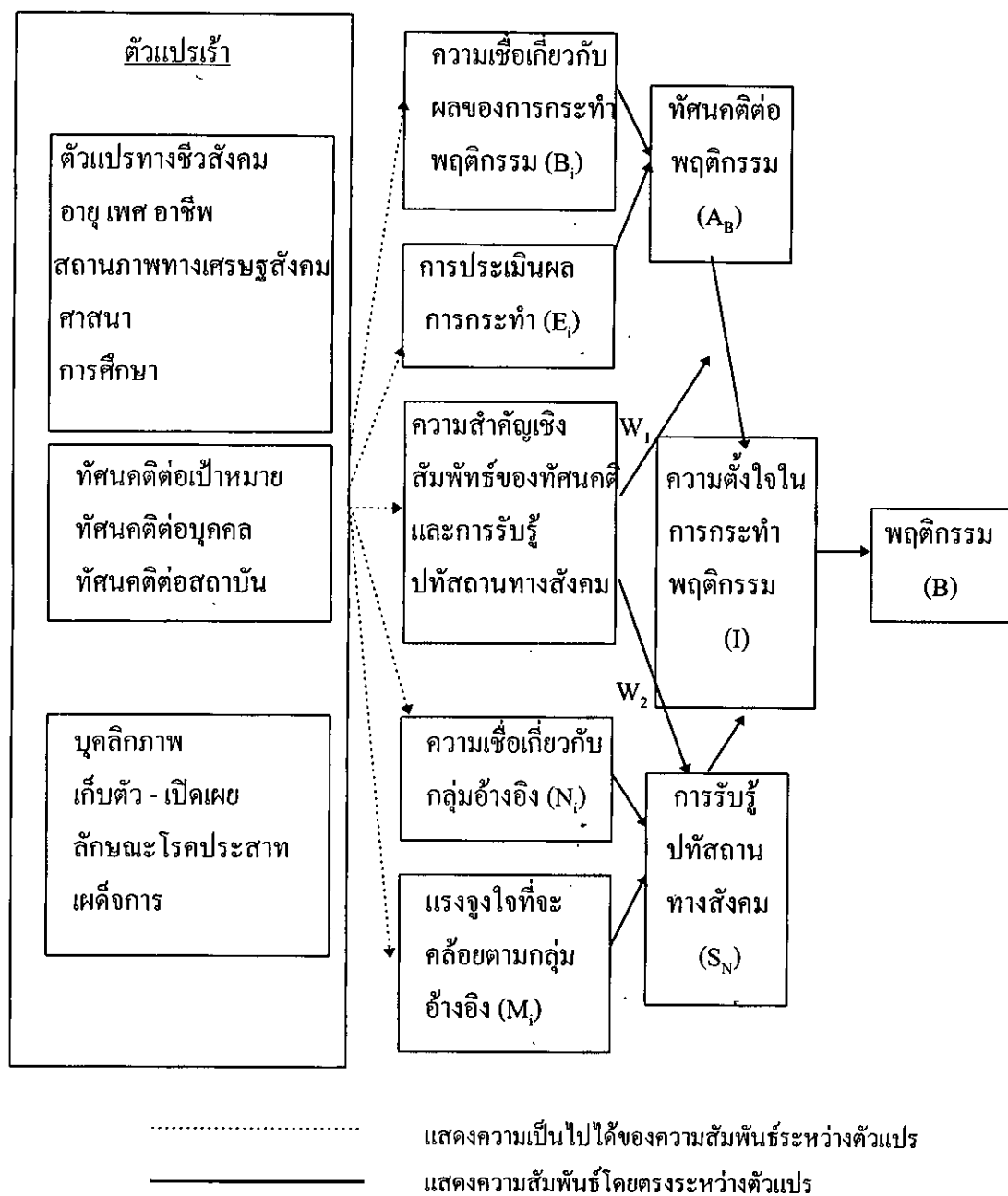
$$S_n = \sum_{i=1}^n N_i M_i$$

อย่างไรก็ดี การตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่ได้เกิดจากทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม แต่ในบางพฤติกรรมอาจจะเกิดจากการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมากกว่าทัศนคติต่อพฤติกรรม เนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลและลักษณะของพฤติกรรม

ดังนั้นในการใช้ทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมาเป็นตัวแปรทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม หรือพฤติกรรมด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณ จะต้องใช้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (W_1 และ W_2) มาเป็นตัวประมาณค่าน้ำหนักในการทำนาย ซึ่งค่า W_1 และ W_2 จะเป็นค่าที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ (Relative Importance) ของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ค่าน้ำหนักนี้จะผันแปรไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ลักษณะของพฤติกรรม และลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen : 1975 :306) จึงเขียนเป็นสมการความสัมพันธ์ของพฤติกรรม (B) ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (I) ทัศนคติต่อพฤติกรรม (A_b) และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม (S_n) ได้ดังนี้

$$B \sim I = W_1[A_b] + W_2[S_n]$$

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปรวมเป็นแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลโดย ไอเซนและฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 332-334) ดังภาพประกอบ 2 ดังต่อไปนี้

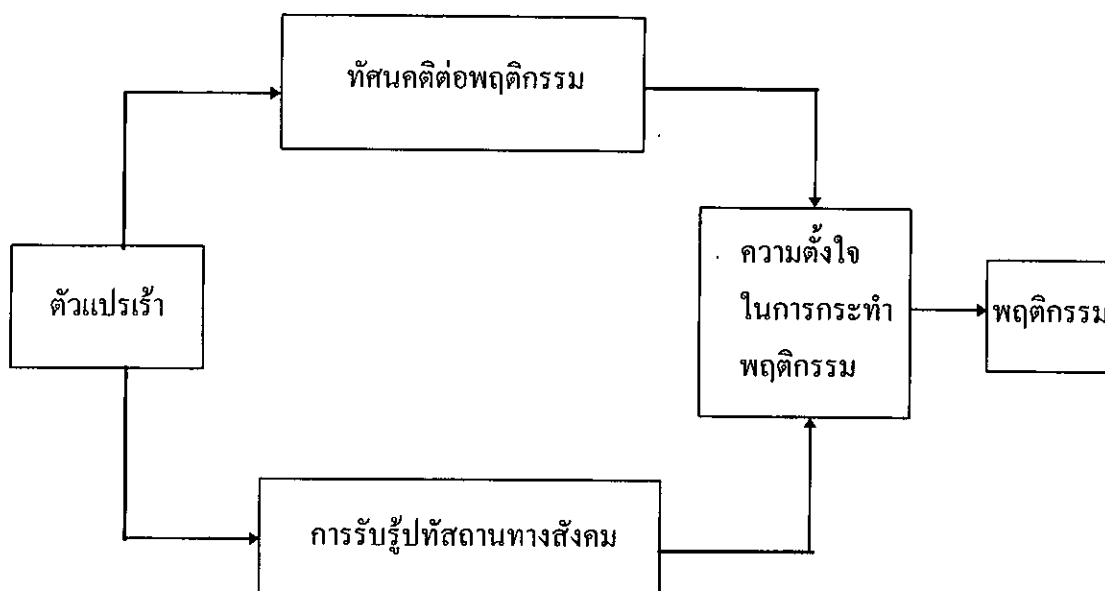
ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และไอเซน

ได้มีผู้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปศึกษาพฤติกรรมพบว่า การแสดงพฤติกรรมของบุคคลสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น เช่น ความตั้งใจในการทุจริตในการสอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทุจริตในการสอบ พฤติกรรมการคัดลอกจากผู้อื่น และพฤติกรรมการให้ผู้อื่นคัดลอก ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.819, 0.818 และ 0.566 ตามลำดับ (De Vries and Ajzen. 1971; citing Ajzen and Fishbein. 1980 : 142) ทศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคลใดมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ดังผลการวิจัยที่ว่าทัศนคติต่อการใช้จ่ายค่านัดของนักศึกษาที่ยังไม่แต่งงานสัมพันธ์กับความตั้งใจในการใช้จ่ายค่านัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.836 (Jaccarl and Davidson. 1972) ทศนคติต่อการวางแผนครอบครัวกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสัมพันธ์กับความตั้งใจในการทำพฤติกรรมวางแผนครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง 71 คู่ ซึ่งภรรยาอายุต่ำกว่า 35 ปี ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.85 การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อพฤติกรรมใดของบุคคล มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ดังผลการวิจัยว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคมซึ่งเป็นความต้องการของสังคมและชุมชน ยังเป็นตัวชี้ความตั้งใจในการทำการวางแผนครอบครัวมากกว่าทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวอีกด้วย (Vinlkur. 1975) นอกจากนี้ยังพบว่า ทัศนคติต่อการให้นมทารกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมแม่มากกว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคมในกลุ่มหญิงที่เคยมีบุตรมาแล้วและเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แต่สำหรับในกลุ่มที่มีครรภ์ครั้งแรกแล้ว ทัศนคติต่อการให้นมทารกด้วยนมแม่และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมการใช้นมทารกด้วยนมแม่ไม่ต่างกัน (Proffitt and Smart. 1983) ทศนคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับการกระทำพฤติกรรมของบุคคลดังผลการวิจัยว่าทัศนคติต่อการยอมรับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.48 แต่การรับรู้ทัศนคติทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรในผู้ที่มีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร (นพนธ์ สัมมา. 2533) ทศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมได้ดังผลการวิจัยว่า ทัศนคติต่อการศึกษาคู่กับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 36.27 ทศนคติต่อการศึกษาและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถทำนายความตั้งใจ

ในการศึกษาการศึกษาต่อได้ร้อยละ 27.42 และร้อยละ 28.22 ตามลำดับ ตัวแปรเร้าอื่น ๆ ยังสามารถร่วมกับทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ดังผลการวิจัยว่าตัวแปรเร้า ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการที่มีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ สามารถร่วมกับทัศนคติต่อการศึกษาต่อทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ร้อยละ 35.60 ร่วมกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ร้อยละ 33.44 และร่วมกับทัศนคติต่อการศึกษาและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมทำนายความตั้งใจในการศึกษาได้ร้อยละ 40.90 นอกจากนี้ ตัวแปรภายนอกซึ่งเป็นตัวแปรเร้า ก็สามารถทำนายพฤติกรรมการศึกษาต่อได้ถึงร้อยละ 16.78 (สมศรี ชูสังแสง, 2532 : 63-64)

จากการศึกษาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีนี้ ดังกล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า

1. พฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่ากับบุคคลนั้นมีความตั้งใจจะทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่
2. ปัจจัยที่สามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ทัศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และตัวแปรเร้าอื่น ๆ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ศาสนา การศึกษา บุคลิกภาพ ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านี้ดังภาพประกอบ 3 ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ในการทำนายพฤติกรรม และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลตามทฤษฎีและผลการวิจัยตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ในการทำนายพฤติกรรมข้างต้นน่าจะเป็นรูปแบบที่จะใช้ทำนายพฤติกรรมการเลือกอาชีพของนักศึกษาได้ดี

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (A Theory of Achievement Motivation)

แอทกินสัน (Atkinson, 1964 : 240-268) เชื่อว่าการที่บุคคลจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ (1) แนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ (2) แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว และ (3) แนวโน้มภายนอกที่กระตุ้นให้ทำกิจกรรม แอทกินสันได้อธิบายองค์ประกอบทั้ง 3 ประการไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ (Ts) บุคคลจะประเมินความสามารถของตนเองว่าจะประสบความสำเร็จในการกระทำกิจกรรมนั้นหรือไม่ ถ้าบุคคลประเมินแล้วเชื่อว่าตนจะประสบความสำเร็จในการกระทำกิจกรรมนั้น เขาก็จะตัดสินใจกระทำกิจกรรมนี้ ในการประเมินแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จนั้นได้มาจาก 3 องค์ประกอบ คือ (1) ความน่าจะเป็นหรือการรับรู้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จ (Ps) (2) แรงจูงใจมุ่งสู่ความสำเร็จ (Ms) ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่

แสดงออกมาเมื่อเขาทำกิจกรรม และ (3) สิ่งล่อใจเฉพาะของกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคคลทำกิจกรรมนั้น (Is) แอทकिनสันได้แสดงเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ว่า

$$Ts = Ms \times Ps \times Is$$

การประมาณค่า Ps และ Is ของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตและภาวะที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีเงื่อนไขว่า $Is = 1 - Ps$ จากสมการข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า

1.1 ถ้ากิจกรรมนั้นบุคคลประเมินว่ายาก ค่าของความน่าจะเป็นที่จะประสบผลสำเร็จ (Ps) จะเข้าใกล้ 0 (ศูนย์) ถ้าเมื่อใดบุคคลประเมินว่า $Ps = 0$ บุคคลจะไม่ทำกิจกรรมนั้นแน่นอน แต่ถ้ากิจกรรมนั้นมีค่ายากปานกลางประมาณ 0.5 จะเห็นได้ว่า $Ps = 0.5$ จะทำให้ $Is = 0.5$ ฉะนั้นผลคูณของ Ps กับ Is จะมีค่าเท่ากับ 0.25 ค่า 0.25 นี้จะเป็นค่าสูงสุดของผลคูณระหว่าง Ps กับ Is ถ้าแรงจูงใจมุ่งความสำเร็จของบุคคลนั้นคงที่เฉพาะกิจกรรมนั้นแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มจะกระทำกิจกรรม (Ts) มากที่สุด เพราะเมื่อ Ms คงที่ และ Ps กับ Is มีค่าสูงสุด ค่า Ts จึงมีค่าสูงสุด

1.2 ถ้ากิจกรรมนั้น ประเมินจากกลุ่มบุคคล โดยกลุ่มบุคคลนั้นประเมินถึงความน่าจะเป็นประสบผลสำเร็จ (Ps) ไว้ค่าหนึ่ง แสดงว่าความยากง่ายของกิจกรรมนั้นมีค่าคงที่ในกลุ่มบุคคลนั้น ฉะนั้นเมื่อ Ps เป็นค่าคงที่แล้ว Is ก็คงจะคงที่ด้วย เพราะ $Is = 1 - Ps$ แต่แรงจูงใจมุ่งสู่ความสำเร็จ (Ms) ของแต่ละบุคคลในกลุ่มย่อมไม่คงที่ ดังนั้นถ้า Ps และ Is มีค่าคงที่ผลคูณของ Ps กับ Is ก็คงที่ด้วย นั่นคือ บุคคลแต่ละคนในกลุ่มจะมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จไม่เท่ากัน บุคคลที่มีแรงจูงใจมุ่งสู่ความสำเร็จ (Ms) สูง ย่อมมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จ (Ts) สูงกว่า บุคคลที่มี Ms ต่ำกว่า

2. แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Tf) บุคคลนั้นนอกจากต้องการความสำเร็จแล้ว เขายังต้องการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย นั่นคือบุคคลจะมีการประเมินถึงความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้นในการทำกิจกรรม ถ้าผลการประเมินพบว่า ความน่าจะเป็นที่จะประสบความล้มเหลว (Pf) สูง บุคคลจะไม่เสี่ยงทำกิจกรรมนั้น การที่บุคคลไม่เสี่ยงทำกิจกรรมนั้นถือว่าเป็นการหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ในการประเมินแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

เหล่านั้นได้มาจาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความน่าจะเป็นหรือการรับรู้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จ (Pf) (2) ค่าลบของสิ่งล่อใจของความล้มเหลว (If) และ (3) แรงจูงใจที่หลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Mf) แอทคินสันได้สรุปสมการแนวน้ำหนักที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวได้ว่า

$$Tf = Mf \times Pf \times If$$

และมีเงื่อนไขว่า $If = -Ps$ ซึ่งเป็นค่าลบของความน่าจะเป็นที่จะประสบความสำเร็จ จากสมการข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า

2.1 แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวจะมีค่าต่ำสุดเมื่อ $Ps = 0.5$ และ $If = -0.5$ นั่นคือ ถ้าบุคคลประเมินว่ากิจกรรมนั้นมีความน่าจะเป็นในการประสบความสำเร็จเท่ากับ ความน่าจะเป็นที่จะประสบความสำเร็จ (Ps) แล้ว บุคคลนั้นจะทำการกิจกรรมนั้น เพราะผลคูณของ Ps กับ $If = -0.25$ ซึ่งจะมีค่าน้อยที่สุดเมื่อแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวนั้นในกิจกรรมหนึ่งครั้งที่

2.2 ถ้ากลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ประเมินกิจกรรมหนึ่งแล้วว่าความยากง่ายของกิจกรรมนั้นมีค่าหนึ่งแล้ว ค่านั้นจะคงที่ในกลุ่มบุคคลนั้น ดังนั้นบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มนั้นจะทำการกิจกรรมนั้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจสู่ความล้มเหลวของบุคคลนั้นเอง ถ้าบุคคลใดมีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จสูงก็จะมีแนวโน้มไม่ทำการกิจกรรมนั้นมากกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จต่ำ

3. แนวโน้มภายนอกที่จะกระตุ้นให้ทำการกิจกรรม (Text) เป็นตัวแปรอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดความปรารถนาที่จะทำการกิจกรรมนั้นหรือไม่ โดยแนวโน้มนี้จะเป็นอิสระจากแนวโน้มสู่ความสำเร็จและแนวโน้มหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

จึงสรุปได้ว่า แนวโน้มที่บุคคลหนึ่งจะทำการกิจกรรมใด (Ta) เป็นผลมาจากการประเมินแนวโน้มจะประสบความสำเร็จ (Ts) แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Tf) และมีแนวโน้มจากภายนอกมากระตุ้นให้ทำการกิจกรรม (Text) เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$Ta = Ts + Tf + Text$$

เมื่อใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์วิเคราะห์สมการแนวโน้มกระทำกิจกรรมตามทฤษฎีแรง
 จูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทกินสัน จะได้ดังนี้

$$\begin{aligned} Ta &= Ms.Ps.Is + Mf.Pf.If + Text \\ &= Ms.Ps.Is + Mf(1-Ps)(-Ps) + Text \\ &= Ms.Ps.Is - Mf(1-Ps)Ps + Text \\ &= Ms.Ps.Is - Mf(Is)Ps + Text \text{ เพราะว่า } Is = 1 - Ps \\ &= (Ms-Mf)PsIs + Text \end{aligned}$$

ถ้าพิจารณาแนวโน้มการกระทำกิจกรรมหนึ่งของบุคคลจากสมการ

$$Ta = (Ms - Mf) PsIs + Text$$

ซึ่งเป็นสมการสุดท้ายจากทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทกินสันจะเห็นว่า แนวโน้มในการ
 กระทำกิจกรรมของบุคคล (Ta) เป็นผลมาจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) แนวโน้มของแรงจูงใจ
 $[(Ms - Mf) PsIs]$ และ (2) แนวโน้มภายนอกที่จะกระตุ้นให้ทำกิจกรรม $[Text]$ ซึ่งสามารถ
 อธิบายได้ว่า แนวโน้มของแรงจูงใจที่กระตุ้นให้ทำกิจกรรมเป็นแรงกระตุ้นภายในตัวบุคคลแต่ละ
 คน ส่วนแนวโน้มภายนอกที่กระตุ้นให้ทำกิจกรรมเป็นตัวแปรแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับ
 สภาพแวดล้อมของแต่ละสถานการณ์ ดังนั้นปัจจัยที่ควรจะนำมาพิจารณาคือ แนวโน้มของแรงจูง
 ใจที่กระตุ้นให้ทำกิจกรรมของบุคคล ซึ่งเท่ากับ $(Ms - Mf) PsIs$ เมื่อ Ms เป็นแรงจูงใจมุ่งสู่ความ
 สำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ Mf เป็นแรงจูงใจหลีกเลี่ยงความล้มเหลว Ps เป็นการรับรู้โอกาส
 จะประสบผลสำเร็จ โดยมีค่าจาก 0 ถึง 1 Is เป็นสิ่งล่อใจของกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคคลทำ
 กิจกรรม โดย $Is = 1 - Ps$ จึงสรุปได้ว่า

ประการที่ 1 ถ้า $Ms > Mf$ นั่นคือบุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าแรงจูงใจหลีกเลี่ยง
 ความล้มเหลว บุคคลนั้นจะทำกิจกรรมเมื่อเขาเชื่อว่าเขามีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จปานกลาง
 $(Ps = 0.5)$ หรือเขาต้องเสี่ยงร้อยละ 50 แต่ถ้าบุคคลเชื่อว่าเขามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จน้อย
 กว่าร้อยละ 50 แล้ว บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าจะทำพฤติกรรมนั้นมากกว่าบุคคลที่มี
 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยกว่า

ประการที่ 2 ถ้า $M_f > M_s$ บุคคลที่มีแรงจูงใจหลีกเลี่ยงความล้มเหลวสูงกว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลนั้นจะไม่ทำกิจกรรมเมื่อเขาเชื่อว่า เขามีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จปานกลาง

ประการที่ 3 บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงมีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อย นั่นคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงน่าจะเป็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้บุคคลทำกิจกรรมได้ดี

จากทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังกล่าวแล้ว ได้มีการศึกษาถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงพบว่า เป็นผู้ต้องการทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง ตั้งใจทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จมากกว่าหลีกเลี่ยงความล้มเหลวด้วยมาตรฐานสูงสุดมีความเสี่ยงในระดับที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง เลือกรงานที่อยากท้าทายความสามารถด้วยความเพียรเพื่อความพอใจของตนเองในผลสำเร็จมากกว่ารางวัลจากบุคคลอื่น ต้องการชัยชนะจากการแข่งขัน มีความทะเยอทะยานและพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น (Atkinson. 1964 : 259-261 ; McClelland. 1969 : 104 ; Herman . 1970 : 354 ; McClelland. 1987 : 46)

ในการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พบว่า นักธุรกิจทั่วไปมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่น นักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มุ่งหวังจะประกอบอาชีพผู้ประกอบการมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงศึกษานักศึกษาทั่วไป ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความต้องการตัดสินใจด้วยตนเอง และความต้องการเด่นเหนือคนอื่นมากกว่าผู้ที่เป็นผู้บริหารแม้ว่าผู้ประกอบการจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าลูกจ้างก็ตาม แต่ลูกจ้างที่มีความต้องการความก้าวหน้าในการทำงานก็มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ประกอบการทางธุรกิจที่เป็นผู้นำทางการเกษตรมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และยอมรับวิทยาการแผนใหม่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป (Crockett. 1962 citing Zimbardo and Ruch. 1976 : 267 ; Schere. 1981 ; นาถพันธุ์นาวิน. 2518 และปราโมทย์ เจนการ. 2523)

การสร้างเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลนั้น เริ่มต้นจากการอบรมเลี้ยงดูในเยาว์วัย และเป็นคุณลักษณะที่คงเส้นคงวา ทั้งยังขยายตัวจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ (ละม้ายมาศ สรพัตต์. 2508 : 638 ; Hagen. 1971 : 42) การฝึกความเป็นอิสระและให้รู้จักพึ่งตนเองเมื่ออายุยังน้อย ทำให้เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง การที่บิดามารดาให้ความสนิทสนม ร่วมทำกิจกรรมและให้คำแนะนำอย่าง

มีเหตุผล ทำให้เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่บิดามารดาเฉยเมยและเผด็จการ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. 2518; Rosen and D' Andrade. 1959) แต่อย่างไรก็ดีบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ผิดวิธีก็ยังสามารถแก้ไขพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงได้ด้วยการฝึกอบรม การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำได้โดยสมาคม หน่วยงานหรือในสถานศึกษาทุกระดับอายุ และวิธีการฝึกอบรมในการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้ประกอบการขนาดเล็กในประเทศอินเดีย ข้าราชการใหม่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในประเทศไทย และนักเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงความหมาย และคุณลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ฝึกการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ติดตามผลการพัฒนาและแก้ไขโดยใช้สื่อการพัฒนาจากภาพ Thematic Apperception Test (TAT) (McClelland. 1985 : 548-569; สุขสมร ประพัฒน์ทอง. 2528)

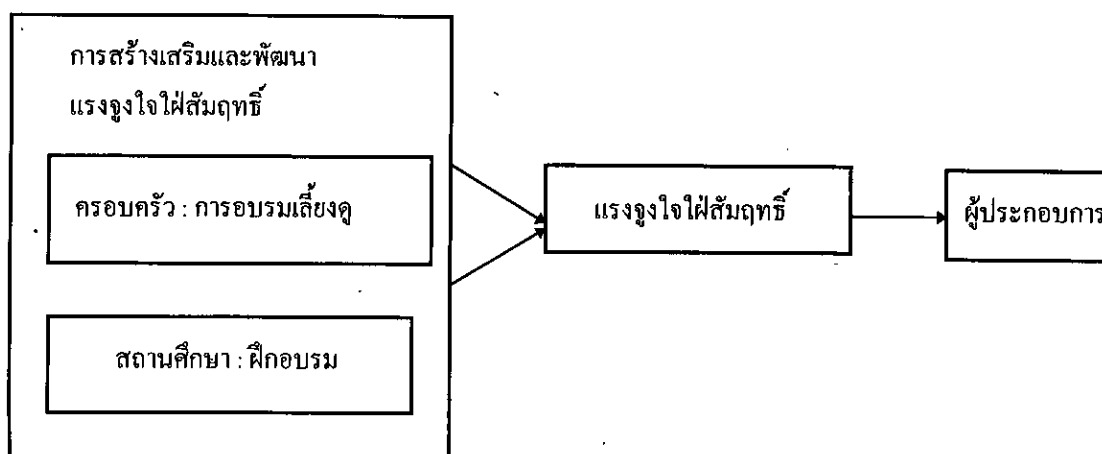
สรุปจากทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถสรุปได้ว่า

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ต้องการฟันฝ่าอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความกล้าเสี่ยงในระดับที่เชื่อมั่นได้ว่ามีโอกาที่จะประสบความสำเร็จ ความสามารถของตนเองมากกว่าโชค ความบังเอิญ หรือผู้อื่นช่วยเหลือ ตั้งใจทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะมุ่งหวังความสำเร็จมากกว่าหลีกเลี่ยงความล้มเหลวด้วยมาตรฐานสูงสุด ต้องการงานที่ยากขึ้นกว่าที่เคยทำมาแล้วด้วยความพากเพียร เพื่อความพึงพอใจในผลสำเร็จมากกว่ามุ่งรางวัลจากบุคคลอื่น ทั้งมีความทะเยอทะยานด้วยการปรับปรุงตนเองเพื่อชัยชนะในการแข่งขันกับมาตรฐานของตนเองและแข่งขันกับบุคคลอื่น

2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคล เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูด้วยการฝึกให้เด็กรู้จักพึ่งตนเอง ให้ความรักสนิทสนมด้วยการร่วมทำกิจกรรมและแนะนำอย่างมีเหตุผลตั้งแต่วัยเด็ก และการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกระดับอายุ ด้วยการฝึกอบรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงคุณลักษณะ ฝึกการทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พร้อมทั้งติดตามผลการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิดด้วยภาพ TAT (Thematic Apperception Test)

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่เป็นผู้ประกอบการ และผู้ที่ตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการ

4. สามารถสรุปเป็นแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร การสร้างเสริมและพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการเป็นผู้ประกอบการได้ดังภาพประกอบ 4 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ของครอบครัว สถานศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการเป็นผู้ประกอบการ

ทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตน (Self - Efficacy Theory)

ทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตนเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม ซึ่งได้รับการพัฒนาโดย อัลเบิร์ต แบนดورا (Albert Bandura) มีความสำคัญ (Bandura. 1968 : 390-453) ดังต่อไปนี้

การเรียนรู้ของบุคคลเป็นผลมาจากการได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการรู้คิด การสังคม และทัศนคติเชิงพฤติกรรมนั้นเกิดจากการที่บุคคลได้เรียนรู้ การเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลได้สังเกตจากสภาพแวดล้อมที่เป็นตัวแบบ โดยผ่านกระบวนการความตั้งใจจดจ่อ จูงใจ และทดลองกระทำจริง เมื่อตัวแบบได้แสดงพฤติกรรมนั้นอย่างคงเส้นคงวาตลอดเวลาที่ถูกบุคคลสังเกตอยู่ แต่อย่างไรก็ดีความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ไม่ได้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมโดยตรง แต่เพียงปัจจัยเดียว ยังมีปัจจัยอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลอีกหลายปัจจัย เช่น แรงจูงใจ ทักษะจากงานพื้นฐานที่เพียงพอ เป็นต้น และคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่สัมพันธ์กับระดับของแรงจูงใจให้กระทำพฤติกรรมคือ การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมโดยการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อพฤติกรรมนั้น

ประสิทธิภาพ (Efficacy) เกี่ยวข้องกับการกำเนิดความสามารถในการรู้คิดทางสังคม ทักษะจากงานพื้นฐาน และการผสมผสานกันเป็นแนวคิดในการแสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ประสิทธิภาพไม่ใช่เหตุผลในการที่บุคคลจะรู้ว่าจะทำพฤติกรรมอะไร แต่เป็นการรู้ถึงความสามารถของตนที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นของแต่ละบุคคล

การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตน (Perceived Self-Efficacy) ของบุคคลใด หมายถึง การที่บุคคลสามารถตัดสินใจความสามารถของตนที่จะรวบรวมและจัดวิธีการกระทำเพื่อให้ได้วิธีปฏิบัติที่ต้องการด้วยความตั้งใจ ไม่เกี่ยวกับทักษะที่เขามีอยู่ แต่เกี่ยวกับการตัดสินใจว่ามีความสามารถทำได้หรือไม่ โดยใช้ทักษะที่เขามีอยู่เป็นตัวประเมินความสามารถนั้น การตัดสินใจประสิทธิภาพแห่งตนต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของแต่ละธุรกิจย่อมแตกต่างกันตามความคาดหวังจากปัจจัยภายนอก อย่างไรก็ตามก็ควรตระหนักว่าประสิทธิภาพแห่งตนขึ้นอยู่กับระดับความสามารถที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้กระทำเป็นผู้ประเมินระดับความสามารถนั้น แต่ความคาดหวังผลเป็นผลที่สืบเนื่องจากการกระทำไม่ใช่การกระทำ ความคาดหวังผลจึงไม่เกี่ยวกับสิ่งภายนอก และบุคคลเชื่อว่าการกระทำจะก่อให้เกิดผลที่ตนต้องการ แต่ผลของการกระทำไม่ใช่สาเหตุที่จะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรม

การตัดสินใจประสิทธิภาพพิจารณาจากว่า บุคคลใช้ความพยายามมากหรือน้อยเมื่อเผชิญกับอุปสรรค บุคคลที่รับรู้ว่ามีประสิทธิภาพสูงจะใช้ความพยายามมากในเหตุการณ์ที่ท้าทายความสามารถ และใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลจากประสบการณ์เดิมมาประยุกต์เข้าเป็นวิธีใหม่ที่จะแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ให้สำเร็จอย่างรวดเร็ว ทั้งใช้ศักยภาพที่สะสมจากความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหาโดยไม่สะทกสะท้าน

เด็กที่มีประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเรียนสูงเป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาที่ยากได้ด้วยการใช้ความพยายามมาก และจะเรียนรู้ได้ดีในวิชาเรียนที่ต้องใช้ความพยายามมากหรือเรียนรู้จากสื่อที่ยาก ๆ ได้ดี แต่จะเรียนได้ไม่ดีในกรณีที่เขารู้สึกว่าไม่ต้องใช้ความพยายามหรือสื่อที่รู้สึกว่ายาก ๆ เช่น นักเรียนที่มีประสิทธิภาพแห่งตนสูงต่อวิชาคณิตศาสตร์สามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยาก ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และแก้โจทย์ปัญหาได้จำนวนมากในระยะเวลาจำกัด โดยเขาจะทำจากสิ่งที่ทำได้ง่ายก่อน ส่วนข้อที่ยากมากเขาจะย้อนกลับมาทำหลังจากทำข้อที่ง่ายกว่าหมดแล้ว นักเรียนเหล่านี้ยังมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์อีกด้วย สำหรับนักเรียนที่มีประสิทธิภาพแห่งต่อวิชาคณิตศาสตร์

ดังนั้นไม่ได้หมายความว่า เขามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์เพราะผลของการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ไม่ดีนั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ และความพยายามในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไม่ใช่เกิดจากการมีทัศนคติที่ไม่ดี

เมื่อผู้ที่มีประสิทธิภาพแห่งตนสูงตกอยู่ในสถานการณ์ที่ล้มเหลว เขารู้สึกว่าความล้มเหลวเกิดขึ้นเพราะเขายังใช้ความพยายามไม่เพียงพอในการทำกิจกรรมนั้น แต่ผู้ที่มีประสิทธิภาพแห่งตนต่ำกลับมีความรู้สึกว่าเป็นเพราะเขามีความสามารถไม่เพียงพอในการทำกิจกรรมนั้น

แบนดูรา (Bandura) จึงสรุปเป็นสมมติฐานว่า ประสิทธิภาพแห่งตนเป็นตัวเชื่อมระหว่างทัศนคติกับผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม และเวลาที่ใช้ในความพยายามทำงานยาก ๆ กับความพยายามในการหางานที่ยากที่ไม่เคยทำมาทำ เป็นตัวทำนายประสิทธิภาพแห่งตนเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานยาก ๆ ให้ประสบความสำเร็จของบุคคล

นอกจากนี้ แบนดูรา (Bandura) ยังเชื่อว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพแห่งตนของบุคคลมี 4 ประการ ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรงในทักษะพื้นฐานต่าง ๆ มาแล้ว การที่บุคคลจะสามารถทราบถึงความสามารถของตนเองในการกระทำการใด ๆ เป็นเพราะเขาได้มีการเรียนรู้โดยตรงด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาแล้ว บุคคลที่ได้ใช้ความพยายามในการแก้ปัญหาในเรื่องใดจากประสบการณ์ที่ง่าย ปานกลาง และยากมาแล้วจะทำให้เขาสามารถทราบถึงความสามารถของเขาในการที่จะแก้ปัญหานั้นในสถานการณ์ใหม่ได้ว่าเขามีความสามารถ และจะต้องใช้ความพยายามมากขึ้นเพียงใดที่จะทำงานนั้นสำเร็จ

2. ประสบการณ์จากการได้สังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น การที่บุคคลจะสามารถประเมินความสามารถของตนเองในการทำการใด ๆ เป็นเพราะเขาได้ประเมินจากการกระทำกิจกรรมนั้นจากผู้อื่นที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเขา โดยการดูว่าบุคคลนั้นทำอย่างไรและสำเร็จหรือไม่ จากการสังเกตความสำเร็จหรือล้มเหลวของผู้อื่น ทำให้เขาเกิดการรู้คิดและเกิดการประเมินตนเองว่า ถ้าตนเองเป็นผู้กระทำสิ่งนั้นในสถานการณ์นั้นหรือในสถานการณ์อื่นแล้ว เขามีความสามารถและต้องใช้ความพยายามมากขึ้นเพียงใดจึงจะทำงานนั้นได้สำเร็จ

3. การชักจูงจากสภาพแวดล้อม การที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทำให้บุคคลสามารถทราบถึงบทบาทของตน รู้จักตนเอง และสามารถประเมินความสามารถของตนเองได้ว่าอยู่

ในระดับใด นอกจากนี้การที่บุคคลอื่นได้ประเมินความสามารถของตนเองจะทำให้ผู้ประเมินทราบถึงระดับความสามารถของตนเองได้ จะทำให้บุคคลนั้นทราบว่าถ้าสถานการณ์หรือความยากง่ายของกิจกรรมนั้นเปลี่ยนไป ตนจะมีความสามารถและต้องใช้ความพยายามมากน้อยเท่าใดจึงจะทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จ

4. สถานภาพทางกายภาพของบุคคล บุคคลจะตัดสินความสามารถของตนต่อการกระทำกิจกรรมใดนั้น ลักษณะทางกายภาพของบุคคลก็เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกนำมาเป็นหลักในการประเมินความสามารถของตนได้เช่นกัน แม้ว่าสรีระของบุคคลอาจไม่เป็นข้อจำกัดในการทำกิจกรรม แต่ก็มีส่วนต่อความมั่นใจในการทำกิจกรรมได้อีกประการหนึ่ง

การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนเองของบุคคลจึงเกี่ยวข้องกับการตัดสินความสามารถและความพยายามของบุคคลในการทำกิจกรรม ไม่ใช่องค์ประกอบของการกระทำ การวัดประสิทธิภาพแห่งตนจึงเป็นการวัดในตัวแปรทักษะย่อยในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการวัดประสิทธิภาพแห่งตนในการขับรถเราจะไม่ถามเพื่อตัดสินว่า เขาสามารถบิดกุญแจเพื่อติดเครื่องยนต์ การใช้เกียร์ การเหยียบคันเร่ง การกดเบรคสัญญาณ หรือการปรับเปลี่ยนช่องวิ่ง แต่เราจะวัดทักษะในการขับรถในบริเวณที่การจราจรจอแจ การขับบนถนนที่คดเคี้ยวบนภูเขา ว่าเขามีความสามารถจะขับรถในสถานการณ์เหล่านี้ได้ดีมากน้อยเพียงใด เป็นต้น ซึ่งเป็นการวัดโดยตรงจากพฤติกรรม

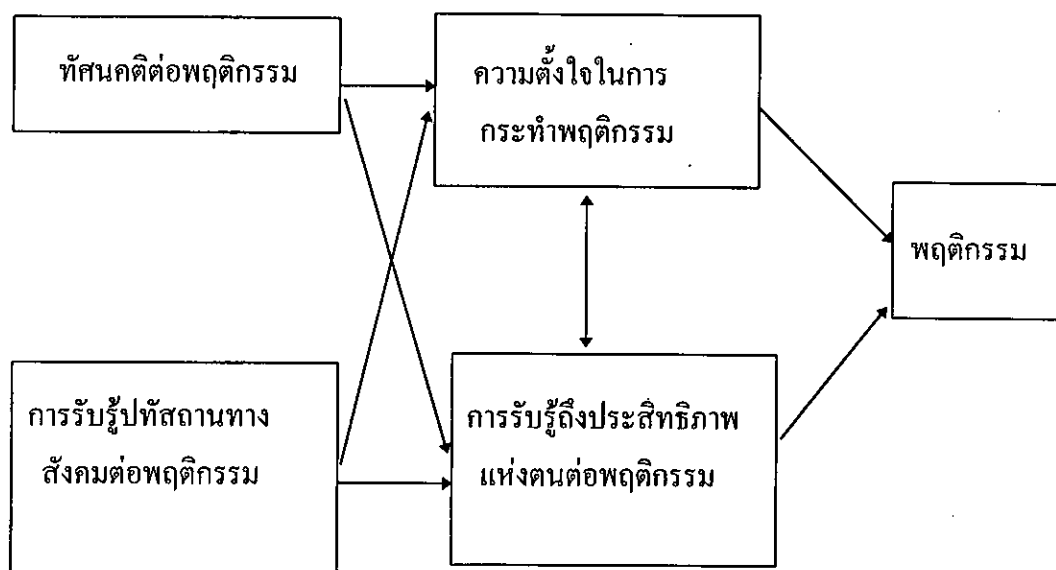
ในการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตนพบว่า ประสิทธิภาพแห่งตนในวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และการเลือกเรียนคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอก ประสิทธิภาพแห่งตนในวิชาคณิตศาสตร์ยังเป็นตัวทำนายการเลือกเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเอกมากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และประสิทธิภาพแห่งตนยังเป็นตัวเชื่อมระหว่างทัศนคติต่อคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ด้วย (Hackett and Betz. 1989; Randhawa, Beamer and Lundberg. 1993) ในการศึกษาพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตน พบว่า ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม การรับรู้ปัจจัยขัดขวางและประสิทธิภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และสามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนได้ทั้งยังสามารถสรุปรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของ ทัศนคติ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และ

พฤติกรรมการเรียนรู้ในอดีตว่าเป็นตัวเชิงเหตุต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม การรับรู้ปัจจัยขัดขวางและประสิทธิภาพแห่งตน แล้วตัวแปรเหล่านี้ยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันได้ (Norwich and Rovoli, 1993)

จากลักษณะของทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตนและ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีดังกล่าวแล้วสามารถสรุปได้ว่า

1. การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนของบุคคล หมายถึงการที่บุคคลสามารถประเมินระดับความสามารถของตนต่อการทำกิจกรรมหนึ่งให้สำเร็จด้วยความพยายามมาน้อยเพียงใด การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนของบุคคลเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรงจากการได้เคยทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกับกิจกรรมนั้น หรือทักษะพื้นฐานของกิจกรรมนั้นมาแล้ว หรือเกิดจากการได้สังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับตัวเองว่า ถ้าตนเป็นผู้ทำกิจกรรมทำนองนั้นจะทำได้สำเร็จหรือไม่ด้วยความพยายามมาน้อยเพียงใด หรือเกิดจากการที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแล้วนำผลการจากที่บุคคลอื่นประเมินตนมาเป็นแนวทางในการประเมินตัดสินตนเอง หรือเกิดจากคุณลักษณะทางกายภาพของตนเองมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินระดับความสามารถ และความพยายามที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรมที่เผชิญอยู่ให้ประสบผลสำเร็จ

2. การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนของบุคคลเป็นตัวเชื่อมระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมของบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และทัศนคติร่วมกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับประสิทธิภาพแห่งตน นอกจากนี้ประสิทธิภาพแห่งตนยังสามารถร่วมกับตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลทำนายพฤติกรรม การเรียนคณิตศาสตร์ก็น่าจะทำนายพฤติกรรมอื่น ๆ ได้ด้วย จึงสามารถสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรทัศนคติการรับรู้ทัศนคติทางสังคม การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตน ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมได้ดังภาพประกอบ 5 ดังนี้

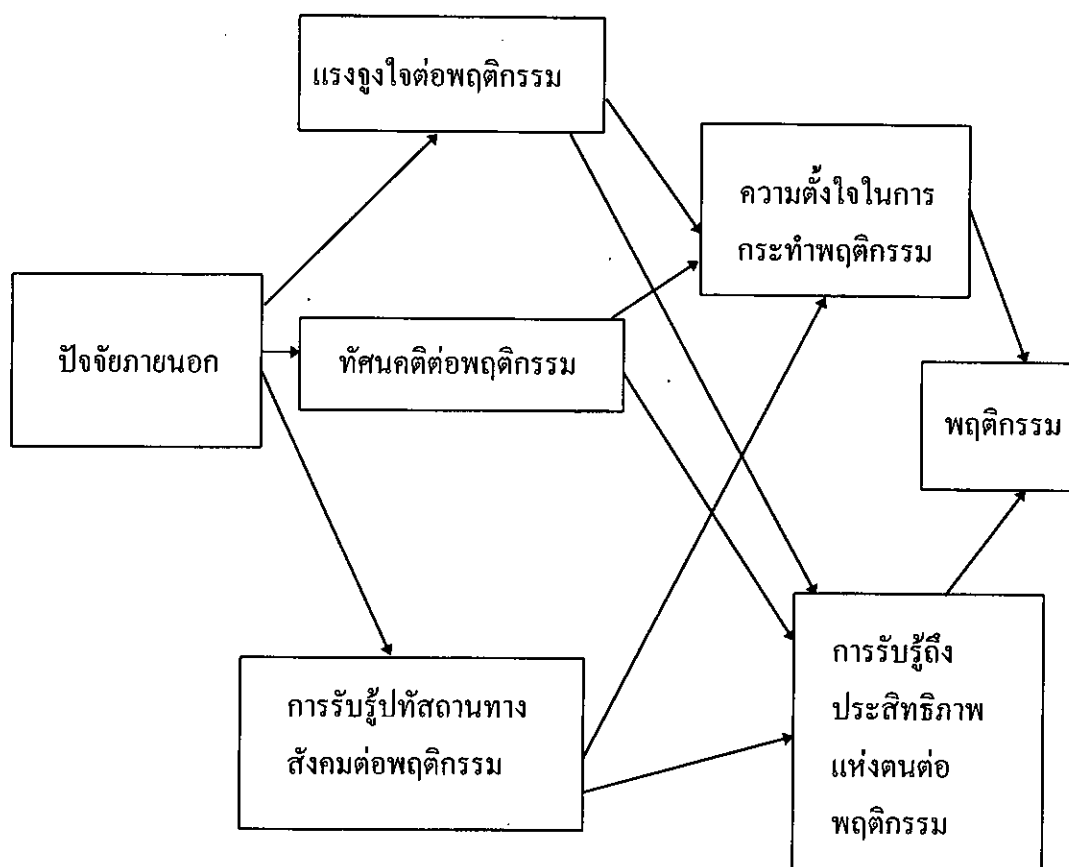

ภาพประกอบ 5 แสดงความสัมพันธ์ของ ทัศนคติ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตน กับพฤติกรรม

สรุป จากการประมวลทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อทำนายกิจกรรม 3 ทฤษฎีได้แก่ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทฤษฎีประสิทธิภาพแห่งตน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทั้งสามสามารถสรุปรวมได้ว่า

1. การที่บุคคลกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด สืบเนื่องมาจากปัจจัยภายในตัวบุคคล 5 ประการ ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อพฤติกรรม แรงจูงใจต่อพฤติกรรม การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตน และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม โดยมีปัจจัยภายนอกเป็นตัวเร้าให้เกิดปัจจัยภายในเหล่านี้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล กับพฤติกรรมของบุคคล สามารถเขียนเป็นแผนภาพความสัมพันธ์เชิงเหตุผลได้ดัง ภาพประกอบ 6 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยภายนอก แรงจูงใจ ทัศนคติ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนและพฤติกรรม

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษากับพฤติกรรมการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

จากการประมวลแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า ตัวแปรภายนอกที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของบุคคลมี 2 ประการ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ดังนั้นในการประมวลเอกสารที่จะกล่าวต่อไปนี้ เพื่อต้องการเสนอว่า สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาสัมพันธ์

กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการและส่งเสริมให้บุคคลประกอบอาชีพอิสระได้อย่างไร โดยจะเสนอเป็นส่วน 2 ส่วน คือ สถาบันครอบครัวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และสถาบัน การศึกษากับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

สถาบันครอบครัวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ในการเสนอความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัวกับพฤติกรรมในการเลือกประกอบอาชีพ อิสระนี้ จะแยกออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถาบันครอบครัวกับการสร้างเสริมคุณลักษณะที่เอื้อต่อ การเป็นผู้ประกอบการ และสถาบันครอบครัวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

ครอบครัวกับการสร้างเสริมคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่บุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคม เพื่อพัฒนาการรู้จัก สร้างเสริมบุคลิกภาพ และก่อให้เกิดรูปแบบของพฤติกรรมในแต่ละบุคคล ด้วยบรรยากาศแวดล้อม ในครอบครัว ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัว เป็น ตัวบ่งชี้ที่จะเอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสุขภาพจิต และพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล กับ การอบรมเลี้ยงดูซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก ก็จะเป็นตัวสร้างสุขภาพจิตและกำหนด บุคลิกภาพให้แก่เด็ก เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมมากจะทำให้เด็กมีลักษณะเชื่อฟัง- พึ่งพาผู้ใหญ่ สุภาพ สะอาด มีความก้าวร้าวต่ำ รักษากฎ เอื้อเฟื้อต่อกลุ่มและผู้อื่น แต่ไม่ค่อยเป็น มิตร และไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมมาก จะทำให้ เด็กมีปัญหาประเภทโรคจิตประสาท ขอบทะเลาะวิวาทกับเพื่อน มีบุคลิกภาพขี้อาย หลบหลีก สังคม ก้าวร้าวต่อตนเองสูง มีความรับผิดชอบต่ำ และมีวินัยในตนเองต่ำ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก- มากและควบคุมน้อย เด็กจะมีพฤติกรรมชอบสังคม สร้างสรรค์ ก้าวร้าวเพื่อความสำเร็จ รักษากฎ น้อยแสดงบทบาทผู้ใหญ่ได้ง่าย ปรับตัวดี พึ่งตนเองได้ มีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบอื่น มีสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยและ ควบคุมน้อย เด็กจะมีปัญหาอาชญากรรม เช่น ดิคาเสพติด มั่วสุม ไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ มีความ ก้าวร้าวต่อสังคมสูง ความสามารถในการปรับตัวต่ำ และมีความรับผิดชอบต่ำ เมื่อการอบรมเลี้ยง ดูแบบให้ความรัก หมายถึง พฤติกรรมที่แม่ปฏิบัติต่อลูกในลักษณะต่อไปนี้ มองลูกในแง่ดีหรือ ประเมินลูกในทางที่ดี ให้ลูกมีส่วนร่วมในการคิดและการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ แสดงความรักให้

ลูกเห็นและเข้าใจอารมณ์ของลูก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง กิจกรรมของแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกของตนในลักษณะดังนี้ ก้าวท่ายเรื่องส่วนตัวของลูก ยับยั้งความก้าวร้าวของลูก ทำให้ลูกรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้ลูกทำตามความต้องการของพ่อแม่ ใช้ถ้อยคำที่ทำให้ลูกรู้สึกอาย โดยเปรียบเทียบกับลูกคนอื่นดีกว่าลูกตนเอง การอบรมเลี้ยงดูในสองลักษณะดังกล่าวนี้ ใช้มากในสังคมไทยทั้งการปฏิบัติจริง และการวิจัย (จรรยา สุวรรณทัต. 2535 : 3-6, 23)

คุณลักษณะสำคัญที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการคือ การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงซึ่งได้แก่การที่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร กระตือรือร้นและขยันพากเพียร มีความรับผิดชอบและเชื่อมั่นในตนเอง รู้ถึงผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง มองการณ์ไกล และมีความเป็นผู้นำนั้น มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกดังนี้ บิดามารดาได้อยู่ใกล้ชิดลูก ทำตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก ให้คำแนะนำมากกว่าออกคำสั่ง เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้อำนาจแนะนำและฝึกฝนจากพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากใช้เหตุผลมากมีความสัมพันธ์กับการมีลักษณะมองการณ์ไกล มุ่งอนาคตสูง นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการให้รู้จักพึ่งตนเอง สามารถร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจภายในตนเองได้ร้อยละ 9.28 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมากสามารถทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 12.88 (อนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการศึกษาและอบรม. 2526 : 41 ; ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ . 2528 : 4-15; ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2520 อ้างในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. 2535 : 118 และ วชิร โอภิธกร. 2533 อ้างในสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. 2535 : 239)

สรุป การอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการคือ การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรในลักษณะ มองลูกในแง่ดีหรือประเมินลูกในทางที่ดี ให้ลูกมีส่วนร่วมในการคิดและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ใช้เหตุผลและเข้าใจอารมณ์ของลูก ไม่ก้าวท่ายเรื่องของลูก ใช้เหตุผลให้ลูกรู้สึกผิดเองเมื่อลูกแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวไม่เหมาะสม ไม่ใช้คำพูดที่ทำให้ลูกอับอายหรือเอาความดีของลูกผู้อื่นมาข่มลูกตนเอง

ครอบครัวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ซับซ้อน และถ้อยทีถ้อยอาศัย โดยพ่อแม่มีอิทธิพลต่อลูกขณะเดียวกันลูกก็มีอิทธิพลต่อพ่อแม่ สมาชิกในครอบครัวแต่ละ

คนมีความต้องการ แรงจูงใจ ความเคยชิน ความประพฤติ ทัศนคติ และความรู้สึกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพิเศษของตน หน้าที่ของครอบครัวในการตอบสนองความต้องการนั้นต้องครอบคลุมความต้องการ 2 ประการคือ ประการแรกเป็นความต้องการที่เกิดจากความจำเป็นทางชีวภาพ และประการที่สองเป็นความต้องการที่เกิดจากพฤติกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ต่อไป ฉะนั้นถ้าพ่อแม่ต้องการปลูกฝังพฤติกรรมในการประกอบอาชีพให้แก่ลูก พ่อแม่ต้องให้ความรู้สึกรู้สีกว่าทำที่ถูกต้องต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้ลูกช่วยตนเองและสังคมทางเศรษฐกิจ และพัฒนาการรู้จัก ทัศนคติต่ออาชีพที่เขาต้องการจะกระทำในอนาคต โดยพ่อแม่ต้องอบรมปลูกฝังลูกตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ในระยะแรกควรให้ความตระหนักในสำคัญของอาชีพสุจริตทุกอาชีพ จัดประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เพื่อให้ลูกได้เลือกอาชีพที่ตนพอใจ ไม่ดูถูกอาชีพสุจริตทุกชนิด ควรส่งเสริมให้ลูกมีค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระมากขึ้น แทนที่จะติดอยู่กับอาชีพรับราชการอย่างในอดีต พ่อแม่ต้องให้การศึกษาแก่ลูก เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ (จรรยา สุวรรณทัต. 2535 : 84-85, 111)

จากการศึกษาผลการวิจัยถึงแรงผลักดันของครอบครัวต่อการเข้าสู่อาชีพอิสระของสมาชิกในครอบครัวพบว่า การที่ครอบครัวมีอาชีพธุรกิจส่วนตัวจะเป็นผลให้สมาชิกในครอบครัวได้เรียนรู้ถึงการประกอบอาชีพจนสามารถทำตาม และสืบทอดกิจการต่อไปได้ (Alexander. 1960, Saying. 1962, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532:112, คณะอนุกรรมการโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต. 2534:6) ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำก็จะเป็นแรงผลักดันให้สมาชิกขวนขวาย และพยายามหารายได้มาจุนเจือครอบครัวจนทำให้เข้าสู่อาชีพอิสระด้วยจิตใจที่มุ่งสร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532:116, คณะอนุกรรมการโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต. 2534:6) และการที่ครอบครัวตั้งอยู่ในบริเวณที่ทำกิจการทางการค้า หรือย่านธุรกิจ โดยมีทำเลที่ตั้งใกล้ทางเดินหรือถนนที่มองเห็นง่ายสะดวกแก่การติดต่อกับที่จอดรถ ห้างคู่แข่งพอสมควร (กองแผนงานกรมอาชีวศึกษา. 2531:9, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532:113) นอกจากนี้ผู้ประกอบการได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ลูก เพื่อการส่งเสริมให้ลูกประกอบอาชีพทางธุรกิจส่วนตัวว่า พ่อแม่ควรสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพธุรกิจส่วนตัวแก่บุตร โดยพยายามให้ความรู้ความเข้าใจเมื่อมีโอกาสด้วยวิธีการส่งเสริมกระตุ้นให้ลูกได้ฝึกหัดอาชีพต่อ

จากบิดามารดา ให้ความรู้ด้วยการจัดทัศนศึกษาในโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการ งานแสดงสินค้า สนับสนุนให้บุตรได้ฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ สนับสนุนให้บุตรเริ่มต้นกิจการจากกิจการขนาดเล็กเพื่อพัฒนาทักษะและการจัดการให้การสนับสนุนด้านเงินทุนหรือหาแหล่งเงินกู้ให้แก่บุตร (ปราโมทย์ เจนการ. 2523:124-129 และสมบัติ พงศ์บุญคุณลาภ (อ้างใน คณะอนุกรรมการโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต. 2534:97-100) กล่าวว่า โอกาสให้ลูกได้ขายโดยจะขายอะไรก็ได้ขอให้ได้เงินมาโดยสุจริต และสอนให้ลูกรู้จักการบริหารการเงิน

สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่สำคัญในการสร้างเสริมคุณลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระ เช่น ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ถึงปทัสถานทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และเกิดความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้ยังมีบทบาทที่จะผลักดันให้สมาชิกในครอบครัวเข้าสู่อาชีพอิสระอย่างจริงจัง ปัจจัยที่สำคัญของครอบครัวในการสร้างเสริมคุณลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระและเข้าสู่อาชีพอิสระมี 3 ประการคือ

1. การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นไปในลักษณะที่มองลูกในแง่ดีหรือประเมินลูกในทางที่ดี ให้ลูกมีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว ใช้เหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ต่อลูก ไม่ใช่คำพูดให้ลูกต้องอับอายหรือเอาความดีของลูกคนอื่นมาข่มลูกของตน

2. การให้ความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่การให้ลูกได้ฝึกอาชีพด้วยการช่วยเหลือธุรกิจของครอบครัว ทำแทนพ่อแม่ทุกครั้งที่มีโอกาส ให้ลูกธุรกิจขนาดเล็กโดยพ่อแม่คอยแนะนำการลงทุนและการจัดการ การให้ลูกได้ฝึกอบรมหรือทำงานในสถานประกอบการในฐานะลูกจ้างหรือเด็กฝึกงาน การพาไปชมสถานประกอบการที่ทันสมัย และงานแสดงสินค้า การได้พูดคุยให้ความรู้ถึงข้อดีข้อเสียของอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้ลูกเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวได้

3. ภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวประกอบอาชีพทางธุรกิจอยู่แล้ว ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจดีต้องหารายได้มาจุนเจือครอบครัวด้วยอาชีพสุจริต ครอบครัวตั้งอยู่ในย่านธุรกิจหรือในชุมชนที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวได้

สถาบันการศึกษากับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

ในการเสนอความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระนี้ จะได้แยกเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับการประกอบอาชีพอิสระ และการเรียนการสอนกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับการประกอบอาชีพอิสระ

การจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพโดยตรงและเป็นหลักสูตรในระดับต่ำที่สุด คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งกรมอาชีวศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) เป็นหลักสูตรต่อจากหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ซึ่งมีหลักการ จุดหมาย และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 1-4) ดังต่อไปนี้

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการมาตรฐานอุตสาหกรรมสากล ตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกงานที่ใช้เทคโนโลยี โดยปฏิบัติงานเกิดทักษะ คุณธรรมและสติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่นำไปประกอบอาชีพได้จริง
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้การอาชีวศึกษาครบวงจร นำไปปฏิบัติได้จริงตามความหลากหลายของอาชีพตามเนื้อหาวิชาตามเวลาฝึก ตามวุฒิภาวะ และตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน
4. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างงานและพัฒนางานได้เสมอ
5. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกอบรมและเสริมสร้างคุณธรรมชีวิต ให้สามารถอยู่ในสังคมได้ด้วยความผาสุก และเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ

6. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรมและสร้างสติปัญญาจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระได้

7. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีงานทำ หรือผู้ที่สนใจมาศึกษาเพิ่มเติมได้

จุดหมาย

1. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่จำเป็นแก่การประกอบอาชีพโดยตรง และเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตลาดแรงงานอย่างกว้างขวาง โดยให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2. เพื่อให้ฝึกงานฝีมือที่ใช้เทคโนโลยี โดยปฏิบัติจนเกิดทักษะ คุณธรรม สติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่นำไปประกอบอาชีพได้จริง

3. เพื่อให้การอาชีวศึกษาครบวงจร โดยฝึกให้มีทักษะวิชาชีพ จนสามารถผลิตได้ จำหน่ายได้ บริการได้ ตามความหลากหลายของอาชีพ ตามเนื้อหาวิชา ตามเวลาฝึกตามวุฒิภาวะ และตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

4. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างอาชีพ เข้าสู่อาชีพ รักอาชีพ และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. เพื่อให้สามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรม สร้างสติปัญญา จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

6. เพื่อให้สำนึกในการป้องกันอุบัติเหตุ รักรงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ ได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น

7. เพื่อให้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

8. เพื่อให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศและของโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

1. ภาคเรียน

ในปีหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียน และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร เวลาเรียนในภาคเรียนปกติ รวมทั้งการสอบด้วยไม่น้อยกว่า 20 สัปดาห์ และภาคฤดูร้อนไม่ต่ำกว่า 4 สัปดาห์

กำหนดการเปิดเรียนและการปิดเรียนในแต่ละภาคเรียน ให้เป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดวันเปิด-ปิดภาคเรียนของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

2. เวลาเรียน

หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตร 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน สถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรนี้ จะต้องเปิดทำการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน เวลาเรียนภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และกิจกรรมตลอดหลักสูตรไม่เกิน 5280 คาบเรียน โดยถือ 1 คาบเรียนเท่ากับ 50 นาที กำหนดเวลาทำการสอนในแต่ละวันให้เป็นไปตามที่เจ้าสังกัดกำหนด

3. หน่วยกิต

รายวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตร มีทั้งที่เป็นภาคทฤษฎีล้วน ที่เป็นภาคปฏิบัติล้วนและที่เป็นทั้งภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ และภาคประลองรวมกัน การกำหนดหน่วยกิตของรายวิชาต่าง ๆ ให้ถือเกณฑ์ดังนี้

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 18 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผล ไม่น้อยกว่า 20 คาบเรียนมีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ 2-3 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต ยกเว้นรายวิชาในกลุ่มวิชาพลศึกษา

3.3 รายวิชาที่มีการฝึกงานในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) แบ่งเป็น 3 หมวดวิชาคือ

4.1 หมวดวิชาพื้นฐาน

4.2 หมวดวิชาชีพ

4.3 หมวดวิชาเลือก

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ให้ถือตามโครงสร้างและแผนการเรียนของแต่ละประเภทวิชา ซึ่งสอดคล้องกับเวลาเรียนรายวิชา ไม่น้อยกว่า 5060 คาบเรียน รวมกิจกรรม 220 คาบเรียน รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 5280 คาบเรียน ดังรายละเอียดของโครงสร้างหลักสูตรในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม ต่อไปนี้

โครงสร้างหลักสูตรประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ในหลักสูตรประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีจุดประสงค์เฉพาะ และโครงสร้างของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 9-10) ดังนี้

จุดประสงค์

1. เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับช่างฝีมือให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
2. เพื่อส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรร่วมกับสถานประกอบการ อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพ ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด
3. เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ กิจนิสัยในการทำงาน รักอาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ พละทานมัย และบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ในการดำรงชีวิตและประกอบสัมมาอาชีพ
4. เพื่อส่งเสริมให้ประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อให้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

โครงสร้างของหลักสูตร

ในการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกรมอาชีวศึกษาได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ดังแสดงในตาราง 3

4. เพื่อสร้างเสริมบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพ อนามัยสมบูรณ์ทั้งทางกายและจิตใจ
5. เพื่อให้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

โครงสร้างของหลักสูตร

ในการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กรมอาชีวศึกษา ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงโครงสร้างของหลักสูตร ปวช. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

หมวดวิชา		คาบเรียน	ร้อยละ
1. หมวดวิชาพื้นฐาน		1,320	27.50
2. หมวดวิชาชีพ		1,360	28.33
3. หมวดวิชาเลือก		1,900	39.58
3.1 วิชาเลือก	1,100 คาบเรียน		
3.2 วิชาเลือกเสรี	400 คาบเรียน		
3.3 การฝึกงาน	400 คาบเรียน		
4. กิจกรรม		220	4.17
รวม		4,880	100.00

หมายเหตุ การฝึกงาน ให้นักเรียนทุกคนฝึกงานหรือฝึกภาคสนามในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ หรือสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 400 คาบเรียน คิดเป็น 4 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรม

ในหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรมมีจุดประสงค์เฉพาะ และโครงสร้างของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 9-10) ดังนี้

จุดประสงค์

1. เพื่อการกินคืออยู่ดีของครอบครัว และการสร้างสรรค์ครอบครัวให้พัฒนาทุก ๆ ด้าน
2. เพื่อให้มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงให้ทันกับความก้าวหน้า และการเปลี่ยนทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน
3. เพื่อให้มีความรู้ทางการออกแบบ และประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ให้เหมาะสมกับความนิยมของตลาด และสามารถสร้างงานได้
4. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจการค้าและธุรกิจ บริการ เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพครบวงจร
5. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีกึ๋นนิสัยในการทำงานอย่างถูกต้อง
6. เพื่อให้สามารถนำความรู้ความชำนาญในวิชาชีพไปประกอบอาชีพอิสระ ประกอบอาชีพส่วนตัวหรือทำร่วมกับผู้อื่นให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

โครงสร้างของหลักสูตร

ในการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาคหกรรม กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงโครงสร้างของหลักสูตร ปวช. ประเภทวิชาคหกรรม

หมวดวิชา		คาบเรียน	ร้อยละ
1. หมวดวิชาพื้นฐาน		1,220	25.42
2. หมวดวิชาชีพ		1,160	24.17
3. หมวดวิชาเลือก			
3.1 วิชาเลือก	1,500 คาบเรียน	2,200	45.83
3.2 วิชาเลือกเสรี	300 คาบเรียน		
3.3 การฝึกงาน	400 คาบเรียน		
4. กิจกรรม		220	4.58
รวม		4,880	100.00

หมายเหตุ การฝึกงาน ให้นักเรียนทุกคนฝึกภาคสนามในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ หรือสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 400 คาบเรียน คิดเป็น 4 หน่วยกิต

สรุป จากหลักการ จุดหมาย หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) และจุดประสงค์เฉพาะ โครงสร้างของหลักสูตร ปวช. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาคหกรรม สามารถสรุปได้ว่า

1. เป็นหลักสูตรที่จัดต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียนอย่างน้อยที่สุด 3 ปี การศึกษา ดังนั้นอายุเฉลี่ยของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ประมาณ 18 ปี
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นทักษะทางวิชาชีพ เพื่อการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน โดยต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยี ในการประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน และอาชีพอิสระอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สำคัญได้แก่ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ สุจริตทุกอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มนุษย์สัมพันธ์ กิจนิสัยในการทำงานที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย และมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
4. หลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ สถานประกอบการ และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

การเรียนการสอนกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

ในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการนั้น ควรมีการฝึกอบรมพร้อมกันหลายด้าน ได้แก่ เนื้อหาทางด้านการจัดการ ด้านเทคนิคซึ่งเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ มีโครงการที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาทัศนคติและคุณลักษณะทางจิตใจที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและการจัดการด้านการตลาดที่เป็นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แต่การฝึกอบรมนี้ควรทำในรูปของการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่าการศึกษาในโรงเรียน เพราะการศึกษาใน

โรงเรียนไม่ส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพอิสระ (Miron. 1967; Sardana. 1970; Wolf. 1971 และ สัญญา จัดตานนท์. 2521 : 84) เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่สัมพันธ์กับระดับของการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ได้แก่ การคิดค้นประดิษฐ์ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ผล ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน และความมีเหตุผลทางคณิตศาสตร์ และการทัศนศึกษาเพื่อดูงานเกี่ยวกับธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผลคุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน และความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 78-80)

จากการศึกษาถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาเพื่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระพบว่าหลักสูตรที่เสริมการเรียนเพื่อการประกอบอาชีพอิสระนั้น ควรมีกิจกรรมสำคัญสำหรับผู้เรียนได้แก่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การบริหารกิจการธุรกิจขนาดย่อม ฝึกคิดเกี่ยวกับการจัดการและการตลาดทำโครงการธุรกิจจำลอง ฝึกทักษะการตัดสินใจ วางแผนการประกอบอาชีพ พบผู้รู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ จัดทัวร์อาชีพ พบกลุ่มอภิปรายการประกอบอาชีพธุรกิจ สถานศึกษามีการบริการข้อสนเทศและบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ ดังชมรมอาชีพอิสระ และมีการฝึกอบรมการประกอบอาชีพต่ออิสระโดยตรง นอกจากนี้สถานศึกษาต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อการประกอบอาชีพ ส่งเสริมให้เริ่มต้นอาชีพจากธุรกิจขนาดย่อมโดยเชิญภาคเอกชนมาเป็นพี่เลี้ยง หรือได้ฝึกงานในสถานประกอบการจริง (ยุพิน ประจวบเหมาะ. 2531 อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. 2532 : 1224, คณะอนุกรรมการโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต. 2534 : 6-7)

ซึ่งสรุปได้ว่าในการพัฒนาผู้ประกอบการและการส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาประกอบอาชีพอิสระนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ และความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะสาขาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ตามหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา พร้อมทั้งวิชาเลือกการจัดการทางธุรกิจขนาดย่อม และมีการฝึกงานในสถานประกอบการ

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยการจัดทัศนศึกษาในสถานประกอบการ จัดให้มีการบรรยายหรืออภิปรายการประกอบอาชีพอิสระจากผู้รู้ จัดให้มีหน่วยงานบริการข้อสนเทศเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ จัดตั้งชมรมผู้ประกอบอาชีพอิสระให้ผู้สนใจได้ทดลองประกอบอาชีพอิสระตามที่ตนสนใจในสถานศึกษา และให้คำแนะนำในการทดลองทำธุรกิจสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกรมอาชีวศึกษาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยดังกล่าวมาข้างต้นจะพบว่า ในหลักสูตร ปวช. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม มีการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีและฝึกทักษะวิชาชีพเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพทั่วไปตามจุดหมายเพื่อการประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน และเพื่อประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพธุรกิจส่วนตัว ถ้านักเรียนต้องการมีความรู้ทางด้านการจัดการทางธุรกิจก็สามารถเลือกเรียนได้ในหมวดวิชาเลือกเสรี แต่เพื่อการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ กรมอาชีวศึกษาได้จัดวิชาซึ่งนักเรียนทุกคนต้องเรียนอยู่ 2 รายวิชา ได้แก่ รายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน 1 รายวิชาคือ รายวิชาองค์การช่างเทคนิคในอนาคตแห่งประเทศไทย สำหรับนักเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม หรือรายวิชาองค์การนักคหกรรมศาสตร์ในอนาคตแห่งประเทศไทย สำหรับนักเรียนประเภทวิชาคหกรรม เป็นรายวิชาที่เปิดทำการสอนในสถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถเกิดทักษะวิชาชีพอิสระ วิชาชีพทางธุรกิจให้ได้ผลยิ่งขึ้น เพื่อจัดการแนะแนวเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระ หรือวิชาชีพทางด้านธุรกิจ และเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำ (วราพรธณ น้อยสุวรรณ และ ทิพาณี สมบัติ. 2537 : 4-5) และรายวิชาในหมวดวิชาชีพเลือกที่ทุกคนต้องลงทะเบียนเรียนอีก 1 รายวิชา คือ รายวิชาฝึกงาน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ หรือหน่วยงานทั้งของภาคเอกชนและของรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 4) ซึ่งมีรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

องค์การช่างเทคนิค องค์การนักธุรกิจ หรือองค์การนักคหกรรมศาสตร์ในอนาคตแห่ง ประเทศไทย

ในรายวิชานี้เป็นรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน มี 1 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 คาบเรียน มีวัตถุประสงค์ 5 ประการคือ

1. เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถเกิดทักษะวิชาชีพทางธุรกิจส่วนตัวให้ได้ผลยิ่งขึ้น
2. เพื่อจัดการแนะแนวเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระ หรือธุรกิจส่วนตัว
3. เพื่อสร้างความรู้รักสามัคคี สนับสนุนระหว่างนักเรียนในสถานศึกษาเดียวกันและต่างสถานศึกษากัน
4. เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา วิชาชีพ และบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวม
5. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาบุคลิกภาพ และการเป็นผู้นำในวิชาชีพ

ในส่วนของการเรียนการสอนเพื่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระมีอยู่ในการเรียนหน่วยที่ 4 ว่าด้วยกิจกรรม และโครงการ โดยให้นักเรียนทำโครงการในกิจกรรมเพื่อการแนะแนว การเรียนและการประกอบอาชีพ เป็นโครงการแนะแนวประกอบอาชีพอิสระ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการขายได้ การทำงานอาชีพและออมทรัพย์ เป็นโครงการจัดทำผลิต จำหน่ายและบริการ และกิจกรรมทางวิชาการส่งเสริมการเรียนวิชาชีพ เป็นโครงการศึกษา ดูงาน ฝึกอบรมในสถานประกอบการ และโครงการสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ ในการทำกิจกรรมนั้นให้นักเรียนเป็นผู้เขียนโครงการแล้วนำเสนอในชั้นเรียน เมื่อมีการอภิปรายเสนอแนะแล้วจึงจัดกิจกรรมตามโครงการนั้น การประเมินผลให้ครูสังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ตรวจสอบผลงานการปฏิบัติงาน (วราพรธณ น้อยสุวรรณ และทิพานี สมบัติ.2537 : 34-42)

การฝึกงานในสถานประกอบการ

ในรายวิชาการฝึกงานในสถานประกอบการนั้น เป็นรายวิชาหนึ่งในหมวดวิชาชีพเลือก แต่บังคับเลือก นั่นคือ นักเรียนทุกคนต้องผ่านการเรียนในรายวิชานี้จึงถือว่าสำเร็จการศึกษา โดยนักเรียนทุกคนต้องทำการฝึกงานในสถานประกอบการของภาคเอกชน หรือหน่วยงานของภาค

รัฐบาลซึ่งผ่านความเห็นชอบสถานศึกษา การฝึกงานนี้นักเรียนต้องไปทำงานในหน่วยงานที่ตนเลือกและผ่านความเห็นชอบจากคณะอาจารย์นิเทศ เสมือนกับเป็นพนักงานคนหนึ่ง ให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับผิดชอบเป็นเวลา 10 สัปดาห์ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 400 คาบเรียน ในการประเมินผลนั้นให้หน่วยงานและอาจารย์นิเทศร่วมกันประเมิน โดยมีจุดมุ่งหมายของรายวิชาดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ .2533 : 4)

1. ให้นักเรียนสามารถบอกกฎระเบียบและระบบการทำงานในสถานประกอบการได้
2. ให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามคู่มือ และแก้ปัญหาในงานในระดับช่างฝีมือด้วยตนเองได้ และบอกเทคนิคในการปฏิบัติงานได้
3. ให้นักเรียนสามารถบอกแนวทางในการประกอบอาชีพได้
4. ให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

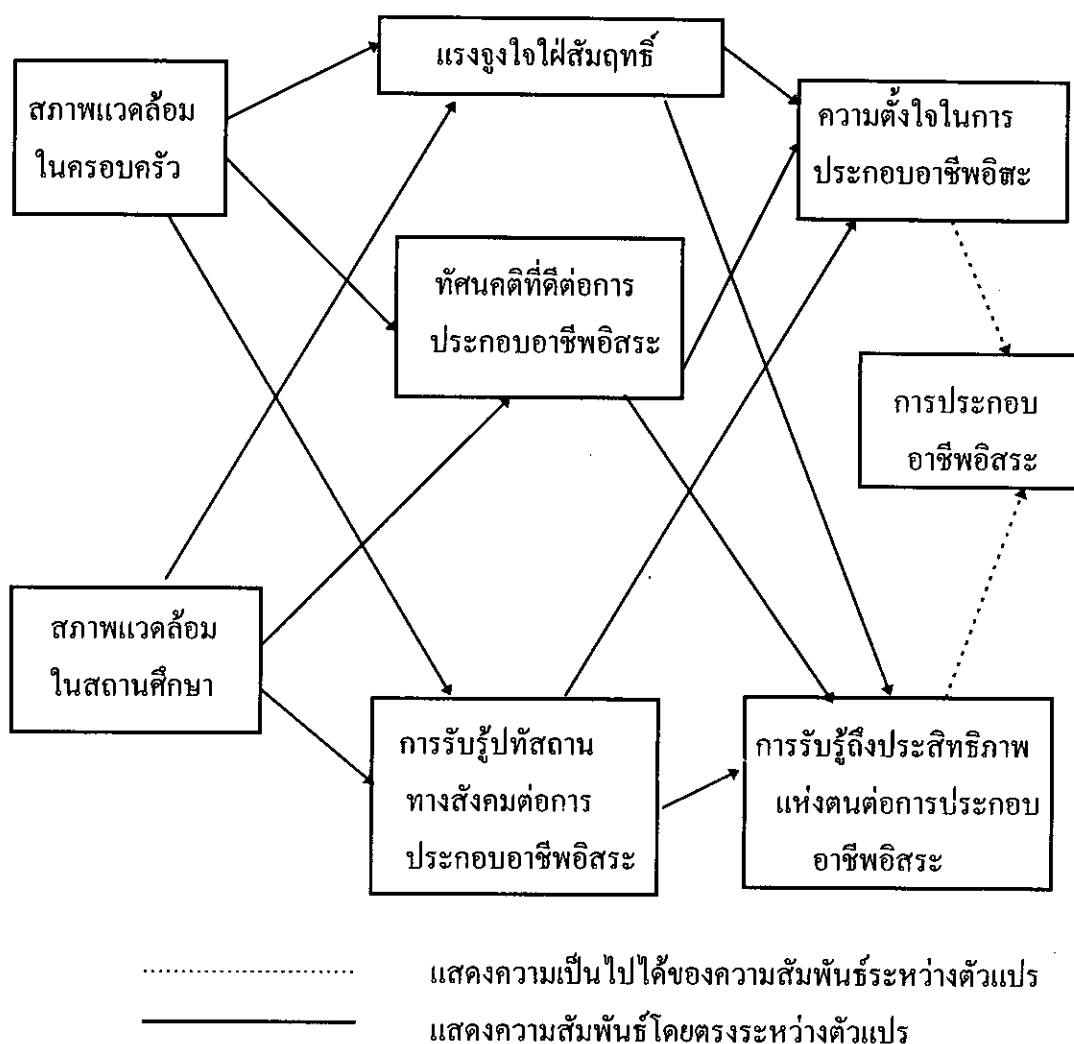
สรุป การจัดการเรียนสอนเพื่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระสามารถทำได้ดังนี้

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้จัดการเรียนการสอนเพื่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ด้วยการให้ความรู้ทางทักษะวิชาชีพทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา
2. ในการให้ความรู้ในสถานศึกษาได้จัด ทั้งด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา การจัดการทางธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม สร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ และคุณลักษณะผู้นำ และแนวทางในทางประกอบอาชีพ โดยการเรียนวิชาชีพ วิชาพื้นฐาน และวิชาเลือกเสรี
3. ในการให้ความรู้และฝึกทักษะการประกอบอาชีพจริง ได้จัดให้นักเรียนได้ฝึกงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างทักษะทางวิชาชีพ ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ทราบแนวทางในการประกอบอาชีพ การจัดการของสถานประกอบการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. การเรียนการสอนในประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในรายวิชาต่าง ๆ น่าจะส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อให้นักเรียนสามารถประเมินถึงความรู้ความสามารถและต้องการประกอบอาชีพอิสระได้ในอนาคต

สรุปรวม

จากการประมวลแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ คุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกอาชีพและทำนายพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต่อกิจกรรมการเลือกประกอบอาชีพอิสระ สามารถสรุปได้ว่า

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533 มีจุดประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การส่งเสริมให้นักเรียนประกอบอาชีพอิสระ
2. นักเรียนในระดับ ปวช. เริ่มเข้าเรียนในหลักสูตร ปวช. เมื่ออายุเฉลี่ย 16 ปี และมีอายุเฉลี่ย 18 ปี เมื่อเรียนในปีสุดท้ายของหลักสูตร จะสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของการเลือกประกอบอาชีพของบุคคล คือ เป็นวัยที่เลือกอาชีพอย่างจริงจัง เริ่มพิจารณาถึงลักษณะของตนเอง ลักษณะของอาชีพที่ตนสนใจ พัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพที่ตนสนใจด้วยการเลือกเรียนหลักสูตร ปวช. ซึ่งมีวิชาชีพเฉพาะสาขาที่จะประกอบอาชีพที่ตนเลือกเมื่อสำเร็จการศึกษา แต่ยังสามารถเปลี่ยนแปลงอาชีพได้หลังจากทดลองแล้วเกิดเห็นช่องทางอื่นที่ดีกว่า ดังนั้น นักเรียนในวัยนี้ยังต้องหาประสบการณ์และแนวทางในการเลือกอาชีพที่ถาวรต่อไป นักเรียนจึงอาจไม่ประกอบอาชีพอิสระทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. ได้
3. จากทฤษฎีการทำนายพฤติกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี สามารถประยุกต์รวมกันเพื่อประเมินพฤติกรรมกรรมการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ว่า การที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพอิสระหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกที่สำคัญคือการศึกษา โดยเป็นการศึกษาจากสภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ปัจจัยภายในตัวบุคคล 5 ประการ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะที่ดีต่ออาชีพ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ออาชีพ ความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่ออาชีพ โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพความสัมพันธ์เชิงเหตุผลได้ดังภาพประกอบ 7 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยต่าง ๆ กับการประกอบอาชีพอิสระของบุคคล

4. ในการศึกษาพฤติกรรมการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไม่สามารถทำได้โดยตรง เพราะแม้จะอยู่ในวัยที่จะเลือกอาชีพอย่างจริงจังแต่ยังเป็นวัยที่ยังไม่พร้อมจะประกอบอาชีพที่ตนเลือก อาจเนื่องมาจากยังต้องการศึกษาต่อให้สูงขึ้นอีก เพื่อหาความรู้และประสบการณ์ที่ให้พร้อมกว่านี้ หรือยังขาดปัจจัยในการลงทุนและประการสำคัญคือ ขาดที่จะติดตามศึกษาจากผู้สำเร็จการศึกษาแล้วเริ่มประกอบอาชีพอิสระ

ทันที เนื่องจากมีจำนวนน้อยมากยากแก่การติดตาม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาจากผู้ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา ซึ่งยังไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระอย่างแท้จริง ฉะนั้นในการศึกษาจะสามารถศึกษาได้เพียงความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระเท่านั้น แต่ก็น่าจะเพียงพอแก่การประมาณถึงการเลือกประกอบอาชีพอิสระอย่างจริงจังในอนาคตได้ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Ajzen)

ตัวแปรในการวิจัย

จากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังกล่าวแล้วทำให้ได้ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ 7 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงผล และตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ ดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงผล ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่

1. ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ
2. การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมในครอบครัว
2. สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ..
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
4. ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ
5. การรับรู้ที่สถานทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ

นิยามตัวแปร

ตัวแปรทั้ง 7 นั้นสามารถนิยามได้ดังนี้

1. ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ระดับของความมุ่งมั่น ความต้องการ และการคอยโอกาสที่บุคคลจะประกอบอาชีพอิสระ

2. การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลสามารถประเมินและตัดสินความสามารถของตนว่า ตนเองสามารถจะประกอบอาชีพอิสระในอนาคตได้หรือไม่มากนักเพียงใด มีความรู้เพียงพอจะประกอบอาชีพอิสระได้หรือไม่มากนัก

เพียงใด มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระมากนักน้อยเพียงใด และจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระได้มากน้อยเพียงใด

3. สภาพแวดล้อมในครอบครัว หมายถึง การที่บิดาและมารดาปฏิบัติต่อบุตรในลักษณะให้ลูกมีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมของลูก ไม่ก้าวก่ายเรื่องส่วนตัวของลูกอย่างไรเหตุผล ไม่ใช่คำพูดที่ทำให้ลูกต้องอับอาย ส่งเสริมให้ลูกได้ทดลองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว กระตุ้นเตือนให้ลูกได้คิดถึงการประกอบอาชีพส่วนตัวแนะนำการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจ พาลูกไปชมกิจการของสถานประกอบการ และส่งเสริมให้ฝึกงานกับสถานประกอบการ พร้อมจะให้ทุนเพื่อการประกอบอาชีพส่วนตัว และแนะนำแนวทางในการประกอบอาชีพส่วนตัว และครอบครัวตั้งอยู่ในย่านธุรกิจหรือในที่ชุมชนเหมาะแก่การประกอบธุรกิจได้

4. สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การสอนและการฝึกทักษะทางวิชาชีพเฉพาะสาขาเพื่อการประกอบอาชีพ การส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกิจการธุรกิจส่วนตัว มีการจัดนิทรรศการการประกอบอาชีพส่วนตัว มีการจัดอภิปรายแลกเปลี่ยนพิเศษ เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและการเข้าสู่อาชีพส่วนตัวจากผู้ประกอบการ มีการจัดทัศนศึกษาในสถานประกอบการเพื่อความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานทางธุรกิจ จัดให้มีหน่วยงานบริการข้อสนเทศเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ ดึงชมรมผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ได้ฝึกงานในสถานประกอบการ โดยนักเรียนได้ให้บริการแก่ลูกค้า การจัดการบุคลากร วิธีการหาแหล่งเงินทุนและมองเห็นแนวทางในการเริ่มต้นกิจกรรมทางธุรกิจ จัดกิจกรรมร้านค้าในสถานศึกษาที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ โดยนักเรียนทั้งหมด

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดี มีความกล้าเสี่ยงในระดับที่เชื่อมั่นว่ามีโอกาสจะประสบความสำเร็จด้วยความสามารถของตนเองไม่ใช่เพราะโชคช่วย มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ แต่ไม่วิตกกังวลต่อเหตุเมื่อเกิดล้มเหลว มีความมั่นคงในอารมณ์ แน่วแน่ในการตัดสินใจ มีความรอบในการตัดสินใจด้วยเหตุผล อุทิศตนให้กับกิจกรรมที่รับผิดชอบด้วยความอดทน มีความพึงพอใจกับงานที่ต้องใช้สมอง มีแผนในการทำงานและปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่หลีกเลี่ยงงานที่มีอุปสรรค พยายาม

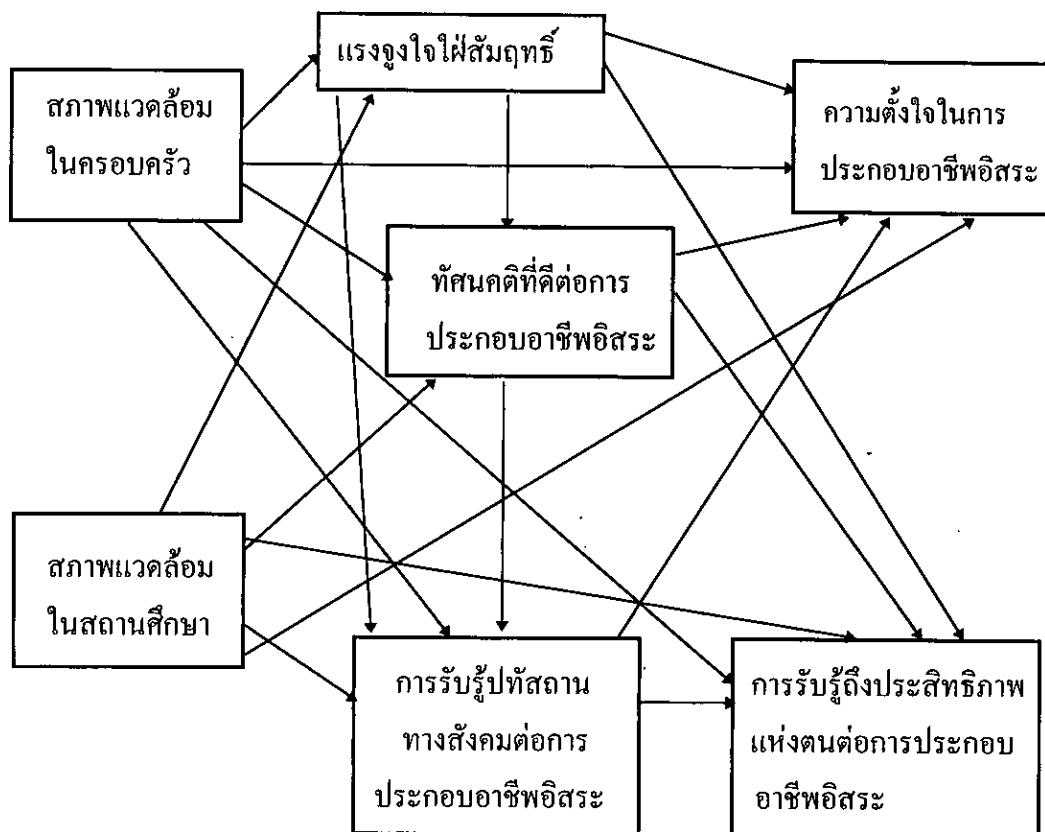
แก้ไขจนประสบความสำเร็จ ขอบอาสาทำงาน ใจจดจ่อกับงานตลอดเวลา ต้องการชัยชนะในการเล่นเกมส์ ไม่หวั่นไหวต่อคำตำหนิและคำชมเชยจากบุคคลอื่น

6. ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่รู้ถึงลักษณะของอาชีพ รู้ถึงปัญหาอุปสรรคและข้อดีข้อเสียของการประกอบอาชีพอิสระ มีความสนใจพึงพอใจ และทะเยอทะยานที่จะประกอบอาชีพอิสระ มีความเต็มใจที่จะทำงานหนัก เสียต่อการขาดทุน มั่นใจในความรู้ความสามารถและทักษะทางวิชาชีพเพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจส่วนตัว และพร้อมที่จะประกอบอาชีพอิสระ

7. การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเขา และมีความสำคัญต่อตัวเขาในลักษณะว่าบุคคลเหล่านั้นคิดว่าเขาควรจะประกอบอาชีพอิสระหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และการที่บุคคลนั้นมีความต้องการจะประกอบอาชีพอิสระหรือไม่ ตามความต้องการของบุคคลเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด

สมมติฐานการวิจัย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปเป็นสมมติฐานการวิจัย เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามจุดมุ่งหมายที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 ได้ด้วยแบบจำลองเชิงเหตุผลของความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม ดังนี้

ภาพประกอบ 8 แสดงแบบจำลองเส้นใยความสัมพันธ์เชิงเหตุผลความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถตั้งเป็นสมมติฐานการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ด้วยแบบจำลอง ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 หน้า 61 แล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีวิธีการศึกษาเพื่อการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเพื่อเป็นการยืนยันผลการวัดตัวแปรในเชิงปริมาณทั้งเป็นการค้นหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพอิสระจากกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ผลเพิ่มเติม ดังมีวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 (ปวช.3.) ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม ที่ได้ผ่านการเรียนในรายวิชาการฝึกงานมาแล้วในปีการศึกษา 2537

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสุ่มจากนักเรียนระดับ ปวช.3. สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยอาศัยสถิติจำนวนสถานศึกษา ห้องเรียน และนักเรียน ปีการศึกษา 2536 จัดทำโดยกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา

จากสถิติจำนวนสถานศึกษา ห้องเรียน และนักเรียน ชั้น ปวช.2 ปีการศึกษา 2536 ของกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา สามารถนำมาประมาณจำนวนนักเรียนชั้น ปวช. 3 ปีการศึกษา 2537 ได้ และประมาณจำนวนประชากรในการวิจัยได้ โดยกำหนดว่า นักเรียนชั้น ปวช.3. นี้จะลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกงานกึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมดในภาคเรียนที่ 1 ส่วนที่เหลือ

ประชากรดังแสดงในตาราง 6 นั้น จึงเป็นจำนวนนักเรียน ปวช. ที่ได้ผ่านการเรียนในรายวิชาการฝึกงานมาแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 และเป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้

ตาราง 6 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามประเภทสถานศึกษา และประเภทวิชา

ประเภท	วิทยาลัยเทคนิค			วิทยาลัยอาชีวศึกษา และพาณิชย์การ			รวม		
	จำนวน สถาน ศึกษา	จำนวน ห้อง เรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน สถาน ศึกษา	จำนวน ห้อง เรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน สถาน ศึกษา	จำนวน ห้อง เรียน	จำนวน นักเรียน
ช่างอุตสาหกรรม	74	914	18820	-	-	-	74	914	18820
พาณิชยกรรม	38	184	3822	35	287	5959	73	471	9781
คหกรรม	24	39	747	33	76	1660	57	115	2407
รวม							204	1500	31008

หมายเหตุ ห้องเรียนละ 16-20 คน โดยแบ่งจำนวนนักเรียนตามกลุ่มการเรียนภาคปฏิบัติ

จากตาราง 6 สถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 74 วิทยาลัย 914 ห้องเรียน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 73 วิทยาลัย 471 ห้องเรียน และประเภทวิชาคหกรรม จำนวน 57 วิทยาลัย 115 ห้องเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ทุกวิทยาลัยได้จัดนักเรียนให้เรียนห้องเรียนละ 16 ถึง 20 คน ตามความพร้อมของอุปกรณ์ของการเรียนภาคปฏิบัติ ดังนั้นจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนของทุกวิทยาลัยจึงมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่จำนวนห้องเรียนของแต่ละวิทยาลัยจะแตกต่างกันตามขนาดของวิทยาลัย โดยจำแนกได้ว่า ประเภทวิชาอุตสาหกรรม วิทยาลัยเล็กสุดมี 3 ห้องเรียน วิทยาลัยใหญ่สุดมี 35 ห้องเรียน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิทยาลัยเล็กสุดมี 4 ห้องเรียน วิทยาลัยใหญ่สุดมี 30 ห้องเรียนประเภทวิชาคหกรรม วิทยาลัยเล็กสุดมี 1 ห้องเรียน วิทยาลัยใหญ่สุดมี 5 ห้องเรียน และในประเภทวิชาอุตสาหกรรมมีห้องเรียนรวม 914 ห้องเรียน ประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีห้องเรียนรวม 471 ห้องเรียน ประเภทวิชาคหกรรมมีห้องเรียนรวม 115 ห้องเรียน ซึ่งจะเห็นว่าจำนวนห้องเรียนในแต่ละประเภทวิชา และในแต่ละวิทยาลัยมีความแตกต่างกันมาก (ดูรายละเอียดจำนวนวิทยาลัย จำนวนห้องเรียน ในภาคผนวก ก.) ในการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกสุ่มห้องเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มมาเพียง 100 ห้องเรียน ก็เพียงพอแก่การวิเคราะห์ผล

ของความแตกต่างของความแตกต่างของนักเรียนได้ (Rosier. 1979 อ้างอิงใน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2528 : 201) ด้วยวิธีการสุ่มแบบคำนึงถึงความน่าจะเป็นในการสุ่มให้เป็นสัดส่วนกับขนาดของกลุ่มประชากร ซึ่งกระทำใน 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกจำนวนห้องเรียนให้เป็นสัดส่วนกับขนาดของประเภทวิชา เนื่องจากจำนวนห้องเรียนของประเภทวิชาต่าง ๆ แตกต่างกันมาก จึงจำเป็นต้องหาว่าในกลุ่มตัวอย่าง 100 ห้องเรียน นั้นแบ่งเป็นประเภทวิชาละกี่ห้องเรียน ด้วยวิธีการดังนี้

1. สร้างตารางแสดงจำนวนห้องเรียนตามประเภทวิชา แล้วหาความถี่สะสมของจำนวนห้องเรียน ดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงจำนวนห้องเรียนจำแนกตามประเภทวิชา และความถี่สะสมของจำนวนห้องเรียน

ประเภทวิชา	จำนวนห้องเรียน	ความถี่สะสมของจำนวนห้องเรียน
ช่างอุตสาหกรรม	914	914
พาณิชย์กรรม	471	1385
คหกรรม	115	1500
รวม	1500	

2. กำหนดค่า s โดยนำ 100 (จำนวนห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) ไปหาร 1500 (จำนวนห้องเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร) จะได้ $s = 15$

3. เลือกค่า r โดยเลือกจากค่า 1 ถึง 15 ในการวิจัยนี้สุ่มได้ $r = 6$

4. กำหนดค่า $r + ns$ เมื่อ $n = 0, 1, 2, \dots, 99$ (n จาก 0 ถึง 99 จะได้ 100 จำนวน เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง) จะได้ว่า

$$\text{เมื่อ } n = 0 ; r = 6$$

$$n = 1 ; r+s = 21$$

$$\vdots$$

$$n = 60 ; r+60s = 906$$

$$n = 61 ; r+61s = 921$$

$$n = 62 ; r+62s = 936$$

$$\vdots$$

$$n = 91 ; r+91s = 1371$$

$$n = 92 ; r+92s = 1386$$

$$n = 93 ; r+93s = 1401$$

$$\vdots$$

$$n = 99 ; r+99s = 1491$$

5. นำค่าที่คำนวณได้จากข้อ 4 ไปเทียบกับค่าความถี่สะสมในตาราง 7 จะได้ว่า เมื่อ $n = 0$ ถึง $n = 60$ มีค่าตกอยู่ในชั้นความถี่สะสมของช่างอุตสาหกรรม นั่นแสดงว่า ต้องให้ห้องเรียนในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมจำนวน 61 ห้องเรียน เมื่อ $n = 61$ ถึง $n = 91$ มีค่าตกอยู่ในชั้นความถี่สะสมพาณิชยกรรม และเมื่อ $n = 62$ ถึง $n = 99$ ค่าจะตกอยู่ในชั้นของความถี่สะสมคหกรรม จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้สุ่มจากประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 61 ห้องเรียน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม 31 ห้องเรียน และประเภทวิชาคหกรรม 8 ห้องเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มห้องเรียนให้เป็นสัดส่วนกับขนาดของวิทยาลัยในแต่ละประเภทวิชา เนื่องจากความแตกต่างของจำนวนห้องเรียนในแต่ละวิทยาลัยมีความแตกต่างกันมาก จึงจำเป็นต้องมีการสุ่มเพื่อให้ได้ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับขนาดของวิทยาลัย ด้วยวิธีการดังนี้

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จากการการเลือกสัดส่วนจำนวนห้องเรียนตามขนาดของประเภทวิชาในขั้นตอนที่ 1 ได้ว่า ต้องสุ่มห้องเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมาจำนวน 61 ห้องเรียน จาก 914 ห้องเรียน โดยการสร้างตารางแสดงจำนวนห้องเรียนของแต่ละวิทยาลัย ทั้ง 74 วิทยาลัย และความถี่สะสมของจำนวนห้องเรียน แล้วคำนวณค่า s จากการนำ 61 ไปหาร

914 ได้เท่ากับ 15 เลือกค่า $r=10$ คำนวณค่า $r+ns$ เมื่อ $n=0, 1, 2, \dots, 60$ ได้มา 61 ค่านำค่าที่ได้ทั้ง 61 ค่าไปเปรียบเทียบกับค่าความถี่สะสมของห้องเรียน คำนวณในชั้นของวิทยาลัยใดก็เลือกห้องเรียนในวิทยาลัยนั้นมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ถ้าคำนวณที่วิทยาลัยใด 1 ค่า ก็ใช้ห้องเรียนจากวิทยาลัยนั้น 1 ห้องเรียน ถ้าคำนวณที่วิทยาลัยใด 2 ค่า ก็ใช้ห้องเรียน จากวิทยาลัยนั้น 2 ห้องเรียน

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรมนั้น ก็ทำเช่นเดียวกับประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม แต่ในประเภทวิชาพาณิชยกรรม ค่า s ได้จากการนำ 31 ไปหาร 471 ได้เท่ากับ 15 เลือกค่า $r=10$ เมื่อ $n=0, 1, 2, \dots, 30$ ส่วนประเภทวิชาคหกรรมมีค่า $s=14$ เลือกค่า $r=13$ เมื่อ $n=0, 1, 2, \dots, 7$ แล้วนำค่าที่ได้จากการคำนวณค่า $r+ns$ ของแต่ละประเภทวิชาไปเทียบกับค่าของความถี่สะสมของห้องเรียนของประเภทวิชานั้น จึงได้ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (ดังแสดงในตาราง 8)

ตาราง 8 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทวิชา

ประเภทวิชา	จำนวนสถานศึกษา	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
ช่างอุตสาหกรรม	58	61	1220
พาณิชยกรรม	29	31	620
คหกรรม	8	8	160
รวม		100	2000

เครื่องมือวัดตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในการวิจัยมี 2 ฉบับ ได้แก่ (1) เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในเชิงปริมาณ และ (2) เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในเชิงคุณภาพ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 8 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ

แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ ได้แก่ ประเภทวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน และสถานที่ฝึกงาน

คำชี้แจงในการตอบ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ปัจจุบันท่านกำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาใด

☐

ช่างอุตสาหกรรม

☐

พลศึกษา

☐

คหกรรม

ตอนที่ 2 แบบวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว

แบบวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว เป็นแบบสอบถามถึงการปฏิบัติของบิดาและมารดาต่อตัวนักเรียน โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินการปฏิบัตินั้น หลังจากได้อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วคิดว่า บิดาและมารดาได้เคยปฏิบัติต่อตัวนักเรียนตามลักษณะในข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ลาดทองใบ ภู่อภิรมย์ (2530) และ วชิร โอภิธากร (2533) มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “จริงน้อยที่สุด” จำนวน 15 ข้อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำชี้แจงในการตอบ ให้ท่านพิจารณาว่า บิดาและมารดาของท่านได้ปฏิบัติต่อท่านหรือกระทำในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด เมื่อท่านพิจารณาอย่างรอบคอบตามความเป็นจริงแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงนั้นเพียงช่องเดียวใน 1 ข้อ และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	แม่ใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์กับข้าพเจ้า						
2.	พ่อใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์กับข้าพเจ้า						
3.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กับแม่ มากกว่าทำตามคำสั่ง						
4.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กับพ่อ มากกว่าทำตามคำสั่ง						
5.	แม่ต้องการให้ข้าพเจ้าประกอบอาชีพส่วน ตัวมากกว่าอาชีพอื่น						
6.	พ่อต้องการให้ข้าพเจ้าประกอบอาชีพส่วน ตัวมากกว่าอาชีพอื่น						
7.	แม่พร้อมให้ทุนถ้าข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพ ส่วนตัว						
8.	พ่อพร้อมให้ทุนถ้าข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพ ส่วนตัว						
9.	แม่สนับสนุนให้ทุนข้าพเจ้าฝึกงานในสถาน ประกอบการในวันปิดเรียน						
10.	พ่อสนับสนุนให้ข้าพเจ้าฝึกงานในสถาน ประกอบการในวันปิดเรียน						

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้เพียงข้อละ 1 ตัวเลือก ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ในคำถามเชิงบวกจะได้ 6 คะแนน และลดลงตามลำดับจนถึง “จริงน้อยที่สุด” ได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นคำถามเชิงลบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

ตอนที่ 3 แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ให้นักเรียนได้ประเมินการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการฝึกงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะสาขา ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัว และประสบการณ์เกี่ยวกับการประกอบการอาชีพส่วนตัวเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใด โดยให้นักเรียนอ่านคำถามหรือข้อความที่กำหนดให้ แล้วประเมินว่าข้อความนั้นเป็นจริงมากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ปราโมทย์ เจนการ (2523) และผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตราประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “จริงน้อยที่สุด” จำนวน 15 ข้อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำชี้แจงในการตอบ จากข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เมื่อท่านอ่านแล้วโปรดประเมินว่ามีความเป็นจริงในสถานศึกษาของท่าน หรือในสถานที่ที่ท่านได้ไปฝึกงานมา มากหรือน้อยเพียงใด แล้วให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมินของท่าน โดยตอบเพียง 1 ตัวเลือกใน 1 ข้อ และกรุณาตอบให้ครบทั้ง 15 ข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	น้อยที่ สุด
1.	ข้าพเจ้าได้เรียนทฤษฎีทางวิชาชีพจาก วิทยาลัยเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ อิสระ						
2.	ข้าพเจ้าได้เรียนภาคปฏิบัติทางวิชาชีพจาก วิทยาลัยเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ อิสระ						
3.	ข้าพเจ้าได้เรียนรู้การจัดการทางธุรกิจเพียง พอสำหรับการประกอบอาชีพอิสระ						
4.	วิทยาลัยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการบริหารร้านค้าสหกรณ์ในวิทยาลัย						
5.	ในการฝึกงาน ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะการ จัดการทางธุรกิจ						
6.	ในการฝึกงาน ข้าพเจ้าได้เห็นช่องทางใน การประกอบอาชีพอิสระ						
7.	ในการฝึกงานของข้าพเจ้าไม่เกี่ยว กับการประกอบกิจกรรมทางธุรกิจอิสระ						

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบในแต่ละข้อมี 6 ตัวเลือก ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้
เพียงพอข้อละ 1 ตัวเลือก ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ในคำถามเชิงบวกจะได้ 6 คะแนน และลด
ลงตามลำดับจนถึง “จริงน้อยที่สุด” ได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นคำถามเชิงลบจะได้คะแนนตรงกัน
ข้าม

ตอนที่ 4 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบวัดอาการที่แสดงถึงปริมาณของแรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ 8 อย่าง ได้แก่ แสดงความต้องการอย่างเด่นชัดที่จะไปสู่ความสำเร็จโดยการกระทำของ
ตนเอง มีการคาดหวังในความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงาน สามารถบอกวิธีการที่ทำแล้ว
ประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นได้ มีการพิจารณาที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้า

หมายความว่าดำเนินการตามอย่างไรบ้าง มีการพิจารณาถึงสิ่งที่จะมาขัดขวางการทำงานสามารถรู้ถึงปัญหาทั้งที่เป็นปัญหาภายในตนหรือปัญหาภายนอกตน เมื่อคาดว่าจะงานสำเร็จเกิดความยินดี พอใจเป็นสุข หรือเมื่อคาดว่าจะงานล้มเหลวก็เกิดความเสียใจ คิดหาทางปรับปรุงใหม่ และความไม่สัมฤทธิ์ เป็นจุดเด่นและศูนย์กลางของความนึกคือ โดยให้นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนดให้ และคำบรรยายที่กำหนดให้ แล้วให้นักเรียนเลือกคำบรรยายภาพที่นักเรียนพอใจมากที่สุดมา 1 คำตอบ แบบวัดนี้้นำมาจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ สุขสมร ประพัฒน์ทอง (2529) ซึ่งเป็นวิธีการสื่อความหมายจากภาพ (TAT) จำนวน 3 ข้อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำชี้แจงในการตอบ ในตอนนี้จะมีคำถาม 3 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีภาพ 1 ภาพ และมีคำตอบเป็นคำบรรยายภาพ ภาพละ 5 คำตอบ ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนด แล้วเลือกคำบรรยายภาพที่นักเรียนคิดว่าเป็นคำบรรยายภาพที่ดีที่สุดมา 1 คำตอบ โดยเขียนวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าคำบรรยายภาพนั้นเป็นคำตอบ โปรดอ่านคำบรรยายภาพทุกข้อให้ละเอียดและคิดให้รอบคอบก่อนตัดสินใจเลือกตอบ

ข้อที่ 1

ภาพที่ 1

โปรดพิจารณาภาพนี้แล้วอ่านคำบรรยายในหน้าถัดไป

คำบรรยายภาพข้อที่ 1 จากภาพที่ 1 โปรดพิจารณาคำบรรยายภาพต่อไปนี้ แล้วเลือกตอบ 1 คำตอบ โดยเขียนวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าคำบรรยายภาพที่ท่านเลือกแล้วว่าดีที่สุด

ก. นักเรียนคนนี้กำลังขมกเขม้นทำสมาธิในระดับที่สูงกว่าปกติ และใช้ความอดสาหะอย่างมากแต่ก็ไม่สามารถบรรลุจุดสุดยอด เขาพบว่ามมีปัญหาและตัดสินใจไม่ได้

ข. เด็กนักเรียนในชั้นเรียนกำลังฟังครูอธิบายถึงเนื้อหาของหนังสือที่วางอยู่ตรงหน้าเขามีความสนใจวิชานี้มาก

ค. นักเรียนคนนี้กำลังฝันกลางวันและเป็นทุกข์ที่ไม่สามารถคืนรรให้หลุดพ้นจากความคิดที่เสทือนอารมณ์

ง. นักเรียนคนนี้ต้องการจะเป็นคาราเด่นในการแข่งขันกีฬา แม้ว่าเขายังไม่เก่งในกีฬานั้นมากนัก

จ. นักเรียนคน นี้กำลังเป็นทุกข์กับการเรียน ขณะเดียวกันก็พยายามแก้ปัญหาทางอารมณ์ที่กำลังรบกวนเขาอยู่ ในที่สุดก็แก้ปัญหาไม่ได้

เกณฑ์การให้คะแนน ในการให้คะแนนแบบวัดนี้ให้ตามค่าคะแนนในแต่ละข้อที่กำหนดไว้แล้วตามลักษณะการใช้คำที่แสดงถึงปริมาณแรงงุใจใฝ่สัมฤทธิ์ 8 อย่าง ตามข้อที่ 1 นี้ ถ้าเลือกตอบข้อ ก. ได้ 4 คะแนน และข้อ จ. ได้ 1 คะแนน

ตอนที่ 5 แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

แบบวัดทัศนคติต่อการประกอบ อาชีพอิสระ เป็นแบบสอบถามให้นักเรียนได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับการรู้เชิงประมาณค่าว่านักเรียนรู้ถึงประโยชน์และโทษของอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใด นักเรียนมีความรู้สึกรชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจที่จะประกอบอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใด และนักเรียนมีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใด ซึ่งดัดแปลงแบบวัดของปราโมทย์ เจนการ (2523) และ วชิร โอภิธากร (2533) โดยให้นักเรียนได้อ่านคำถามหรือข้อความที่กำหนดให้ แล้วประเมินว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้ ความชอบ ความพอใจ และความพร้อมของนักเรียนเอง มากน้อยเพียงใด แบบวัดมีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตรการประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “จริงน้อยที่สุด” จำนวน 15 ข้อ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับความรู้ ความพอใจ ความชอบ และพร้อมจะทำเช่นนั้นมากหรือน้อยด้วยความรอบคอบตามความเป็นจริง แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับผลการประเมินของนักเรียน โดย 1 ข้อเลือกตอบเพียง 1 ช่องเท่านั้น

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	น้อยที่ สุด
1.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องทำตามคำสั่ง						
2.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความคิดน้อย						
3.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ						
4.	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเสี่ยงกับความล้มเหลวจากการลงทุน						
5.	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานโดยไม่มีวันหยุดสุดสัปดาห์						
6.	ข้าพเจ้ามีทุนน้อยไม่สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้						
7.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่มีเวลาปฏิบัติงานตายตัว						
8.	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ต้องมีกฎระเบียบและข้อบังคับ						
9.	ข้าพเจ้าพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนแม้จะมีรายได้ไม่คงที่						

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบในแต่ละข้อมี 6 ตัวเลือก ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงข้อละ 1 ตัวเลือก ถ้าเลือกตอบ “จริงมากที่สุด” ในคำถามเชิงบวกจะได้ 6 คะแนนและลดลงตามลำดับจนถึง “จริงน้อยที่สุด” ถ้าเป็นคำถามเชิงลบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

ตอนที่ 6 แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ

แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดการรับรู้ของนักเรียนว่า นักเรียนเชื่อว่าบุคคลใกล้ชิดของนักเรียนต้องการให้นักเรียนประกอบ

อาชีพอิสระหรือไม่มากนักเพียงใด (Ni) และนักเรียนมีความต้องการที่จะทำตามความต้องการของบุคคลใกล้ชิดเหล่านั้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด (Mi) การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (Sn) สามารถคำนวณได้จาก

สมการ

$$S_n = \sum_{i=1}^n N_i M_i$$

(Fishbein and Ajzen. 1975 : 301) โดยให้นักเรียนได้อ่านคำถาม แล้วประเมินว่า บุคคลต่าง ๆ ในคำถามนั้นต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใด (Ni) และนักเรียนต้องการทำตามความต้องการของบุคคลนั้นมากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดของ สมศรี ชูแสงแสง (2532) ซึ่งสร้างขึ้นตามทฤษฎีของ ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Ajzen) มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตร 7 หน่วย ดังตัวอย่าง

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านคำถามในแต่ละข้อให้ละเอียด คิดอย่างรอบคอบ และตอบคำถามทุกคำถามในทุกข้อ โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น _____ เหนือคำตอบที่นักเรียนมั่นใจว่าตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่สุด ในแต่ละ 1 คำถามให้เลือกเพียง 1 คำตอบเท่านั้น

- 1) A บุคคลต่อไปนี้ใครเป็นบุคคลที่นักเรียนใกล้ชิดและรักมากที่สุดในปัจจุบัน เลือก 1 คน

ปู่ ย่า ตา ยาย

ก. นักเรียนคิดว่าบุคคลที่นักเรียนใกล้ชิดและรักมากที่สุดตามข้อ A ต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่ ถ้าต้องการคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ต้องการมากหรือน้อย เลือก 1 คำตอบ

ต้องการ								ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

ข. โดยทั่วไปนักเรียนต้องการตามความต้องการของบุคคลตามข้อ A. หรือไม่ ถ้าทำ
คิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ทำคิดว่ามากหรือน้อย เลือก 1 คำตอบ

ต้องการ								ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

เกณฑ์การให้คะแนน ในการให้คะแนนให้เฉพาะข้อ ก และข้อ ข เท่านั้น โดยถ้า
ตอบต้องการให้ 7 คะแนน และลดหลั่นลงไปตามลำดับจนถึงไม่ต้องการจะให้ 1 คะแนน แล้ว
นำค่าที่ได้มาแทนใน

สูตร $S_n = \sum_{i=1}^n N_i M_i$ จะได้เป็นคะแนนการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ของนักเรียนแต่ละคน

ตอนที่ 7 แบบวัดความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ

แบบวัดความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับของ
ความมุ่งมั่นจะกระทำ เป้าหมาย สภาพแวดล้อม และเวลาที่จะประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน
โดยให้นักเรียนได้ประเมินตนเองว่าเขามีความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใด
แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดหลักการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein
and Ajzen : 1975) มีลักษณะเป็นประโยคหรือข้อความประกอบมาตราประเมิน 7 หน่วย ดัง
ตัวอย่าง

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้อย่างละเอียด แล้วให้
นักเรียนประเมินตัวนักเรียนเองว่า นักเรียนมีความต้องการหรือตั้งใจจะทำเช่นข้อความนั้นหรือไม่
ถ้าต้องการจะทำหรือตั้งใจจะกระทำให้นักเรียนคิดว่าต้องการทำมากหรือน้อย แต่ถ้าไม่ต้องการให้

คิดว่าไม่ต้องการมากหรือน้อย แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการประเมินของนักเรียนเพียงข้อละ 1 ข้อเท่านั้น

1. ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพส่วนตัวทันทีเมื่อเรียนสำเร็จชั้น ปวช.

ต้องการ								ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

2. ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพส่วนตัวหลังจากมีประสบการณ์ จากการทำงานเป็นลูกจ้างก่อน ไม่เกิน 10 ปีหลังจากสำเร็จชั้น ปวช.

ต้องการ								ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

3. ข้าพเจ้ามีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะนำมาลงทุนทำกิจการส่วนตัวแล้ว

ต้องการ								ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

เกณฑ์การให้คะแนน ในการให้คะแนน ถ้านักเรียนตอบรับมากในข้อใดจะได้รับ 7 คะแนน และลดหลั่นลงไปตามลำดับจนถึงปฏิเสธ จะได้เพียง 1 คะแนนในข้อนั้น ผลรวมคะแนนทุกข้อจะเป็นคะแนนของระดับความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ

ตอนที่ 8 แบบวัดการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

แบบวัดการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ เป็นการให้นักเรียนได้ประเมินตนเองว่า นักเรียนมีความสามารถและจะต้องใช้ความพยายามมากน้อยเท่าใด ในการดำเนินการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินกิจกรรมทางธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ โดยการให้

นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเจอปัญหานั้นนักเรียนสามารถแก้ปัญหานั้นได้หรือไม่ และคิดว่าจะต้องใช้เวลามากหรือน้อยเพียงใด แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นข้อความประกอบมาตร 7 หน่วย ดังตัวอย่าง

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วประเมินตัวนักเรียนเองว่า นักเรียนมีความสามารถเพียงพอที่จะทำสิ่งนั้น หรือแก้ปัญหานั้นได้มากน้อยเพียงใด และต้องใช้เวลาหรือความพยายามมากน้อยเพียงใด แล้วให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการประเมินของนักเรียนเพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น ด้วยความรอบคอบทุกข้อ

1. ในการประกอบอาชีพส่วนตัวมีทุนในการดำเนินการ นักเรียนคิดว่านักเรียนสามารถจะหาทุนได้มากหรือน้อยเพียงใดในระยะเวลาจำกัด

หาได้								หาไม่ได้
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

2. นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนจะเปิดกิจการส่วนตัวขึ้นจะสามารถแข่งขันกับกิจการของผู้อื่นที่ดำเนินการมาก่อนได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

สู้ได้								สู้ไม่ได้
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

3. นักเรียนคิดว่า นักเรียนเองมีประสบการณ์เพียงพอที่จะดำเนินการของตนเองหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

เพียงพอ								ไม่เพียงพอ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

4. ถ้านักเรียนเปิดกิจการส่วนตัว แล้วประสบกับภาวะขาดทุนใน 1 เดือนแรก นักเรียนจะดำเนินกิจการและแก้ปัญหาต่อไปหรือเลิกกิจการ มากน้อยเพียงใด

ทำ								เลิก
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

เกณฑ์การให้คะแนน ในการให้คะแนน ถ้านักเรียนเลือกตอบด้านตอบรับหรือด้านบวกจะได้ 7 คะแนน และคะแนนจะลดหลั่นลงไปตามลำดับ จนถึงการตอบปฏิเสธหรือด้านลบมากจะได้ 1 คะแนน นำคะแนนที่ได้ทุกข้อมารวมกันก็จะเป็นคะแนนการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนได้

ฉบับที่ 2 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม ประเภทวิชาละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมายืนยันผลการวัดตัวแปรในเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ผลเพิ่มเติมจากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยเฉพาะการค้นหาคำตอบที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพอิสระจากการค้นหากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ไม่ประกอบอาชีพอิสระ

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด ที่ระลึกถึงคำตอบที่ผู้วิจัยต้องการยืนยันคำตอบ โดยจัดข้อคำถามตามนิยามตัวแปรและแบบสอบถามเชิงปริมาณเป็นหลัก

การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปร

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างแบบวัดตัวแปรขึ้น 7 ชุด คือ แบบวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ แบบวัดความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ แบบวัดที่สร้างมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมศาสตร์และการสร้างเครื่อง

มีวัด แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาถึงข้อพร่องของแบบวัด และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคำนวณค่า t ของแต่ละข้อ เลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงสุดเรียงลงมา ข้อที่คัดเลือกมานั้นจะต้องมีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และพิจารณาให้มีเนื้อหาครบถ้วนตามค่านิยมตัวแปร

นอกจากนี้ยังได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดแต่ละแบบที่สร้างขึ้นและแบบวัดที่นำมาใช้จริง ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ผลดังนี้ ตอนที่ 2 แบบวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว $\alpha = 0.72$ ตอนที่ 3 แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา $\alpha = 0.75$ ตอนที่ 4 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ $\alpha = 0.64$ ตอนที่ 5 แบบวัดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ $\alpha = 0.62$ ตอนที่ 6 แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ $\alpha = 0.68$ ตอนที่ 7 แบบวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ $\alpha = 0.64$ และตอนที่ 8 แบบวัดการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ $\alpha = 0.62$

วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

หลังจากผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ได้ติดต่อขออนุญาตจากกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ แล้วส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนตอบทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 1498 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 2000 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.9

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการเก็บ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพอิสระซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ในประเภทวิชาละ 3 คน และสัมภาษณ์ผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ในประเภทวิชาทั้ง 3 ดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ประกอบอาชีพอิสระประเภทวิชาละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ การบันทึกผลการสัมภาษณ์ใช้การจดบันทึก หรือการบันทึกด้วยแถบบันทึกเสียงด้วยตัวของผู้วิจัยเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไลสเรล (LISREL)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้แยกเสนอเป็น 2 ตอน ได้แก่ (1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และ (2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เสนอต่อไปนี้ เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุ 5 ประการ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ กับปัจจัยเชิงผล 2 ประการ ได้แก่ (1) ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และ (2) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ จากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 (ปวช.3) ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 3 ประเภทวิชา ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 88 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม 1,498 คน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจริงจำแนกตามประเภทวิชา

ประเภทวิชา	จำนวนสถานศึกษา		จำนวนห้องเรียน		จำนวนนักเรียน	
	ส่ง	ได้รับคืน	ส่ง	ได้รับคืน	ส่ง	ได้รับคืน
ช่างอุตสาหกรรม	58	52	61	55	1220	884
พาณิชยกรรม	29	24	31	26	620	507
คหกรรม	8	7	8	7	160	107
รวม			100	88	2000	1498

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลนี้ ได้วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมการวิเคราะห์แบบจำลองของลิสเรล 7.2 (LISREL 7.2) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยเชิงสาเหตุใด ที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อปัจจัยเชิงผล พร้อมทั้งหาขนาดของอิทธิพลที่ปรากฏในความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น แล้วนำผลลัพธ์ของค่าอิทธิพลระหว่างปัจจัยต่าง ๆ มาสร้างแบบจำลองแสดงทิศทางและขนาดของอิทธิพลที่พบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มรวม

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มรวม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบนี้ เป็นการตรวจสอบโปรแกรมและตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามสมมติฐานการวิจัย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่น่าจะเป็นไปได้ของปัจจัยภายใน 5 ประการ ได้แก่ (1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (2) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (3) การรับรู้ปทัสถานทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (4) ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพ ปัจจัยภายนอก 2 ประการ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยอาศัยเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ดังแสดงใน ตาราง 10 มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลแบบเต็มรูปแบบ ตามสมมติฐานของความสัมพันธ์ในตาราง 11 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังแสดงในตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มรวม

ตัวแปร	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	ATE	SEL
HOM	1.00						
SCH	0.228*	1.000					
ACH	0.058	-0.034	1.000				
ATT	0.123	0.131	0.005	1.000			
NOR	0.206*	0.238*	-0.035	0.157*	1.000		
ATE	0.136	0.156	-0.063	0.196*	0.43*	1.000	
SEL	0.177*	0.234*	-0.028	0.169*	0.332*	0.329*	1.000
X	57.897	48.010	9.212	53.602	174.739	24.974	25.857
SD	8.658	10.806	2.345	5.641	7.107	5.719	5.017

* P < 0.05

หมายเหตุ

- HOM = สภาพแวดล้อมในครอบครัว
- SCH = สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
- ACH = แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ATT = ทักษะการตัดสินใจที่ดีต่ออาชีพอิสระ
- NOR = การรับรู้ทัศนคติทางสังคม
- ATE = ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ
- SEL = การรับรู้ถึงประสิทธิภาพของตนเองต่อการประกอบอาชีพอิสระ

และปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนประกอบอาชีพอิสระเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ในกลุ่มรวม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.019	-	.019*	-.011	-	-.011	-	-	-
ATT	.064	-	.064*	.057	-	.057*	.007	-	.007
NOR	.131	.007	.124*	.133	.009	.123*	-.114	.001	-.115
ATE	.070	.048	.022	.070	.051	.019	-.159	-.036	.123*
SEL	.076	.033	.042*	.095	.034	.061*	-.062	-.043	-.019

	ATT			NOR			SEL		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ATT	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NOR	.144	-	.144*	-	-	-	-	-	-
ATE	.173	.046	.126*	.322	-	.322*	.178	-	.178*
SEL	.115	.049	.066*	.118	.057	.131*			

หมายเหตุ TE = อิทธิพลโดยรวม
 IE = อิทธิพลโดยอ้อม
 DE = อิทธิพลโดยตรง

* $P < 0.05$

CHI - SQUARE WITH 0 DEGREES OF FREEDOM = .00 ($P = 1.00$)

GOODNESS OF FIT INDEX = 1.00

ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = .000

จากตาราง 12 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงสร้างเชิงเหตุผลเต็มรูปแบบที่ตรวจสอบความตรงของโครงสร้างไม่ได้ เพราะโปรแกรมลิสเรลรายงานค่า ไค - สแควร์ เท่ากับ 0.00 เนื่องจากเมทริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมที่คำนวณได้เท่ากับเมทริกซ์ที่ได้จากข้อมูล (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 195)

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัย
ของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ในกลุ่มรวม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยได้ใช้ข้อมูลจากตาราง 10 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัยในตาราง 13 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 13 แสดงสมมติฐานของเมทริกซ์อิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ในกลุ่มรวม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ				
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR
ACH	1	1	0	0	0
ATT	1	1	1	0	0
NOR	1	1	1	1	0
ATE	1	1	1	1	1
SEL	1	1	1	1	1

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช 3. ในกลุ่มรวม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.019	-	.019*	-.011	-	-.011	-	-	-
ATT	.064	-	.064*	.57	-	.057*	.007	-	.007
NOR	.131	.007	.124*	.133	.009	.123*	-.114	.001	-.115
ATE	.070	.048	.022	.070	.051	.019	-.159	-.036	-.123*
SEL	.076	.030	.046*	.095	.030	.064*	-.062	-.021	-.041

	ATT			NOR		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-	-	-	-	-	-
ATT	-	-	-	-	-	-
NOR	.144	-	.144*	-	-	-
ATE	.173	.046	.126*	.322	-	.322*
SEL	.115	.027	.088*	.188	-	.188*

หมายเหตุ TE = อิทธิพลโดยรวม
 IE = อิทธิพลโดยอ้อม
 DE = อิทธิพลโดยตรง

* P < 0.05

CHI - SQUARE WITW 1 DEGREES OF FREEDOM = 58.16 (P = .00)

GOODNESS OF FIT INDEX = .989

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX = 0.698

ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = .865

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาค่าสถิติ ไคร์-สแควร์ พบว่า อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มรวม แตกต่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.00 แสดงว่า อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มรวม ตามสมมติฐานไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

1.1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช.3. ในกลุ่มรวม

เมื่ออิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัยไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องแสวงหาแบบจำลองของอิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลใหม่ ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ t ของค่าอิทธิพลโดยตรงระหว่างปัจจัยเหตุกับปัจจัยผล ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 14 พบว่าจะต้องตัดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้ออกไป เพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่

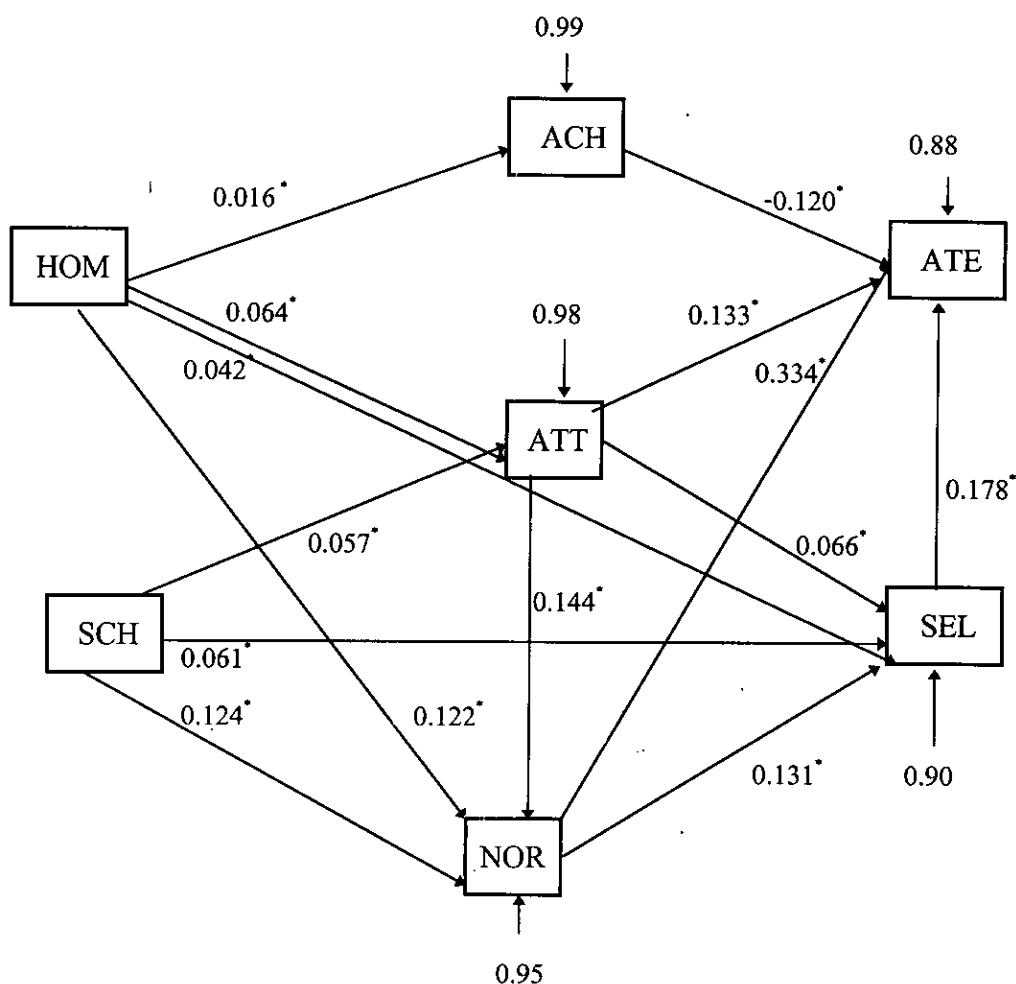
1. ATE - HOM
2. ATE - SCH
3. ATT - ACH
4. NOR - ACH
5. SEL - ACH

จากการตัดความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น ผลการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มความสัมพันธ์

ตาราง 16 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์พาท (β) ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ในกลุ่มรวม

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	β
ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ (ATE)		0.213	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.334*
	การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตน (SEL)		0.178*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.133*
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		-0.120*
การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ (SEL)		0.152	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.131*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.066*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.061*
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.042*
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (NOR)		0.095	
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.144*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.124*
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.122*
ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (ATT)		0.026	
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.064*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.057*
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		0.006	
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.016*

* $P < 0.05$

ภาพประกอบ 9 แสดงแบบจำลองความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ในกลุ่มรวม

จากผลในตาราง 16 และภาพประกอบ 9 แสดงว่า การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 4.5 จากค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (β) แสดงว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงต่อความ

ตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตน ต่อการประกอบอาชีพอิสระ และทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. ลดลง

การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. สามารถทำนายได้จากการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัว ร่วมกัน ประมาณร้อยละ 1.3 โดยการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนมากที่สุด ส่วนทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนใกล้เคียงกัน

การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. สามารถทำนายได้จาก ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัวร่วมกันประมาณร้อยละ 0.095 โดยตัวแปรทั้งสามนี้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. ใกล้เคียงกัน

ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. สามารถทำนายได้ด้วยสภาพแวดล้อมในครอบครัวและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาร่วมกันประมาณร้อยละ 0.06 โดยตัวแปรทั้งสองมีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับปวช. ใกล้เคียงกัน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับ ปวช. สามารถทำนายได้ด้วยสภาพในแวดล้อมในครอบครัวประมาณร้อยละ 0.003 และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับ ปวช.

สำหรับอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับ ปวช. แสดงในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ในกลุ่มรวม

ปัจจัย	ความสัมพันธ์เชิงอิทธิพล		
	ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ		
	อิทธิพลโดยตรง	อิทธิพลโดยอ้อม	อิทธิพลโดยรวม
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.334*	-	0.334
ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.133*	0.048	0.181
การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.178*	-	0.178
สภาพแวดล้อมในครอบครัว	-	0.052	0.052
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	-	0.050	0.050
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	-0.120*	-	-0.120

* $P < 0.05$

จากผลในตาราง 17 แสดงว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระที่สำคัญที่สุด คือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ รองลงมาตามลำดับได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ลดลง

1.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช. 3 ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

1.2.1 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช.3. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบนี้ เป็นการตรวจสอบโปรแกรมและตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามสมมติฐานการวิจัย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่น่าจะเป็นไปได้ของปัจจัยภายใน 5 ประการ ได้แก่ (1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (2) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (3) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (4) ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยภายนอก 2 ประการ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยอาศัยแมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ดังแสดงใน ตาราง 18 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลแบบเต็มรูปแบบ ตามสมมติฐานของความสัมพันธ์ในตาราง 19 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังแสดงในตาราง 20 ดังนี้

ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช.3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ตัวแปร	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	ATE	SEL
HOM	1.000						
SCH	0.173*	1.000					
ACH	0.012	0.086	1.000				
ATT	0.071	0.145	-0.016	1.000			
NOR	0.208*	0.246*	-0.078	0.186-	1.000		
ATE	0.154	0.189*	-0.097	0.206*	0.426*	1.000	
SEL	0.188*	0.262*	-0.039	0.192*	0.364*	0.377*	1.000
$\bar{X}$	58.110	47.570	9.099	53.068	178.526	25.002	25.732
SD	8.247	10.886	2.376	5.641	6.870	5.626	5.227

* $P < 0.05$

ตาราง 19 แสดงเมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ เติมรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช.3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ปัจจัยผล ปัจจัยเหตุ	ปัจจัยเหตุ					
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	SEL
ACH	1	1	0	0	0	0
ATT	1	1	1	0	0	0
NOR	1	1	1	1	0	0
ATE	1	1	1	1	1	1
SEL	1	1	1	1	1	0

หมายเหตุ 0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานเต็มรูปแบบ

1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานเต็มรูปแบบ

จากตาราง 19 เป็นการแสดงว่าในสมมติฐานความสำคัญเต็มรูปแบบนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (6) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

และ (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ เติมรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.008	-	.008	-.020	-	-.020*	-	-	-
ATT	.103	-	.103*	.062	-	.061*	-.018	-	-.018
NOR	.142	.015	.127*	.137	.013	.123*	-.179	-.003	-.176*
ATE	.085	.055	.031	.086	.052	.034*	-.201	-.057	-.144*
SEL	.094	.048	.046*	.113	.043	.070*	-.045	-.073	.028

	ATT			NOR			SEL		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ATT	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NOR	.159	-	.159*	-	-	-	-	-	-
ATE	.170	.049	.121*	.305	-	.305*	.233	-	.233*
SEL	.128	.062	.066*	.219	.068	.151*			

หมายเหตุ TE = อิทธิพลโดยรวม

IE = อิทธิพลโดยอ้อม

DE = อิทธิพลโดยตรง

* $P < 0.05$

CHI - SQUARE WITH 0 DEGREES OF FREEDOM = 0.00 (P= 100)

GOODNESS OF FIT INDEX = 1.00

ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = 0.000

จากตาราง 20 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงสร้างเชิงเหตุผลแบบเต็มรูปแบบ ที่ตรวจสอบความตรงของข้อมูลไม่ได้เพราะโปรแกรมลิสเรลรายงานค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 0.00 เนื่องจากเมทริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมที่คำนวณได้เท่ากับเมทริกซ์ที่ได้จากข้อมูล (นงลักษณ์ วิรัชชัย . 2537 : 195)

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัย ของนักเรียนระดับ ปวช.3. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยได้ใช้ข้อมูลจากตาราง 18 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัยในตาราง 21 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังตาราง 22 ดังนี้

ตาราง 21 แสดงเมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช.3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ปัจจัยผล ปัจจัยเหตุ	ปัจจัยเหตุ				
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR
ACH	1	1	0	0	0
ATT	1	1	1	0	0
NOR	1	1	1	1	0
ATE	1	1	1	1	1
SEL	1	1	1	1	1

หมายเหตุ

0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานการวิจัย

1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานการวิจัย

จากตาราง 21 เป็นการแสดงว่าในสมมติฐานการวิจัยนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และ (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 22 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.008	-	.008	-.020	-	-.020*	-	-	-
ATT	.103	-	.103*	.062	-	.061*	-.018	-	-.018
NOR	.142	.015	.127*	.137	.013	.123*	-.179	-.003	-.176*
ATE	.085	.055	.031	.086	.052	.034*	-.201	-.057	-.144*
SEL	.093	.041	.053	.114	.036	.078	-.045	-.041	.004

	ATT			NOR		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-	-	-	-	-	-
ATT	-	-	-	-	-	-
NOR	.159	-	.159*	-	-	-
ATE	.170	.049	.121*	.305	-	.305*
SEL	.128	.035	.093*	.219	-	.219*

หมายเหตุ TE = อิทธิพลโดยรวม

IE = อิทธิพลโดยอ้อม

DE = อิทธิพลโดยตรง

* $P < 0.05$

CHI - SQUARE WITH 1 DEGREES OF FREEDOM = 50.58 (P= 0.000)

GOODNESS OF FIT INDEX = .984

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX = .562

ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = 0.000

จากตาราง 22 เมื่อพิจารณาค่าสถิติ ไค-สแควร์ พบว่า อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม แตกต่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.00 แสดงว่า อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มรวมไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช.3. ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

เมื่ออิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัยไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องแสวงหาแบบจำลองของอิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลใหม่ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาค่าสถิติ t ของค่าอิทธิพลโดยตรงระหว่างปัจจัยเหตุกับปัจจัยผล ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 20 และ 22 พบว่าจะต้องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหตุกับปัจจัยผลต่าง ๆ ต่อไปนี้ออกไปเพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่

1. ACH - HOM
2. ATE - HOM
3. SEL - ACH

จากการตัดความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสร้างสมมติฐานใหม่ได้ดังตาราง 23 แล้วนำไปวิเคราะห์ผลโดยอาศัยข้อมูลในตาราง 18 พบผลการวิเคราะห์ดังนี้

CHI - SQUARE WITH 4 DEGREES OF FREEDOM = 2.97 (P = 0.562)
 GOODNESS OF FIT INDEX = 0.999
 ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX = 0.993
 ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = 0.369

เมื่อพิจารณาค่า ไค-สแควร์ ของโครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานใหม่กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าได้ค่าไค-สแควร์ 2.97 ค่าความน่าจะเป็น 0.562 ที่องศาอิสระ 4 แสดงว่าโครงสร้างเชิงเหตุผลใหม่ กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตาราง 24 และภาพประกอบ 10

ตาราง 23 แสดงเมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพ
 อิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช . ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ปัจจัยผล ปัจจัยเหตุ	ปัจจัยเหตุ					
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	SEL
ACH	0	1	0	0	0	0
ATT	1	1	0	0	0	0
NOR	1	1	1	1	0	0
ATE	0	1	1	1	1	1
SEL	1	1	0	1	1	0

หมายเหตุ

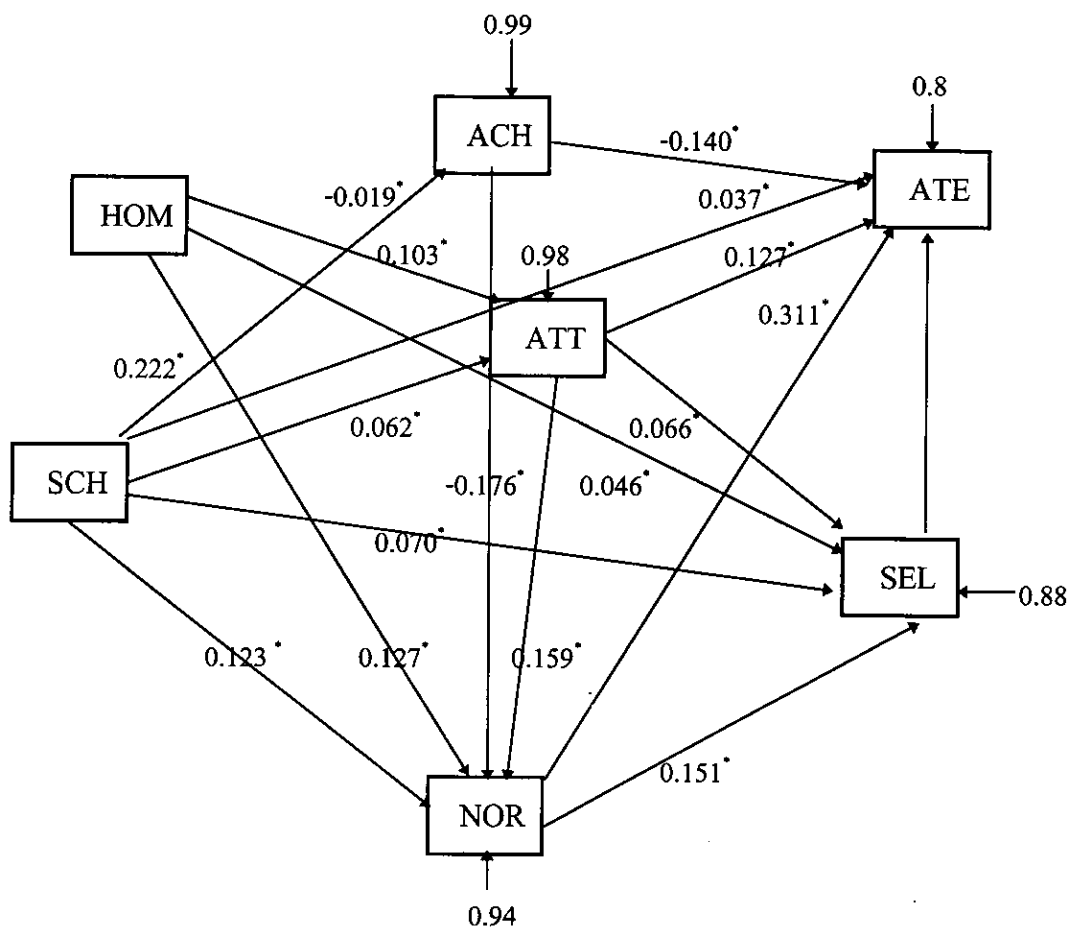
- 0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่
- 1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่

จากตาราง 23 แสดงว่าในสมมติฐานใหม่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับ ปวช. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (3) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (4) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (4) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 24 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์พาธ (β) ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	β
ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ (ATE)		0.208	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.311*
	การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตน (SEL)		0.222*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.127*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.037*
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		-0.140*
การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ (SEL)		0.227	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.151*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.070*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.066*
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.046*
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (NOR)		0.109	
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.159*
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.127*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.123*
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		-0.176*
ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (ATT)		0.043	
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.103*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.062*
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		0.007	
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		-0.019*

* $P < 0.05$

ภาพประกอบ 10 แสดงแบบจำลองความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

จากผลในตาราง 24 และภาพประกอบ 10 ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมสามารถทำนายได้ด้วย การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประมาณร้อยละ 4.33 จากค่าสัมประสิทธิ์พหุ (β) แสดงว่า การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ออาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด รองลง

มาได้แก่ การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แต่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลทางตรงทำให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระลดลง

การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สามารถทำนายได้ด้วย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระและสภาพแวดล้อมในครอบครัว ประมาณร้อยละ 5.14 และพบว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด ส่วนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสภาพแวดล้อมในครอบครัว มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ใกล้เคียงกัน

การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สามารถทำนายได้จาก ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประมาณร้อยละ 1.19 จากค่าสัมประสิทธิ์พาท (β) พบว่า ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระใกล้เคียงกัน ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลทางตรงทำให้การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระลดลง

ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมสามารถทำนายได้จาก สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาน้อยมากประมาณร้อยละ 0.18 จากค่าสัมประสิทธิ์พาท (β) พบว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงต่อทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ มากกว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สามารถทำนายได้จากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาน้อยมาก และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีผลโดยตรงทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนลดลง

สำหรับอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม แสดงในตาราง 25

ตาราง 25 แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ปัจจัย	ความสัมพันธ์เชิงอิทธิพล		
	ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ		
	อิทธิพลโดยตรง	อิทธิพลโดยอ้อม	อิทธิพลโดยรวม
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.311*	-	0.311
การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.222*	-	0.222
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	0.037*	0.053	0.090
สภาพแวดล้อมในครอบครัว	-	0.058	0.058
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	-0.019*	-	-0.019

* $P < 0.05$

จากผลในตาราง 25 แสดงว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระที่สำคัญที่สุด ของนักเรียนระดับ ปวช .3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม คือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ รองลงมาได้แก่ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัว ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลโดยตรงทำให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนลดลง

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช 3 ในกลุ่มประเภทวิชา พณิชยกรรม

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาพณิชยกรรม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบนี้ เป็นการตรวจสอบโปรแกรมและตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามสมมติฐานการวิจัย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่น่าจะเป็นไปได้ของปัจจัยภายใน 5 ประการ ได้แก่ (1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (2) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (3) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (4) ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยภายนอก 2 ประการ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยอาศัยเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ดังแสดงใน ตาราง 26 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลแบบเต็มรูปแบบตามสมมติฐานของความสัมพันธ์ในตาราง 27 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังแสดงในตาราง 28 ดังนี้

ตาราง 26 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพณิชยกรรม

ตัวแปร	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	ATE	SEL
HOM	1.000						
SCH	0.284*	1.000					
ACH	0.118	0.028	1.00				
ATT	0.099	0.117	0.029	1.000			
NOR	0.186	0.249*	0.029	.0134	1.000		
ATE	0.105	0.114	-0.030	0.152	0.469*	1.000	
SEL	0.164	0.191*	-0.014	0.115	0.282*	0.288*	1.000
X	57.408	47.894	9.288	54.316	166.495	24.892	26.073
SD	9.139	10.527	2.295	5.492	7.347	5.954	4.550

* $P < 0.05$

ตาราง 27 แสดงเมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ เติมรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ					
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	SEL
ACH	1	1	0	0	0	0
ATT	1	1	1	0	0	0
NOR	1	1	1	1	0	0
ATE	1	1	1	1	1	1
SEL	1	1	1	1	1	0

หมายเหตุ

0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานเต็มรูปแบบ

1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานเต็มรูปแบบ

จากตาราง 27 เป็นการแสดงว่าในสมมติฐานความสัมพันธ์เต็มรูปแบบนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (6) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

และ (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 28 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ แบบเต็มรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ปัจจัยผล ปัจจัยเหตุ	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.030	-	.030*	-.001	-	-.001	-	-	-
ATT	.043	.001	.042	.050	-	.050*	.043	-	.043
NOR	.101	.006	.095*	.149	.007	.142*	.27	.006	.021
ATE	.050	.038	.012	.052	.061	-.008	-.110	.014	-.124
SEL	.059	.016	.043*	.068	.023	.045*	-.065	-.012	-.053

	ATT			NOR			SEL		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ATT	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NOR	.132	-	.132*	-	-	-	-	-	-
ATE	.149	.049	.100*	.372	-	.372-	.146	-	.146*
SEL	.072	.034	.039	.144	.054	.090*	-	-	-

หมายเหตุ

TE = อิทธิพลโดยรวม

IE = อิทธิพลโดยอ้อม

DE = อธิธิพลโดยตรง

* $P < 0.05$

CHI-SQUARE WITH 0 DEGREES OF FREEDOM = 0.00 ($P = 1.00$)

GOODNESS OF FIT INDEX = 1.00

ROOT MEAN SAUARE RESIDUAL = 0.000

จากตาราง 28 พบว่าอิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานแบบเต็มรูปแบบ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ไม่สามารถตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ เพราะค่า ไค-สแควร์มีค่าเป็น 0.00

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม

การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยได้ใช้ข้อมูลจากตาราง 26 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัยในตาราง 29 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังตาราง 30 ดังนี้

ตาราง 29 แสดงเมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพ
อิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการ
วิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ				
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR
ACH	1	1	0	0	0
ATT	1	1	1	0	0
NOR	1	1	1	1	0
ATE	1	1	1	1	1
SEL	1	1	1	1	1

หมายเหตุ

0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานการวิจัย

1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานการวิจัย

จากตาราง 29 เป็นการแสดงว่าในสมมติฐานการวิจัยนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และ (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยที่มี

อิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 30 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.030	-	.030*	-.001	-	-.001			
ATT	.043	.001	.042	.050	-	.050*	.043	-	.043
NOR	.101	.006	.095*	.149	.007	.142*	.27	.006	.021
ATE	.050	.038	.012	.052	.061	-.008	-.110	.014	-.124
SEL	.059	.016	.043*	.068	.023	.044*	.065	.006	-.071

	ATT			NOR		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-		-	-	-	-
ATT	-		-	-	-	-
NOR	.132	-	.132*	-	-	-
ATE	.149	.049	.100*	.372	-	.372*
SEL	.072	.019	.053	.144	-	.144*

หมายเหตุ TE หมายถึง อิทธิพลโดยรวม
 IE หมายถึง อิทธิพลโดยอ้อม
 DE หมายถึง อิทธิพลโดยตรง

CHI - SQUARE WITH 1 DEGREES OF FREDOM = 13.25 (P = 0.00)

GOODNESS OF FIT INDEX = 0.991

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX = 0.749

ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = 0.755

* $P < 0.05$

จากตาราง 30 พบว่าอิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งคนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรมตามสมมติฐานการวิจัย ไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพราะจากการทดสอบความกลมกลืนของอิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยค่า ไค-สแควร์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

1.3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชา พาณิชยกรรม

เมื่ออิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัยไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องแสวงหาแบบจำลองของอิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลใหม่ ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาค่าสถิติ χ^2 ของค่าอิทธิพลโดยตรงระหว่างปัจจัยเหตุกับปัจจัยผล ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 28 และ ตาราง 30 พบว่าจะต้องตัดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ต่อกันออกไป เพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่

1. ACH - SCH
2. ATT - ACH
3. NOR - HOM
4. NOR - ACH
5. ATE - HOM
6. ATE - SCH

7. ATE - ACH

8. SEL - ACH

9. SEL - ATT

จากการวัดความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถสร้างสมมติฐานใหม่ได้ ดังตาราง 31 ซึ่งเมื่ออาศัยข้อมูลจากตาราง 26 มาวิเคราะห์ พบผลดังนี้

CHI - SQUARE WITH 9 DEGREES OF FREEDOMS = 10.50 (p = 0.311)

GOODNESS OF FIT INDEX = 0.994

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX = 0.982

ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = 1.542

จากค่าไค-สแควร์ ของการทดสอบความกลมกลืนของโครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานใหม่กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ได้ค่า ไค-สแควร์ 10.50 ความน่าจะเป็น 0.311 องศาอิสระ 9 จึงสรุปได้ว่า โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานใหม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับ 0.05 และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตาราง 32 และภาพประกอบ 11

ตาราง 31 แสดงเมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพ
อิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ปัจจัยเหตุ						
ปัจจัยผล	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	SEL
ACH	1	0	0	0	0	0
ATT	1	1	0	0	0	0
NOR	0	1	0	1	0	0
ATE	0	0	0	1	1	1
SEL	1	1	0	0	1	0

หมายเหตุ

0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่

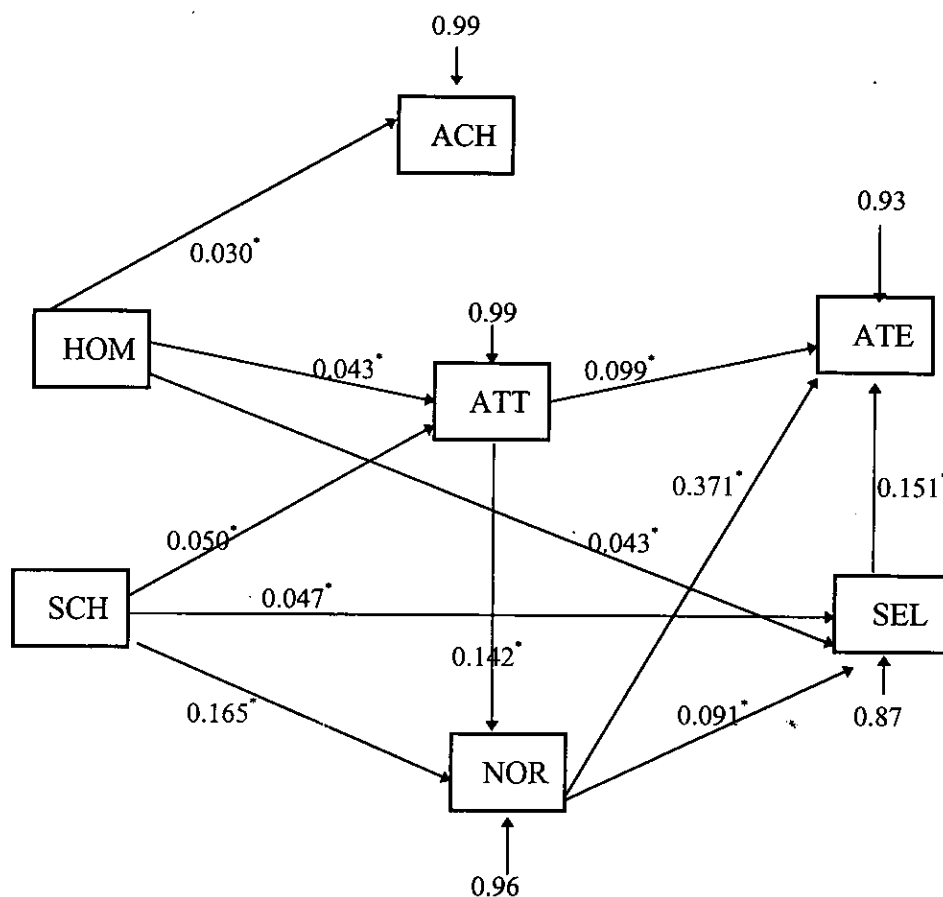
1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่

จากตาราง 31 แสดงอิทธิพลของปัจจัยเหตุต่อปัจจัยผลตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช. 3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ดังนี้ ปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้แก่ (1) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (2) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (3) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และ (3) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและ (2) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้แก่สภาพแวดล้อมในครอบครัว

ตาราง 32 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์พาธ (β) ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	β
ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ (ATE)		0.129	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.371*
	การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตน (SEL)		0.151*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.099*
การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ (SEL)		0.228	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.091*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.047*
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.043*
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (NOR)		0.073	
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.165*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.142*
ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (ATT)		0.018	
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.050*
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.043*
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		0.014	
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.030*

* $P < 0.05$

ภาพประกอบ 11 แสดงแบบจำลองความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชา พณิชยกรรม

จากตาราง 32 และภาพประกอบ 11 แสดงว่า การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาพณิชยกรรมได้ประมาณร้อยละ 1.66 จากค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (β) แสดงว่า การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ออาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรง

ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพ
 แห่งตน และ ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
 และสภาพแวดล้อมในครอบครัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ถึง
 ประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 5.20 จากค่าสัมประสิทธิ์พาท
 (β) แสดงว่า การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ออาชีพอิสระ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้
 ประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้สูงที่สุด ส่วนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
 และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการ
 ประกอบอาชีพอิสระใกล้เคียงกัน

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสามารถร่วมกับทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 อธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระประมาณร้อยละ
 0.53 และ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อ
 การประกอบอาชีพอิสระ ใกล้เคียงกับอิทธิพลโดยตรงจากทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาร่วมกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว สามารถร่วมกัน
 อธิบายความแปรปรวนของทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 0.03 จากค่า
 สัมประสิทธิ์พาท (β) แสดงว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัว
 ต่างมีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระใกล้เคียงกัน

สภาพแวดล้อมในครอบครัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้
 ประมาณร้อยละ 0.03 และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สำหรับอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อ
 ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชา พาณิชย์กรรม มี
 ค่าดังแสดงในตาราง 33

ตาราง 33 แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และ อิทธิพลโดยรวมของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสมมติฐานปรับปรุงใหม่ของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ปัจจัย	ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล		
	ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ		
	อิทธิพลโดยตรง	อิทธิพลโดยอ้อม	อิทธิพลโดยรวม
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.371*	-	0.371
การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.151*	-	0.151
ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.099*	0.053	0.151
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	-	0.069	0.069
สภาพแวดล้อมในครอบครัว	-	0.007	0.007

* $P < 0.05$

จากตาราง 33 แสดงว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาพาณิชยกรรมมากที่สุด คือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ รองลงมาได้แก่ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมในครอบครัวโดยสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมในการเสริมสร้างความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลของนักเรียนระดับ ปวช 3 ใน กลุ่มประเภทวิชาคหกรรม

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบ แบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลด้วยแบบจำลองเต็มรูปแบบนี้ เป็นการตรวจสอบโปรแกรมและตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามสมมติฐานการวิจัย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่น่าจะเป็นไปได้ของปัจจัยภายใน 5 ประการ ได้แก่ (1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (2) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (3) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (4) ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยภายนอก 2 ประการ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยอาศัยแมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ต่าง ๆ ดังแสดงในตาราง 34 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลแบบเต็มรูปแบบตามสมมติฐานของความสัมพันธ์ในตาราง 35 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังแสดงในตาราง 36 ดังนี้

ตาราง 34 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม

ตัวแปร	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	ATE	SEL
HOM	1.000						
SCH	0.386*	1.000					
ACH	0.130	0.020	1.000				
ATT	-0.055	0.016	-0.226*	1.000			
NOR	0.256*	0.119	0.007	0.146	1.000		
ATE	0.165	0.085	0.066	0.335*	0.365*	1.000	
SEL	0.185	0.184	-0.012	0.178	0.361*	0.133	1.000
$\bar{X}$	58.458	52.196	9.776	54.636	182.514	25.131	25.860
S.D.	9.507	10.655	2.246	5.867	7.570	5.327	5.351

* $P < 0.05$

ตาราง 35 แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานของอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ เติมรูปแบบของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ					
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR	SEL
ACH	1	1	0	0	0	0
ATT	1	1	1	0	0	0
NOR	1	1	1	1	0	0
ATE	1	1	1	1	1	1
SEL	1	1	1	1	1	0

หมายเหตุ

- 0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานเต็มรูปแบบ
- 1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานเต็มรูปแบบ

จากตาราง 35 เป็นการแสดงว่าในสมมติฐานความสัมพันธ์เต็มรูปแบบนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับปวช. ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมประกอบอาชีพอิสระ และ (6) การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และ (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 36 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระแบบเต็มรูปแบบของ นักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.034	-	.034	-.007	-	-.007	-	-	-
ATT	-.044	-.002	-.043	.024	-	.024	-.047	-	-.047
NOR	.195	-.012	.207*	.017	.006	.011	-.088	-.010	-.078
ATE	.086	.033	.053	.013	.009	.004	.109	-.031	.140
SEL	.075	.032	.042	.066	.007	.060	-.078	-.033	-.045

	ATT			NOR			SEL		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ATT	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NOR	.206	-	.206*	-	-	-	-	-	-
ATE	.314	.043	.271*	.208	-	.208*	-.059	-	-.059
SEL	.167	0.029	0.130*	0.219*	-0.012	0.231*	-	-	-

หมายเหตุ TE หมายถึง อิทธิพลโดยรวม
 IE หมายถึง อิทธิพลโดยอ้อม
 DE หมายถึง อิทธิพลโดยตรง

* P < 0.05
 CHI - SQUARE WITH 0 DEGREES OF FREDOM = .00 (P = 1.00)
 GOODNESS OF FIT INDEX = 1.000
 ROOT MCAN SQUARE RECIEUAL = 0.000

จากตาราง 36 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงสร้างเชิงเหตุผลเต็มรูปแบบ ที่ตรวจสอบความตรงของโครงสร้างไม่ได้ เพราะโปรแกรมลิสม์ร่ายงานค่าไค - สแควร์เท่ากับ 0.00

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม

การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยได้ใช้ข้อมูลจากตาราง 34 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลตามสมมติฐานการวิจัยในตาราง 37 ด้วยวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์แบบไลค์ลิฮูดสูงสุด (MAXIMUM LIKELIHOOD) ได้ผลดังตาราง 38 และสามารถนำมาแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์พาท (β) ได้ดังตาราง 39 และภาพประกอบ 12

ตาราง 37 แสดงแมทริกซ์ของสมมติฐานอิทธิพลของโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช.3. ประเภทวิชาคหกรรม

ปัจจัยผล ปัจจัยเหตุ	ปัจจัยเหตุ				
	HOM	SCH	ACH	ATT	NOR
ACH	1	1	0	0	0
ATT	1	1	1	0	0
NOR	1	1	1	1	0
ATE	1	1	1	1	1
SEL	1	1	1	1	1

หมายเหตุ

0 หมายถึง ไม่มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานการวิจัย

1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อกันตามสมมติฐานการวิจัย

จากตาราง 37 แสดงว่าในสมมติฐานการวิจัยนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับ ปวช. ในกลุ่มคหกรรมได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (4) ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และ (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ตาราง 38 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัยของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ								
	HOM			SCH			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	.034	-	.034	-.007	-	-.007	-	-	-
ATT	-.044	-.002	-.043	.024	-	.024	-.047	-	-.047
NOR	.195	-.012	.207*	.017	.006	.011	-.088	-.010	-.078
ATE	.086	.033	.053	.013	.009	.004	.109	-.031	.140
SEL	.075	.036	.039	.066	.007	.059	-.078	-.025	-.053

	ATT			NOR		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ACH	-	-	-	-	-	-
ATT	-	-	-	-	-	-
NOR	.206	-	.206*	-	-	-
ATE	.311	.040	.271*	.208	-	.208*
SEL	.167	.045	.122	.219	-	.219*

หมายเหตุ TE หมายถึง อิทธิพลโดยรวม
 IE หมายถึง อิทธิพลโดยอ้อม
 DE หมายถึง อิทธิพลโดยตรง

* P < 0.05

CHI - SQUARE WITH 1 DEGREES OF FREDOM = 0.34 (P = 0.561)

GOODNESS OF FIT INDEX = 0.999

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX = 0.975

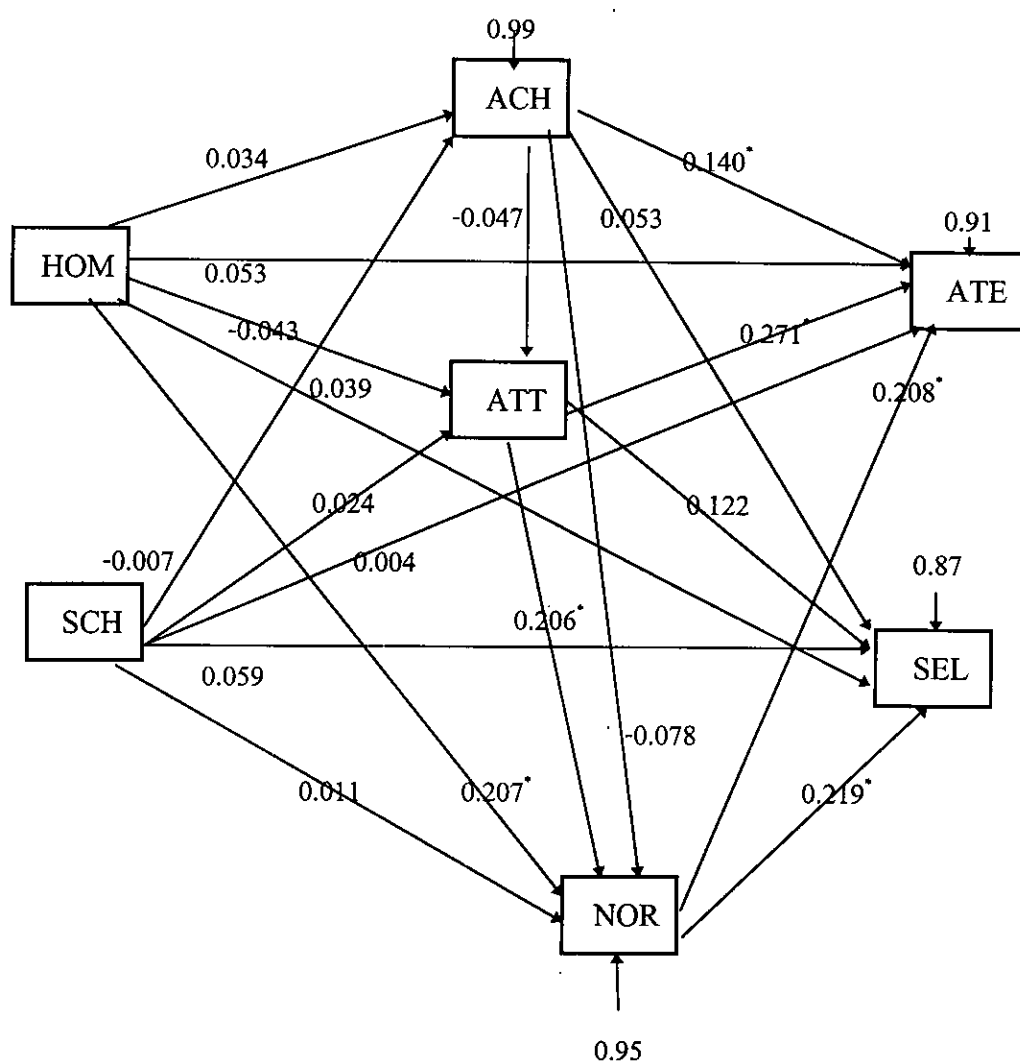
ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL = 0.243

จากตาราง 38 เมื่อพิจารณาค่า ไค - สแควร์ พบว่า ได้ค่า ไค - สแควร์ 0.34 ความน่าจะเป็น 0.561 ที่องศาอิสระ 1 แสดงว่า อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. ทหกรรม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 39 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์พาร (β) ตามสมมติฐานการวิจัย
ของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาคหกรรม

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	β
ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ (ATE)		0.171	
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.271*
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.208*
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		0.140*
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.053
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.004
การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ (SEL)		0.228	
	การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (NOR)		0.219*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.122*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.059
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.039
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		-0.053
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ (NOR)		0.092	
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.207*
	ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ (ATT)		0.206*
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.011
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		-0.078
ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (ATT)		0.005	
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		0.024
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		-0.043
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		-0.047
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH)		0.018	
	สภาพแวดล้อมในครอบครัว (HOM)		0.034
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (SCH)		-0.007

* P < 0.05

ภาพประกอบ 12 แสดงแบบจำลองของโครงสร้างเชิงเหตุผลของความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตามสมมติฐานการวิจัย ของนักเรียน ระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาคหกรรม

จากตาราง 39 และภาพประกอบ 12 แสดงว่า ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสามารถร่วมกันทำนาย ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาคหกรรม ได้ร้อยละ 2.92 โดยทักษะ

ที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แต่สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่มีอิทธิพลในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในครอบครัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถร่วมกันทำนายการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช 3 ประเภทวิชาคหกรรมได้ร้อยละ 5.30 โดยมีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ แต่สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

สภาพแวดล้อมในครอบครัว ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถร่วมกันทำนายการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรมได้ร้อยละ 0.18 โดยมีสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ แต่สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีอิทธิพลทางตรงในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ไม่มีอิทธิพลทางตรงในการสร้างเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สำหรับอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัย ต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช3. ประเภทวิชาคหกรรม ได้แสดงในตาราง 40

ตาราง 40 แสดงอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลโดยรวม ของปัจจัยต่าง ๆ ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับ ปวช.3. ประเภทวิชาคหกรรม

ปัจจัย	ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล					
	ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ			ประสิทธิภาพแห่งตนในการประกอบอาชีพอิสระ		
	อิทธิพล		อิทธิพลโดยรวม	อิทธิพล		อิทธิพลโดยรวม
	โดยตรง	โดยอ้อม		โดยตรง	โดยอ้อม	
ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.271*	0.040	0.311	0.122*	0.045	0.167
การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ	0.208*	-	0.208	0.219*	-	0.219
สภาพแวดล้อมในครอบครัว	0.053	0.033	0.086	0.039	0.036	0.075
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	0.004	0.009	0.013	0.059	0.007	0.066
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.140*	-0.031	0.109	-0.053	-0.025	-0.078

* $P < 0.05$

จากตาราง 40 พบว่าในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. 3. ประเภทวิชาคหกรรม ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

สภาพแวดล้อมในครอบครัวและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ แต่ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เสนอต่อไปนี้ เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคล เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระหรือไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน ดังรายละเอียดในตาราง 41

ตาราง 41 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์จำแนกตามประเภทวิชา และอาชีพ

ประเภทวิชา	อาชีพอิสระจำนวนคน	อาชีพอื่นจำนวนคน
ช่างอุตสาหกรรม	3	3
	อลูมิเนียมและเหล็กตัด	ลูกจ้าง
	ซ่อมจักรยานยนต์	เรียนต่อ (2)
	ขายของชำ	
พาณิชยกรรม	3	3
	ผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด	เรียนต่อ (3)
	ขายอาหาร	
	เสริมสวย	
คหกรรม	2	3
	ขายอาหาร	เรียนต่อ (3)
	จัดดอกไม้	
รวม	8	9

จากการสัมภาษณ์ถึงเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ทั้ง 17 คน จากตาราง 41 ผู้วิจัยได้แยกผลการ

วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระ และกลุ่มผู้ไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาถึง ภูมิหลังของผู้ประกอบอาชีพอิสระ และเพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้บุคคลเหล่านี้เลือกประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนวิธีการเข้าสู่อาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปวช. ซึ่งพบผลดังต่อไปนี้

2.1.1 ภูมิหลังของผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระ ภูมิหลังที่เสนอผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้ เป็นภูมิหลังด้านครอบครัว และภูมิหลังด้านการศึกษา

ก. ภูมิหลังด้านครอบครัวพบผลว่า ครอบครัวมีอาชีพค้าขาย 3 คน ได้แก่ (1) ผู้สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาอุตสาหกรรมอาชีพขายของชำ (2) ผู้สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาพัฒนกรรมอาชีพค้าขายเครื่องไฟฟ้า อาชีพตนเองผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด และ (3) ผู้สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาพัฒนกรรมอาชีพขายอาหาร อีก 5 คน ครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรรมครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับดี 4 คน ได้แก่ (1) ผู้มีอาชีพขายของชำ (2) อาชีพร้านอูมิเนียมและเหล็กคัต (3) อาชีพผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด และ (4) ผู้สำเร็จพัฒนกรรมอาชีพขายอาหาร ในระดับยากจน 2 คน ได้แก่ (1) ผู้สำเร็จคหกรรมอาชีพร้านค้าดอกไม้ และ (2) สำเร็จคหกรรมขายอาหาร

เป็นลูกคนแรกของครอบครัว 4 คน ได้แก่ ผู้มีอาชีพขายของชำ ร้านอูมิเนียม ร้านผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด และ ร้านดอกไม้

มีเชื้อสายจีน 4 คน ได้แก่ ผู้มีอาชีพขายของชำ ร้านผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด ผู้สำเร็จพัฒนกรรมขายอาหาร และร้านเสริมสวย

ข. ภูมิหลังด้านการศึกษา พบผลว่า ผลการศึกษาในระดับ ปวช. มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3.00 จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้มีอาชีพขายของชำ ผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด และจัดดอกไม้

2.1.2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการเลือกประกอบอาชีพอิสระเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ถึงเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และวิธีการในการเลือกของตน

ก. เหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ พบว่ามีผู้ประกอบอาชีพหลัง

สำเร็จการศึกษาทันทีมีจำนวน 4 คน ในจำนวนนี้มี 3 คน ที่เข้าสู่อาชีพเพราะต้องช่วยกิจการของครอบครัว ได้แก่ ผู้สำเร็จประเภทวิชาอุตสาหกรรมขายของชำ ผู้สำเร็จพัฒนกรรมผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด และ ผู้สำเร็จพัฒนกรรมขายอาหาร ส่วนอีก 1 คน คือ ผู้สำเร็จการศึกษาคหกรรมขายอาหาร เลือกประกอบอาชีพอิสระ เพราะ เชื่อว่าตนเป็นคนเรียนไม่เก่ง ถ้าเรียนต่อในระดับสูงอาจไม่สำเร็จ ประกอบกับฐานะทางครอบครัวไม่ดีจึงเลือกเรียนคหกรรมซึ่งสามารถประกอบอาชีพได้ทันที เลือกทำอาหารสำเร็จรูปขายเพราะไม่อยากเป็นลูกจ้างร้านอาหาร เนื่องจากขณะฝึกงานเมื่อเรียนชั้น ปวช. 3 เห็นว่างานเหนื่อยแต่ค่าจ้างน้อย ถ้าทำเองจะคุ้มกว่า แม้กำไรไม่มากแต่ก็พอเลี้ยงตนเองได้และสบายใจดี

สำหรับอีก 4 คน พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ช่วงอุตสาหกรรมแล้วคนที่หนึ่งซึ่งประกอบอาชีพรับทำอูมิเนียมและเหล็กตัดได้ไปสมัครเป็นลูกจ้างร้านรับทำอูมิเนียมและเหล็กตัด คนที่สองซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ช่วงอุตสาหกรรมแล้วได้ไปสมัครเป็นลูกจ้างร้านรับซ่อมจักรยานยนต์ จึงได้ประกอบอาชีพช่างซ่อมจักรยานยนต์ คนที่ 3 ได้ไปสมัครเป็นลูกจ้างห้างสรรพสินค้าหลังจากสำเร็จ ปวช. พัฒนกรรม แต่ได้ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ส่วนคนที่ 4 ได้ไปสมัครเป็นลูกจ้างร้านรับจัดดอกไม้ หลังจากสำเร็จ ปวช. คหกรรมแล้วได้ประกอบอาชีพร้านรับจัดดอกไม้ สาเหตุที่ออกมาทำกิจการของตนเองนั้น ทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันว่า การเป็นลูกจ้างไม่มีอะไรดีขึ้นเงินเดือนระดับ ปวช. น้อย(อยู่ระหว่าง 2500-3000 บาทต่อเดือน) ทำงานหนักแต่ผลตอบแทนน้อย ผู้เป็นเจ้าของกิจการไม่ได้ อยากเป็นเจ้าของกิจการนานแล้วตั้งแต่ฝึกงานขณะเรียนชั้น ปวช.3. แต่ยังขาดประสบการณ์หลายด้าน การเป็นลูกจ้างทำให้ได้ประสบการณ์มาก

เหตุที่ไม่เลือกเรียนต่อในระดับสูงขึ้นพบว่า สำหรับผู้ที่บิดามีกิจการนั้นต้องช่วยครอบครัวถึงเรียนสูงขึ้นก็ต้องมาช่วยครอบครัวจึงไม่เรียนต่อ ในส่วนที่เหลืคิดว่าเรียนต่อไม่ได้ เพราะผลการเรียนไม่ดี ยกเว้นผู้สำเร็จคหกรรมรับจัดดอกไม้ บอกว่า อยากเรียนต่อแต่ไม่มีเงินเรียนจึงจำเป็นต้องทำงาน

ข. การเข้าสู่อาชีพอิสระและวิธีเลือกกิจการ ในการเข้าสู่อาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาพบผล 2 ประการ

ประการแรก เข้าสู่อาชีพตามอาชีพของครอบครัว

ประการที่สอง เข้าสู่อาชีพตามความต้องการของตนเอง

สำหรับผู้เข้าสู่อาชีพตามความต้องการของตนเองนั้น พบว่าครอบครัวได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านเงินทุน ยกเว้นผู้ประกอบการอาชีพร้านจัดดอกไม้เท่านั้นที่ได้รับการช่วยเหลือด้านเงินทุนจากอาจารย์แผนกวิชาคหกรรม ร่วมกับนายจ้างร้านดอกไม้ซึ่งเขาได้เป็นลูกจ้างก่อนแยกร้าน ส่วนประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระได้เรียนรู้จากนายจ้าง และพบว่าทุกคนเป็นลูกจ้างนานกว่า 1 ปี จึงประกอบอาชีพส่วนตัวได้ การทำงานในสถานประกอบการรายย่อยได้รับรู้ถึง การจัดการ การลงทุน การต้อนรับลูกค้า ที่สำคัญคือได้รู้จักกับลูกค้ามากทำให้ลูกค้ารู้ถึงความสามารถของเรา ได้รู้จักกับตัวแทนการขายของจากบริษัทต่าง ๆ ทำให้ได้สินเชื่อในการสั่งวัตถุดิบบางอย่าง จึงก่อให้เกิดแนวคิดในการเปิดกิจการของตนเองได้ และที่สำคัญที่สุดคือได้รับการสนับสนุนจากนายจ้างเป็นอย่างดี

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากกล่าวว่า การเรียนในวิทยาลัยเป็นการเรียนภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ เพื่อการเรียนรู้ และเพื่อการเตรียมตัวเป็นลูกจ้าง เป็นผู้ให้บริการมากกว่าผู้ผลิต การสอนก็มุ่งให้เรียนต่อมากกว่ามุ่งอาชีพนายจ้าง ยกเว้นผู้สำเร็จประเภทวิชาคหกรรมที่กล่าวว่า สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้ แต่ก็ยังเป็นบางงาน บางงานต้องมีประสบการณ์อีกเล็กน้อยก็ทำได้ เช่น การทำอาหาร การตัดเย็บ ส่วนงานประดิษฐ์เกี่ยวกับดอกไม้ทุกงานไม่ว่าทำมาลัยคูปาวสาว พวงหรีด จัดแจกันดอกไม้ ประเภทเหล่านี้ทำได้ดีไม่ต้องหาประสบการณ์อีกในการเลือกกิจการของตนเอง พบผลว่ามีผู้ประกอบการตรงกับสาขาที่เรียนมาเพียง 4 คน เท่านั้น ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพร้านนอญมณีนิม และ เหล็กคัต ร้านซ่อมจักรยานยนต์ ผู้สำเร็จคหกรรมขายอาหาร และจัดดอกไม้ส่วนอีก 4 คนเลือกเปิดกิจการที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา โดยมีเหตุผลต่าง ๆ กันดังนี้

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาช่างอุตสาหกรรมแต่มาประกอบกิจการร้านขายของชำและผู้สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรมประกอบกิจการร้านอาหาร เพราะรับช่วงต่อจากบิดา

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม แต่ประกอบกิจการผลิตน้ำสะอาดบรรจุขวด กล่าวว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาได้มาประกอบอาชีพขายเครื่องไฟฟ้าซึ่งเป็นกิจการของบิดา ขณะนั้นทำงานตรงสาขาพอสมควรแต่เกิดเห็นช่องทางใหม่จากการซื้อน้ำสะอาดบรรจุขวดมาบริโภค พบว่าราคาแพงน่าจะมีกำไรดี จึงปรึกษากับบิดา และเพื่อนบิดา เพื่อนตนเองว่าจะลงทุนทำน้ำ

ขายก็ได้รับการสนับสนุน จึงตัดสินใจหาหุ้นส่วนทำกิจการนี้ กิจการตอนเริ่มต้นกำไรไม่มีเพราะต้องเสียดอกเบี้ย ประสบปัญหาอื่น ๆ มากพอสมควร คู่แข่งก็มีมาก อยู่เกือบ 6 เดือนจึงสบาย ปัจจุบันกิจการดีแล้วกำลังจะเพิ่มการผลิตและปรับปรุงเพิ่มขึ้นหลังเปิดกิจการมาปีกว่าแล้ว ในการเริ่มกิจการต้องขับรดส่งน้ำเองคนเดียวทำให้คนรู้จักมากเป็นการแนะนำสินค้าไปด้วย เดียวนี้มีลูกจ้างหลายคนไม่ต้องทำเอง

ผู้ที่มีกิจการไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมาอีกคนหนึ่ง คือ ผู้สำเร็จพัฒนชกรรมแต่มีกิจการร้านเสริมสวย กล่าวว่า ตั้งใจจะประกอบอาชีพส่วนตัวตั้งแต่สำเร็จการศึกษา แต่ยังจ้างงานไม่ได้ จึงไปเป็นพนักงานขายห้างสรรพสินค้า เกือบปี แล้วเห็นว่าพนักงานขายต้องแต่งกายดี ประกอบกับการไปร้านเสริมสวยแต่ละครั้งแพงมาก รายได้ไม่พอค่าใช้จ่าย จึงเกิดความคิดว่าน่าจะเปิดร้านเสริมสวยแต่ไม่มีความรู้ เลยไปเรียนเสริมสวยเพิ่มเติมเพื่อหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมสวย เมื่อจบก็ลาออกจากงานเดิมมาเปิดร้านเสริมสวย แต่ไม่ได้ทำเองไปจ้างช่างที่ชำนาญจากร้านอื่นมาประจำที่ร้านนี้ ใหม่ ๆ ลูกค้าไม่มากนักมีขาประจำก็เป็นเพื่อน ๆ ที่ทำงานเดิม กับขาประจำของช่างที่จ้างมาตัวเองไม่ได้เป็นช่างแต่ที่เรียนมาเพื่อให้รู้วิธีการเท่านั้น รายได้ดีพอสมควร ตอนนี้รับตัดผมชายด้วยการลงทุนแม่เป็นผู้ช่วยแม่ไม่เคยทำกิจกรรมทางธุรกิจแต่ให้เงินมาลงทุน ตอนเปิดร้านใหม่ ๆ ก็กลัวจะอยู่ไม่ได้เหมือนกัน แต่คิดว่าจะทำได้จึงไม่กลัว เพราะเชื่อมั่นในฝีมือช่างที่จ้างมา ประกอบกับโฆษณากับลูกค้าตอนที่ลาออกว่าจะเปิดร้านเสริมสวยให้เขาลองไปเข้าและชวนเพื่อนไปด้วย รู้สึกจะเป็นการขายตรงด้วย ปัจจุบันลูกค้ามากทุกวันอยู่ได้แล้ว คิดว่าเป็นพนักงานขายมาก

ค. ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพอิสระ พบว่าผู้เข้าสู่อาชีพโดยทำกิจการของครอบครัวนั้นไม่พบปัญหา และ อุปสรรค เพราะเหตุว่าได้ช่วยครอบครัวมาหลายปีจนรู้สึกเป็นกิจวัตร ประกอบกับกิจการมั่นคงแล้วจึงไม่พบปัญหาที่น่าหนักใจจนคิดว่าเป็นปัญหา หรือมีอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ

สำหรับผู้เริ่มต้นอาชีพด้วยตนเอง พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องแก้ไขอยู่มากก่อนเริ่มดำเนินการ และช่วงต้น ๆ ของการดำเนินกิจการ สามารถจำแนกปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประการแรก คือ ทุนดำเนินการ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ครอบครัวมีฐานะไม่ดี ได้แก่ ผู้สำเร็จทหกรรมซึ่งเปิดร้านดอกไม้ และขายอาหาร ผู้ที่ขายอาหารกล่าวว่า เริ่มต้นทุนน้อยจึงใช้รูด

เงินขาย เพราะบ้านไม่ได้ยู่ติดถนน เงินทุนแม่ไปกู้มาให้ เริ่มลงทุนประมาณ 3000 บาท ขายลูกชิ้นทอด ไก่ทอด ส่วนผู้ที่สำเร็จคหกรรมร้านขายดอกไม้กล่าวว่า เมื่อตัดสินใจเปิดร้านเองปัญหาที่ต้องคิดคือทุน พ่อแม่ไม่สามารถช่วยได้และไม่สนับสนุน แต่เมื่อปรึกษากับอาจารย์ท่านหนึ่งท่านยินดีช่วยเหลือ ด้วยการเช่าร้าน ส่วนการซื้อวัตถุดิบได้รับการช่วยเหลือจากนายจ้างร้านเดิมที่ช่วยงานมาปีกว่าแล้ว สำหรับคนอื่น ๆ ครอบครัวยุ่วยเหลือมากคือ ผู้เปิดร้านอูมิเนียม และรับซ่อมจักรยานยนต์ภาระการจัดหาทุนเป็นของพ่อแม่ ส่วนสินค้าได้สินเชื่อจากนายจ้างเดิมเป็นผู้ช่วยเหลือ

ประการที่สอง คือความกลัวจะล้มเหลว ปัญหานี้เกิดกับ ผู้เริ่มต้นกิจการใหม่ทุกคน กลัวว่าจะขาดทุนจนดำเนินกิจการไม่ได้ และทุกคนพบเหตุการณ์ที่เหมือนกันคือในเดือนแรก ไม่มีกำไร และค่อย ๆ ดีขึ้น ผู้ประกอบการร้านอูมิเนียมกล่าวว่า เมื่อเปิดร้านใหม่ ๆ ต้องออกหาลูกค้าเองอาศัยเพื่อนที่ทำก่อสร้างบ้าง ให้ครูอาจารย์ช่วยหาลูกค้าให้บ้าง ลูกจ้างก็ยังไม่เป็นนักเรียนฝึกงาน เหนื่อยมากกว่าจะมีกำไรก็ยังไม่เข้าเดือนที่สี่ ปัจจุบันมีงานพอได้ทำแต่ก็ยังไม่น่าพอใจ เพราะกำไรไม่มาก ส่วนผู้ซ่อมจักรยานยนต์กล่าวว่า สองเดือนแรกลูกค้า้น้อยมาก แต่พอทำได้ 6 เดือน งานมาบางวันทำไม่ทัน เดี่ยวนี้ลูกค้ารู้จักมากอาจจะเป็นเพราะรถเพิ่มขึ้นก็ได้ สำหรับร้านเสริมสวยกล่าวว่า ก่อนเปิดก็กลัวมากกว่าจะไม่มีคนเข้าร้านแต่ปรากฏว่างานดีกว่าที่คิด อาจเป็นเพราะอยู่ในทำเลที่ดีก็ได้เพราะคนมาเที่ยวห้างสรรพสินค้าใกล้ ๆ มาก คนเลยเห็นร้านนี้ และร้านขายดอกไม้กล่าวว่า ปกติดอกไม้พอขายได้อยู่แล้ว แต่งานจะมากเป็นช่วง ๆ เช่นช่วงที่คนแต่งงาน ช่วงบวชนาค วันวาเลนไทน์ วันขึ้นปีใหม่ รายได้จึงงานมากทำไม่ทัน ที่ขายได้สม่ำเสมอก็คือดอกไม้สดเป็นกำ และพวงหรีด แม้รายได้ไม่สม่ำเสมอแต่ก็พออยู่ได้

ประการที่สาม ปัญหาการหาลูกจ้างช่วยงาน พบว่าลูกจ้างที่ดีหายากและ อยู่ไม่นานมักจะลาออก มีนักเรียนฝึกงานพอช่วยงานได้แต่ก็มีปัญหาอยู่บ้าง ที่ไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับลูกจ้างมี 2 คน ได้แก่ ผู้สำเร็จคหกรรมขายอาหาร เพราะตอนแรกใช้รถเงินขาย ปัจจุบันเปลี่ยนมาขายอาหารในวิทยาลัยไม่ต้องมีลูกจ้างและผู้เปิดร้านจัดดอกไม้ไม่จ้างลูกจ้างเพราะมีน้องมาช่วย

สรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระ สามารถสรุปได้

ว่า

1. ทุกคนเข้าสู่อาชีพอิสระมีสาเหตุใหญ่ ๆ 2 ประการ ได้แก่ ทำกิจการของครอบครัว และ เพราะมีความตั้งใจจะประกอบอาชีพส่วนตัว
2. ก่อนเข้าสู่อาชีพอิสระ พบว่าทุกคนมั่นใจแล้วว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะดำเนินการเองได้
3. ครอบครัวมีส่วนช่วยเหลือในการเข้าสู่อาชีพส่วนตัวมากที่สุด
4. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากสถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะเข้าสู่อาชีพอิสระได้ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการรายย่อย ไม่น้อยกว่า 1 ปี และการสนับสนุนจากนายจ้างจะทำให้เข้าสู่อาชีพส่วนตัวได้ดีขึ้น
5. ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวต้องมีความอดทน มีความมุ่งมั่นในอาชีพและมีความกล้าที่จะสู้กับการขาดทุนในระยะเริ่มต้น

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ที่ไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาว่า เหตุใดเขาจึงไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระในขณะนี้ และในอนาคตเขาจะเลือกอาชีพอิสระหรือไม่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ภูมิหลังที่เสนอต่อไปนี้ เป็นภูมิหลังด้านครอบครัว และภูมิหลังด้านการศึกษา พบผลดังต่อไปนี้

ก. ภูมิหลังด้านครอบครัว พบผลว่า

บิดามีอาชีพรับราชการ 2 คน ได้แก่ ผู้สำเร็จประเภทวิชาอุตสาหกรรมช่างอิเล็กทรอนิกส์ และผู้สำเร็จประเภทวิชาพาณิชยกรรมเลขานุการ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง

บิดามีอาชีพเป็นลูกจ้างหน่วยงานเอกชน 3 คน ได้แก่ ผู้สำเร็จประเภทวิชาพาณิชยกรรมบัญชี และผู้สำเร็จประเภทวิชาคหกรรมผ้าและเครื่องแต่งกาย 2 คน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง

บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว 2 คน ได้แก่ ผู้สำเร็จประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นลูกคนแรกของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีมาก และผู้สำเร็จประเภทวิชาพาณิชยกรรมบัญชีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง

บิดามีอาชีพเกษตรกร 2 คน ได้แก่ ผู้สำเร็จประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ช่างยนต์ ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และผู้สำเร็จประเภทวิชาคหกรรมทั่วไป ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง

ข. ภูมิหลังด้านการศึกษา พบว่า

ผู้มีผลการเรียนในระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้สำเร็จประเภทช่างอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์บริหารราชการ ผู้สำเร็จประเภทวิชาพัฒนศึกษกรรมบริหารราชการ และบิดาเป็นลูกจ้างหน่วยงานเอกชน และผู้สำเร็จประเภทวิชาคหกรรมบิดาเป็นลูกจ้างหน่วยงานเอกชน

หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. แล้วได้ประกอบอาชีพเป็นช่างซ่อมของบริษัทขายจักรยานยนต์ 1 คน อีกจำนวน 8 คน กำลังศึกษาต่อในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ค. สาเหตุที่ไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระ พบผลว่าทุกคนยังประสงค์จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นอย่างน้อยต้องสำเร็จระดับ ปวส. แม้แต่ผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นช่างซ่อมของบริษัทขายจักรยานยนต์ ซึ่งสำเร็จ ปวช. สาขาช่างยนต์ ก็กล่าวว่าที่ได้มาทำงานเพราะสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัยเทคนิคไม่ได้ จึงจำเป็นต้องทำงานเก็บเงินไว้สอบปีหน้าอีก แต่ที่ไม่เรียนในสถาบันการศึกษาเอกชนเพราะค่าหน่วยกิตแพงมาก ครอบครัวไม่สามารถจะส่งเสียให้เรียนได้

ง. การเลือกอาชีพในอนาคต สำหรับการประกอบอาชีพภายหลังจากสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดตามที่ทุกคนคาดหวังแล้ว พบผลดังนี้

การเลือกประกอบอาชีพส่วนตัวแน่นอนมีเพียงคนเดียว ได้แก่ ผู้ที่สำเร็จ ปวช. สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ บิดาประกอบอาชีพส่วนตัว ได้กล่าวว่า เมื่อเรียนจนถึงขั้นปริญญาตรีแล้วจะกลับมาทำกิจการที่บ้าน เพราะบิดามีกิจการเกี่ยวกับโทรศัพท์มือถืออยู่

มีผู้ต้องการจะรับราชการครู 1 คน ได้แก่ ผู้ที่สำเร็จปวช. สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ บิดาประกอบอาชีพราชการ ได้กล่าวว่า อยากจะเรียนให้สำเร็จอย่างน้อยปริญญาตรี และเมื่อสำเร็จตามที่คาดหวังแล้วอยากจะกลับมาเป็นครูที่วิทยาลัยเทคนิค

สำหรับผู้สำเร็จ ปวช. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม 3 คน พบว่ายังไม่มีเป้าหมายในการประกอบอาชีพที่ชัดเจน โดยคนหนึ่ง กล่าวว่า ยังไม่คิดเรื่องทำงานเลยยังอยากจะเรียนต่ออีก ไว้ให้จบ ปวส. ก่อนจึงจะเริ่มคิด ส่วนอีกคนหนึ่งกล่าวว่า ไม่ทราบจะทำอะไรดี คุณเพื่อน ๆ ก่อน ส่วนอีกคนกล่าวว่า ยังไม่ทราบว่าอาชีพใดที่เหมาะสม ไม่ทราบว่าทำอะไรได้บ้าง ให้จบ ปวส. ก่อนจึงจะคิดอีกครั้ง ตอนนี้คิดเรื่องเรียนก่อนอายุยังน้อย

ในส่วนที่เหลือนี้อีกมีความคิดใกล้เคียงกันคือ เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดแล้วอยากจะทำงานในบริษัทหรือหน่วยงานเอกชนใหญ่ ๆ แต่จะเปลี่ยนอาชีพอีกหรือไม่ยังบอกไม่ได้ อยากจะหาประสบการณ์ไปก่อน ถ้าไม่ดีก็อาจจะเปลี่ยน ถ้ามีทุนพออาจจะมาเปิดกิจการส่วนตัวก็ได้ แต่ตอนนี้ยังไม่คิดอะไร อยากจะเรียนให้จบสูง ๆ ไว้ก่อน

ต่อคำถามเรื่องการประกอบอาชีพส่วนตัว พบว่า นักเรียนส่วนมากจะคิดว่าเป็นงานที่ยาก ใช้ทุนมาก มีการแข่งขันสูงยากที่ทำได้ ไม่ทราบจะเริ่มต้นอย่างไร ไม่มีประสบการณ์ทางธุรกิจ และคิดว่ายังทำไม่ได้ในขณะนี้ ดังที่บางคนกล่าวว่า อยากจะทำธุรกิจส่วนตัวเช่นกันแต่ไม่ใช่ตอนนี้ คิดว่าตอนนี้หาประสบการณ์ก่อนจากการเรียน และทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทใหญ่ก่อน แล้วค่อยหาทุนและช่องทาง ส่วนมากจะพูดว่า ไม่มีทุนต้องใช้ทุนมาก ต้องมีบ้านอยู่ในตลาด แต่กลัวจะสู้ช่าง เก้า ๆ ประสบการณ์มาก และมีชื่อเสียงไม่ได้

จากคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัวและสถานศึกษา พบว่านักเรียนทุกคนไม่ได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัวเลย ไม่มีกิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพส่วนตัว ครูจะสอนตามบทเรียนฝึกการบริการมากกว่าการประกอบกิจการ ครูจะส่งเสริมให้เรียนต่อมากกว่าการประกอบอาชีพและครูมักจะพูดถึงศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่าการประกอบอาชีพส่วนตัว ในด้านการส่งเสริมวิชาชีพจะมีบ้างก็เป็นการจัดหางานทำด้วยการเชิญหน่วยงานเอกชนมารับสมัครงานเท่านั้น สำหรับครอบครัวนั้นยกเว้นผู้ที่บิดาประกอบอาชีพส่วนตัวแล้ว พบว่าครอบครัวส่วนมากจะนิยมให้เรียนต่อจนถึงปริญญา แล้วทำงานในหน่วยงานของรัฐ และของเอกชนมากกว่าทำงานส่วนตัว แต่ก็มักจะพูดว่า จะทำอะไรก็เลือกเองหรือคิดเองมากกว่าจะแนะนำอาชีพ

สรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ที่ยังไม่ประกอบอาชีพพบว่า

1. ขาดความรู้เรื่องการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้อง
2. สถานศึกษาและครอบครัวส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวน้อยกว่าการเรียนในระดับสูง และประกอบอาชีพในหน่วยงานทั้งภาครัฐ และ ภาคเอกชน
3. นักเรียนระดับ ปวช. ยังไม่พร้อมจะประกอบอาชีพในทันทียังมุ่งหวังที่จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นมากกว่า

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือ ให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพอิสระได้แต่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปวช. เลือกประกอบอาชีพอิสระน้อยมากย่อมแสดงว่านักเรียนที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาขาดความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพส่วนตัว และขาดการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกรมอาชีวศึกษา เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการประกอบอาชีพอิสระให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรม และ คหกรรม

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมในครอบครัว (2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (4) ทักษะคิดที่ต่อการประกอบอาชีพอิสระ และ (5) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2538

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มมาจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จากสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรม และคหกรรม ปีการศึกษา 2538 ใช้วิธีการสุ่มแบบค้ำถึงความน่าจะเป็นในการสุ่มให้เป็นสัดส่วน กับขนาดของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 88 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 1498 คน จำแนกเป็น ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 55 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 884 คน ประเภทวิชาพณิชยกรรม 26 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 507 คน และประเภทวิชาคหกรรม 7 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 107 คน

1.3 เครื่องมือในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ชุดแบบสอบถาม 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและปรับปรุงมาจากของผู้อื่น แบ่งเป็น 8 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ 1 ข้อ ตอนที่ 2 แบบวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตราประเมิน 6 หน่วย จำนวน 15 ข้อ ($\alpha = 0.72$) ตอนที่ 3 แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตราประเมิน 6 หน่วย จำนวน 15 ข้อ ($\alpha = 0.75$) ตอนที่ 4 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นการสื่อความหมายจากภาพ จำนวน 3 ข้อ ($\alpha = 0.64$) ตอนที่ 5 แบบวัดทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตราประเมิน 6 หน่วย จำนวน 15 ข้อ ($\alpha = 0.62$) ตอนที่ 6 แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตรา 7 หน่วย จำนวน 6 ข้อ ($\alpha = 0.68$) ตอนที่ 7 แบบวัดความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตรา 7 หน่วย จำนวน 7 ข้อ ($\alpha = 0.64$) ตอนที่ 8 แบบวัดการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะเป็นประโยคประกอบมาตรา 7 หน่วย จำนวน 5 ข้อ ($\alpha = 0.62$)

2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2538 แล้วประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 8 คน จำแนกเป็นประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

จำนวน 3 คน พลนิชมกรจำนวน 3 คน และคหกรรม 2 คน กับผู้ที่สำเร็จ ปวช . แล้วไม่ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 9 คน จำแนกเป็นประเภทวิชาละ 3 คน จากจังหวัดเดียวกัน

2.2 เครื่องมือในการวิจัย ใช้การสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปลิสเรล (LISREL-7.2)

สรุปผลการวิจัย

ก. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้ผลการวิจัยดังนี้

1. อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

จากสมมติฐานการวิจัย สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีอิทธิพลในการส่งเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยตรงต่อการส่งเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีอิทธิพลโดยอ้อมในการส่งเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระลดลง การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ร้อยละ 4.5

ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงในการส่งเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยอ้อมใน

การสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระลดลง การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ร้อยละ 4.33

ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยอ้อมในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ร้อยละ 1.66

ในกลุ่มประเภทวิชาเกษตรกรรม ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และร่วมกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 2.92

2. อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

จากสมมติฐานการวิจัย สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลในการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมี

อิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสามารถร่วมกันทำนุบำรุงการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนได้ร้อยละ 1.3

ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 5.14

ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และร่วมกันทำนุบำรุงการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 5.20 ส่วนทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลโดยอ้อมในการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ แต่สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถร่วมกันทำนุบำรุงการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 5.3

3. อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลของการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ

จากสมมติฐานการวิจัย สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระมีอิทธิพลต่อการสร้างเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในครอบครัว มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสามารถร่วมกันทำนายการสร้างเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 0.095

ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และร่วมกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทำนายการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 1.19 แต่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระลดลง

ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริม การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสามารถร่วมกันทำนายการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 0.53 ส่วนสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยอ้อมในการสร้างเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ในกลุ่มประเภทวิชาเกษตรกรรม ทักษะที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสภาพแวดล้อมในครอบครัว มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยร่วมกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทำนายการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 0.18 แต่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สภาพแวดล้อมในครอบครัวไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ

4. อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

จากสมมติฐานการวิจัย สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลในการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และร่วมกันทำนายทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 0.06

ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และร่วมกันทำนายทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 0.18

ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และร่วมกันทำนายทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ประมาณร้อยละ 0.03

ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมในครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพอิสระ

5. อิทธิพลโครงสร้างเชิงเหตุผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จากสมมติฐานการวิจัย สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลในการสร้างเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสามารถทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ประมาณร้อยละ 0.03

ในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ลดลง

ในกลุ่มประเภทวิชาพาณิชยกรรม สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสามารถทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ประมาณร้อยละ 0.03

ในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้ผลดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพอิสระของผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แล้ว ได้แก่

1.1 ความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพส่วนตัว

1.2 มีความมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถที่จะดำเนินกิจการได้

1.3 กิจการของครอบครัว และการสนับสนุนจากครอบครัว

1.4 ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากสถานศึกษา ร่วมกับจากสถานประกอบการ รายย่อยไม่น้อยกว่า 1 ปี และการสนับสนุนจากนายจ้าง

1.5 มีความอดทน มีความมุ่งมั่น และกล้าที่จะสู้กับความขาดทุนในระยะเริ่มต้น

2. สาเหตุที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แล้วไม่ประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่

2.1 ขาดความรู้เรื่องการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้อง

2.2 สถานศึกษา และครอบครัวส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวน้อยกว่าการเรียนต่อในระดับสูง และการประกอบอาชีพในหน่วยงานทั้งภาครัฐ และ ภาคเอกชน

2.3 มีความตั้งใจที่จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นมากกว่าความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพในทันที

ค. ผลสรุปรวมระหว่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

1. การเข้าสู่อาชีพอิสระของบุคคล เกิดจากความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ หรือการมั่นใจว่าตนมีความสามารถพอที่จะดำเนินกิจการได้ และได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว หรือจากเจ้าของสถานประกอบการที่บุคคลนั้นเคยเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการนั้นมาก่อน

2. สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีอิทธิพลโดยตรงในการส่งเสริมการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

3. สถานประกอบการมีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้ผู้ที่ทำงานในฐานะลูกจ้างในสถานประกอบการนั้นเกิน 1 ปี มีการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และเลือกประกอบอาชีพอิสระได้

4. ทักษะคิดที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ปทัสถานทางสังคมมีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างเสริม การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มประเภทวิชาทหาร มีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระลดลง ในกลุ่มรวมและกลุ่มประเภทวิชาอุตสาหกรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่ว่า “สภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีอิทธิพลโดยตรงในการสร้างเสริมการรับรู้ปทัสถานทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทักษะคิดที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ” เป็นการแสดงให้เห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมในครอบครัวในลักษณะ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวเป็นไปในลักษณะการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การให้ความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ ด้วยการได้พูดคุยถึงข้อดีข้อเสียของอาชีพต่าง ๆ การพาไปชมสถานประกอบการ การส่งเสริมให้ฝึกงานในสถานประกอบการในฐานะลูกจ้างของสถานประกอบการอิสระ และการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในลักษณะการให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม การฝึกงานในสถานประกอบการ และการส่งเสริมให้นักเรียนได้ทดลองประกอบอาชีพอิสระจริง ๆ สามารถสร้างเสริมการรับรู้ปทัสถานทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ทักษะคิดที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ นอกจากนี้จากการศึกษาเชิงคุณภาพยังพบว่า การฝึกงานในสถานประกอบการในฐานะลูกจ้างเกิน 1 ปี ยังมีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระหรือไม่

2. จากผลการวิจัยที่ว่า “ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างเสริม การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ” เป็นการแสดงให้เห็นว่าถ้าบุคคลมีความรู้เชิงประเมินเกี่ยวกับข้อดี ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรคของการประกอบอาชีพอิสระ มีความพึงพอใจและมั่นใจในความรู้ความสามารถเพียงพอจะประกอบอาชีพอิสระได้ และพร้อมที่จะประกอบอาชีพอิสระ ประกอบกับบุคคลรอบข้างสนับสนุน เห็นดีเห็นงามแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นมีความรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ และเกิดความตั้งใจที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน

3. จากผลการวิจัยที่ว่า “แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างเสริมความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มประเภทวิชาคหกรรม มีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระลดลง ในกลุ่มรวมและกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม” สาเหตุที่พบผลอย่างนี้น่าจะมาจากผลการประเมินตนเองของนักเรียนในกลุ่มคหกรรมเป็นไปในทำนองที่ว่า นักเรียนกลุ่มคหกรรมมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าแรงจูงใจหลักเลี่ยงความล้มเหลว และประเมินความสามารถของตนว่ามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระได้ จึงเป็นผลให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระ ส่วนนักเรียนในกลุ่มรวมและกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีลักษณะในภาพรวมว่า น่าจะเป็นกลุ่มบุคคลที่น่าจะมีการแข่งขันกันสูงกว่านักเรียนในกลุ่มคหกรรม จึงอาจมีแรงจูงใจหลักเลี่ยงความล้มเหลวมากกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประกอบกับการประเมินตนเองว่าโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระไม่สูงมาก จึงทำให้มีแนวโน้มที่จะเลือกประกอบอาชีพอิสระลดลง ตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทคินสัน (Atkinson) หรืออาจสืบเนื่องมาจากนักเรียนประเภทวิชาคหกรรมได้ฝึกงานในขณะเรียนระดับ ปวช. ครบวงจรกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือ นักเรียนประเภทวิชาคหกรรมเรียนรู้การผลิตสินค้าสำเร็จรูป เช่น อาหาร เสื้อผ้า ศิลปประดิษฐ์ ซึ่งนำมาจำหน่ายได้กำไรทันทีที่ฝึกภาคปฏิบัติสำเร็จ จึงสามารถประเมินความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระของตนได้มากกว่านักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ซึ่งฝึกภาคปฏิบัติเฉพาะการให้บริการ ซ่อมบำรุงที่ไม่

สามารถจะหาทำไ้จากการปฏิบัติงานในขณะที่เรียนได้ จึงไม่สามารถประเมินความสามารถของตนเองได้ว่าประกอบอาชีพอิสระได้หรือไม่ ประกอบกับผู้ที่มีความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอาจจะเลือกประกอบอาชีพอื่น ๆ ก็ได้ หรือประสงค์จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นมากกว่าจะประกอบอาชีพอิสระก็เป็นที่ได้

4. โดยภาพรวมพบว่า ปัจจัยเหตุสามารถร่วมกันอธิบายปัจจัยผลได้ไม่เกินร้อยละ 5 น่าจะสืบเนื่องมาจาก ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาเป็นปัจจัยด้านจิตลักษณะ ซึ่งมีข้อจำกัดในการวัดอยู่หลายประการได้แก่ (1) การวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว ในการวิจัยนี้เป็นการวัดจากการประเมินของนักเรียนแต่เพียงด้านเดียว ไม่ได้ประเมินจากบิดา - มารดา ร่วมด้วย (2) การวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาก็เป็นการประเมินจากนักเรียนแต่เพียงด้านเดียว ไม่ได้ประเมินจากครู - อาจารย์ร่วมด้วย (3) การวัดปทัสถานทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ก็ให้นักเรียนประเมินเฉพาะอิทธิพลทางสังคมเฉพาะบุคคลในครอบครัว และครู - อาจารย์ แต่ขาดการประเมินอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน อิทธิพลของสื่อชนิดต่าง ๆ เป็นต้น ประกอบกับการเสริมจิตลักษณะของบุคคลต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน 2 ประการ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2529 : 18) ได้แก่ (1) ปัจจัยที่เป็นสิ่งเร้าภายใน ซึ่งประกอบด้วย ระดับสติปัญญา และสุขภาพจิตโดยบุคคลที่มีระดับสติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นได้ถูกต้องแม่นยำ รู้จักคิดแบบนามธรรม และบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี มีความวิตกกังวลในปริมาณที่พอเหมาะกับสถานการณ์ จะเป็นบุคคลที่ง่ายแก่การพัฒนาจิตลักษณะในทุกด้าน (2) ปัจจัยที่เป็นสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ ประสบการณ์ทางสังคม บุคคลที่ง่ายแก่การพัฒนาจิตลักษณะ คือผู้ที่มีประสบการณ์ทางสังคมสูง เป็นบุคคลที่รับรู้เห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิต อุปสรรค และปัญหาความยากของคนประเภทต่าง ๆ ในสังคมมาก อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี แต่ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะปัจจัยที่เป็นสิ่งเร้าภายนอก และศึกษาเฉพาะสภาพแวดล้อมจากครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดทางสังคมที่เป็นรูปแบบเฉพาะเท่านั้น ยังขาดปัจจัยภายนอกที่เป็นการถ่ายทอดทางสังคมที่เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น กลุ่มเพื่อน และสื่อชนิดต่าง ๆ อีกมาก และไม่ได้ศึกษาจากปัจจัยภายในของนักเรียนเลย จึงอาจจะทำให้ปัจจัยเหตุสามารถร่วมกันอธิบายปัจจัยผลได้น้อยมาก

5. จากผลการวิจัยในเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนี้เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสถาบันครอบครัวมีอิทธิพลในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสัญญา จิตตานนท์ (2521 :90) แต่มีประเด็นที่ขัดแย้งกันอยู่ 2 ประการ ได้แก่ (1) ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระได้รับอิทธิพลจากการทำงานในสถานประกอบการเกิน 1 ปี แต่ของสัญญา จิตตานนท์ พบว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระไม่เคยทำอาชีพอื่นมาก่อนเลย และ(2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลในการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ แต่สัญญา จิตตานนท์ พบว่าระบบการศึกษาในขณะนั้นไม่ได้ปลูกฝังให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระและผู้ไม่เคยได้รับประสบการณ์จากสถานศึกษามีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระมากกว่าผู้มีประสบการณ์จากสถานศึกษา น่าจะมีสาเหตุมาจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากนักเรียนระดับ ปวช. ซึ่งนักเรียนได้ฝึกงานในสถานประกอบการตามหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับ ปวช. เป็นการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพการจัดกิจกรรมจึงเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระมากกว่านักเรียนในปี พ.ศ. 2521 และแสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของกรมอาชีวศึกษาสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระจะต้องมีอาชีพอิสระ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อปฏิบัติ

1. ในการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้นักเรียนได้จัดโครงการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัวเช่น โครงการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษา และร่วมกับหน่วยงานอื่นในเทศบาลต่าง ๆ ผลกำไรเป็นของนักเรียน เป็นต้น จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัว เชิญวิทยากรมาแนะนำการประกอบอาชีพส่วนตัว เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อให้นักเรียนทราบว่าสังคมยอมรับการประกอบอาชีพอิสระ และการที่นักเรียนได้ฝึกจากการประกอบอาชีพจริงทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัว ก็เป็นการสร้างเสริมการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งจะก่อให้เกิดความตั้งใจในการประกอบอาชีพส่วนตัวได้

2. จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า ผู้ที่สำเร็จปวช. แล้วส่วนหนึ่งศึกษาต่อในระดับ ปวส. ส่วนหนึ่งประกอบอาชีพในฐานะลูกจ้าง และอีกส่วนหนึ่งเลือกประกอบอาชีพอิสระตามอาชีพของบิดา - มารดา หรือเลือกประกอบอาชีพอิสระหลังจากประกอบอาชีพในฐานะลูกจ้างในสถานประกอบการมากกว่า 1 ปี ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช. ควรจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการของผู้เรียนด้วยโปรแกรมการเรียนใน 3 ลักษณะซึ่งแตกต่างกันในรายวิชาเลือกเสรีดังนี้

2.1 โปรแกรมการเรียนเพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ควรจัดรายวิชาเลือกในหมวดวิชาเลือกเสรีให้สอดคล้องกับหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

2.2 โปรแกรมการเรียนเพื่อประกอบอาชีพในสถานประกอบการควรจัดรายวิชาเลือกในหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งจัดให้เรียนในภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี เน้นการฝึกงานในสถานประกอบการตามหลักสูตร และจัดให้นักเรียนได้ฝึกงานในวันหยุดตามความต้องการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.3 โปรแกรมการเรียนเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ควรเน้นในการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และจัดรายวิชาเลือกเสรีที่เน้นการจัดการทางธุรกิจเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยต้นมีอิทธิพลต่อปัจจัยตามน้อยมากจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้

1.1 การวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว ควรวัดจากนักเรียนและจากบิดา - มารดา ร่วมกัน

1.2 การวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ควรวัดจากนักเรียน และจากครู - อาจารย์ ร่วมกัน

1.3 การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ควรวัดจากอิทธิพลของบุคคลในครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน อิทธิพลของบุคคลในสถานประกอบการ อิทธิพลจากสื่อชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 การวัดตัวแปรต่าง ๆ ควรจะวัดทั้งด้านปริมาณ และด้านคุณภาพประกอบกัน ในกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก

1.5 ควรเพิ่มปัจจัยต้นเพื่อทำนายปัจจัยตามจากทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์อื่น ๆ

อีก

2. ควรศึกษาว่าการศึกษาวิชาชีพสาขาใดของกรมอาชีวศึกษา ที่นักศึกษาประกอบอาชีพอิสระมากที่สุดและสาเหตุใดที่นักเรียนสาขานั้น ๆ จึงเข้าสู่อาชีพอิสระมากกว่าสาขาอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวในการประกอบอาชีพอิสระในระยะเริ่มต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2532. รายงานการวิจัย : การสังเคราะห์กรณีศึกษาผู้ประกอบการอาชีพในภาคพาณิชย์กรรมและบริการ. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2532.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 2535-2539. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2530.
- คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการศึกษาและอบรม. ประมวลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2526.
- คณะอนุกรรมการโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต. บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2534.
- จรรยา สุวรรณทัต. ประมวลบทความทางวิชาการฉบับพิเศษ พ.ศ. 2525-2535. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา. “แนวทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ”, การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ. หน้า 48-55. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการงานศิลปหัตถกรรมและอาชีวศึกษาครั้งที่ 40 กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- จำเนียร โชติช่วง. ข้อเสนอเทศทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2524.
- เฉลียว บุรีภักดี. แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมอาเซียน, 2527.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น, กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าวิจัยเด็ก, 2518.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และงามตา วนันทนนท์. ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวทีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัยฉบับที่ 32 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ประมวลบทความทางวิชาการ ตอน 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- นพนธ์ สัมมา. จิตลักษณะสำคัญเกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- นาถ พันธุมนาวิน. ความแตกต่างระหว่างผู้นำทางการเกษตรและผู้ที่มีใช้ผู้นำในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมกล้าเสี่ยง และพฤติกรรมแพร่ขยาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518. อัดสำเนา.
- แผนงาน กรมอาชีวศึกษา, กอง. แนวทางสู่อาชีพส่วนตัว. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2531.
- มุสตี รุมาคม และเกสินี วิฑูรชาติ. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- ฟิลลิป ฮอลแลนด์. กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในธุรกิจส่วนตัว. แปลและเรียบเรียงโดยกิ่งเกียรติ โอภาสวงการ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2530.
- ละม้ายมาศ ศรีทัดต์. ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2508.
- ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย ฉบับที่ 37 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

- สมศรี ชูส่งแสง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ, สถาบัน. รายงานผลการวิจัยและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ มัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์ 2528.
- สัญญา จัดตานนท์. การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา
- สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการมีงานทำในประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- สุรเดช วิเศษสุรการ. ข้อคิดในการทำงานเพื่อบ่มจุดเน้น 7 ประการของกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา, 2530.
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องภาพปริศนาเพื่อสื่อความหมายแรงงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์หรือวิถีสู่ชัยชนะ และประเภทของแรงงใจ. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2528.
- อาชีวศึกษา กรม. การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : งานวิจัยการศึกษา ฝ่ายวิจัยการศึกษและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา กรมอาชีวศึกษา, 2537.
- อาชีวศึกษา, กรม. การติดตามภาวะการมีงานทำ พ.ศ. 2535. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2536.
- เอี่ยมพร วงศาโรจน์. การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.

- Ajzen, Icek and Martin Fishbein. Understanding Attitude and Predicting Social Behavior. Englewood Coiff, N.J., : Prentice-Hall, 1980.
- Alexander, A.P. "Industrial Entrepreneurship in Turkey : Origin and Growth," Economic Development and Cultrural Change. 3 (4) : 349-365 ; July, 1960.
- Atkinson. John W. An Introduction to Motivation. Princeton, D. Van Nostrand, 1964.
- Bandura,Albert. Social Foundations of Thought and Action : A Social Cognitive Theory. New jersey : Preutice-Hall. 1986.
- Deleo, John G. "To Determine in Need for Achievement and Risk-Taking Propensity Between Mountaineers snd Entrepreneur," Dissertation Abstracts International. 43 (8) : A; December, 1982.
- Denton, Nona R. "Perceptions of Entrepreneurs and Secondary Vocational Education on Selected Aspects of Entrepreneurship and Entrepreneurship Education," Dissertation Abstracts International. 46 (10) : A; April , 1985.
- Fishbein, Martin and Icek Ajzen. Belief, Attitude, Intention and Behavior : An Introduction and Research. New York : Addisson-Wesley, 1975.
- Hackett, G. and N.E. Betz. "An Exploration of the Mathematics Self-Efficacy Mathematics Performance Correspondence," Journal for Research in Mathematics Education. 20 : 263-271 ; 1989.
- Hagen, E.E. "The Transition in Columbia," in Entrepreneurship and Economic Development. Edited by P. Kilby, p, 241-266; New York ;The Free Press, 19710
- Herman, Herbert J. M. "A Questionnaire Measure of Achievement Motivation," Journal of Applied Psychology. 54 : 353-363; August, 1970.
- Hirschmeir, J. "The Origin of Entrepreneurship inmeji Japan," in Entropreneurship and Economic Development. Edited by P. Kilby, p. 241-266; New York : The Free press, 1971.

- Wolf, J.A. "Increasing Black Entrepreneurship in the Chetto : An Exploratory of a Management Training Program for Harlem Black," Dissertation Abstracts International. 32 (6) : 2876-2877 A; December, 1971.
- Zimbardo, Philip G., and Floy L. Ruch. Essentials of Psychology and Life. 10 th ed. London : Foresman and Company, 1979.
- Zytowski, Donals G. Vocational Behavior Reading in Theory and Research. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การเลือกห้องเรียนและสถานศึกษา

ภาคผนวก ก

การเลือกห้องเรียนและสถานศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ตาราง แสดงสถานศึกษา จำนวนห้องเรียน ความถี่สะสมของห้องเรียนของช่างอุตสาหกรรม

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
1	คูสิต	83	4	4	
2	คอนเมือง	206	10	14	*
3	มีนบุรี	352	17	31	*
4	ราชสีหราชราม	213	10	41	*
5	นครปฐม	266	13	54	
6	สมุทรปราการ	266	13	67	*
7	ปทุมธานี	235	11	78	*
8	สมุทรสาคร	209	10	88	*
9	นราธิวาส	148	7	95	
10	ปัตตานี	197	9	104	*
11	ยะลา	348	17	121	*
12	สตูล	198	10	131	*
13	ชุมพร	244	12	143	
14	นครศรีธรรมราช	297	15	158	*
15	พัทลุง	322	16	174	*
16	หาดใหญ่	367	18	192	**
17	สุราษฎร์ธานี	268	15	207	*

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
39	พิจิตร	245	12	466	*
40	พิษณุโลก	308	15	481	*
41	เพชรบูรณ์	232	11	492	*
42	สุโขทัย	232	11	503	
43	อุดรดิตถ์	253	12	515	*
44	เขียงราย	257	12	527	*
45	เขียงใหม่	368	18	545	*
46	น่าน	227	11	556	*
47	พะเยา	175	8	564	
48	แพร่	310	15	579	*
49	ลำปาง	263	13	592	*
50	ลำพูน	231	11	603	*
51	ขอนแก่น	541	27	630	**
52	หนองคาย	250	12	642	*
53	เลย	232	11	653	
54	สกลนคร	282	14	667	*
55	อุดรธานี	341	17	684	*
56	กาฬสินธุ์	283	14	698	*
57	นครพนม	217	11	709	*
58	มหาสารคาม	282	14	723	*
59	ยโสธร	220	11	734	*

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
60	ร้อยเอ็ด	215	10	744	
61	อุบลราชธานี	298	14	758	*
62	ชัยภูมิ	183	9	767	*
63	นครราชสีมา	383	19	786	*
64	บุรีรัมย์	216	10	796	*
65	ศรีสะเกษ	262	13	809	*
66	สุรินทร์	248	12	821	*
67	จันทบุรี	214	10	831	
68	ฉะเชิงเทรา	317	15	846	*
69	ชลบุรี	331	16	862	*
70	สกลนคร	287	13	875	*
71	ตราด	101	5	880	*
72	นครนายก	196	10	890	
73	ปราจีนบุรี	243	12	902	*
74	ระยอง	257	12	914	*
รวม		18820	914		61
					(58 สถานศึกษา)

* แทนห้องเรียนที่ถูกเลือก 1 ห้องเรียน

$$s = \frac{914}{61} = 14.98 = 15$$

เลือก $r = 10$

$$n = 0, 1, 2, \dots, 60$$

คำนวณความถี่สะสมจากสูตร $r+ns$ ได้ดังนี้

$r = 10$	$r+18s = 280$	$r+36s = 550$	$r+54s = 820$
$r+1s = 25$	$r+19s = 295$	$r+37s = 565$	$r+55s = 835$
$r+2s = 40$	$r+20s = 310$	$r+38s = 580$	$r+56s = 850$
$r+3s = 55$	$r+21s = 325$	$r+39s = 595$	$r+57s = 865$
$r+4s = 70$	$r+22s = 340$	$r+40s = 610$	$r+58s = 880$
$r+5s = 85$	$r+23s = 355$	$r+41s = 625$	$r+59s = 895$
$r+6s = 100$	$r+24s = 370$	$r+42s = 640$	$r+60s = 910$
$r+7s = 115$	$r+25s = 385$	$r+43s = 655$	
$r+8s = 130$	$r+26s = 400$	$r+44s = 670$	
$r+9s = 145$	$r+27s = 415$	$r+45s = 685$	
$r+10s = 160$	$r+28s = 430$	$r+46s = 700$	
$r+11s = 175$	$r+29s = 445$	$r+47s = 715$	
$r+12s = 190$	$r+30s = 460$	$r+48s = 730$	
$r+13s = 205$	$r+31s = 475$	$r+49s = 745$	
$r+14s = 220$	$r+32s = 490$	$r+50s = 760$	
$r+15s = 235$	$r+33s = 505$	$r+51s = 775$	
$r+16s = 250$	$r+34s = 520$	$r+52s = 790$	
$r+17s = 265$	$r+35s = 535$	$r+53s = 805$	

การเลือกห้องเรียนและสถานศึกษา ประเภทวิชาคหกรรม

ตาราง แสดงสถานศึกษา จำนวนห้องเรียน ความถี่สะสมของห้องเรียนของคหกรรม

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
<u>วิทยาลัยเทคนิคตรัง</u>					
1	สมุทรปราการ	69	3	3	
2	ปทุมธานี	43	2	5	
3	นราธิวาส	14	1	6	
4	ยะลา	32	2	8	
5	ชุมพร	34	2	10	
6	พัทลุง	14	2	12	
7	ตรัง	59	3	15	*
8	ราชบุรี	18	1	16	
9	สมุทรสงคราม	52	2	18	
10	ชัยนาท	15	1	19	
11	ลพบุรี	68	3	22	
12	อ่างทอง	45	2	24	
13	กำแพงเพชร	11	1	25	
14	พิจิตร	16	1	26	
15	เพชรบูรณ์	26	1	27	*
16	น่าน	15	1	28	

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
17	ลำพูน	23	1	29	
18	หนองคาย	20	1	30	
19	ยโสธร	18	1	31	
20	บุรีรัมย์	24	1	32	
21	ศรีสะเกษ	19	1	33	
22	ปราจีนบุรี	39	2	35	
23	ระยอง	75	3	38	
	<u>วิทยาลัยอาชีวศึกษา</u>	-	-	-	
24	เสาวภา	59	2	40	
25	เอี่ยมละออ	41	2	42	*
26	ธนบุรี	51	2	44	
27	นครปฐม	80	4	48	
28	ปัตตานี	24	1	49	
29	นครศรีธรรมราช	99	5	54	
30	สงขลา	77	3	57	*
31	สุราษฎร์ธานี	39	2	59	
32	ภูเก็ต	87	4	63	
33	กาญจนบุรี	53	2	65	
34	เพชรบุรี	22	1	66	

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนัก เรียน	จำนวนห้อง เรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่ เป็น กลุ่มตัวอย่าง
35	สุพรรณบุรี	40	2	68	
36	พระนครศรีอยุธยา	46	2	70	*
37	สระบุรี	73	3	73	
38	สิงห์บุรี	28	1	74	
39	นครสวรรค์	55	3	77	
40	พิษณุโลก	15	1	78	
41	สุโขทัย	18	1	79	
42	อุตรดิตถ์	20	1	80	
43	เขียงราย	45	2	82	
44	เขียงใหม่	82	4	86	*
45	แพร่	24	1	87	
46	ลำปาง	43	2	89	
47	ขอนแก่น	72	3	92	
48	เลย	15	1	93	
49	อุดรธานี	36	2	95	
50	มหาสารคาม	16	1	96	
51	ร้อยเอ็ด	21	1	97	*
52	อุบลราชธานี	103	5	102	
53	นครราชสีมา	100	5	107	

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
54	สุรินทร์	23	1	108	
55	ฉะเชิงเทรา	69	3	111	*
56	ชลบุรี	57	3	114	
57	วท. นครพนม	18	1	115	
รวม		2407	115		8
					(8 สถานศึกษา)

$$s = \frac{115}{8} = 14.375 = 14$$

$$n = 0,1,2,3,4,5,6,7$$

เลือก $r = 13$

$r = 13$	$r+2s = 41$	$r+4s = 69$	$r+6s = 97$
$r+s = 27$	$r+3s = 55$	$r+5s = 83$	$r+7s = 111$

นำค่าไปเทียบกับความถี่สะสม คำนี้นี้ค่าที่ชั้นของความถี่สะสมใดจะเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกห้องเรียนและสถานศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ตาราง แสดงสถานศึกษา จำนวนห้องเรียน ความถี่สะสมของห้องเรียนของพาณิชยกรรม

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนัก เรียน	จำนวนห้อง เรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
<u>วิทยาลัยเทคนิค</u>					
1	สมุทรปราการ	80	4	4	
2	ปทุมธานี	120	6	10	*
3	สมุทรสาคร	81	4	14	
4	นราธิวาส	59	3	17	
5	ยะลา	139	7	24	
6	สตูล	70	3	27	*
7	ชุมพร	158	8	35	
8	พัทลุง	128	6	41	*
9	กระบี่	79	4	45	
10	ตรัง	122	6	51	
11	พังงา	59	3	54	
12	ระนอง	65	3	57	*
13	ประจวบคีรีขันธ์	83	4	61	
14	ราชบุรี	125	6	67	
15	สมุทรสงคราม	122	6	73	*
16	ชัยนาท	124	6	79	
17	ลพบุรี	171	8	87	*

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนัก เรียน	จำนวนห้อง เรียน	ความถี่สะสมของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
18	อ่างทอง	135	6	93	
19	อุทัยธานี	91	4	97	
20	กำแพงเพชร	102	5	102	*
21	พิจิตร	111	5	107	
22	เพชรบูรณ์	115	5	112	
23	น่าน	127	6	118	*
24	พะเยา	72	3	121	
25	ลำพูน	82	4	125	
26	หนองคาย	103	5	130	*
27	สกลนคร	142	7	137	
28	กาฬสินธุ์	113	5	142	
29	นครพนม	101	5	147	*
30	ยโสธร	108	5	152	
31	ชัยภูมิ	76	3	155	
32	บุรีรัมย์	76	3	158	
33	ศรีสะเกษ	62	3	161	*
34	จันทบุรี	124	5	166	
35	ตราด	74	3	169	
36	นครนายก	82	4	173	
37	ปราจีนบุรี	64	3	176	*
38	ระยอง	166	8	184	

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนัก เรียน	จำนวนห้อง เรียน	ความถี่สะสม ของจำนวนห้อง เรียน	ห้องเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง
	<u>วิทยาลัยพณิชยการ</u>	-	-	-	
39	ธนบุรี	512	25	209	**
40	เซตุน	658	35	244	**
41	บางนา	556	25	269	**
42	อินทราชัย	187	9	278	
	<u>วิทยาลัยอาชีวศึกษา</u>	-			
43	เอี่ยมละออ	90	4	282	*
44	นครปฐม	192	9	291	
45	ปิตตานี	116	5	296	*
46	นครศรีธรรมราช	128	6	302	
47	สงขลา	90	4	306	
48	สุราษฎร์ธานี	114	5	311	*
49	ภูเก็ต	131	6	317	
50	กาญจนบุรี	132	6	323	
51	เพชรบุรี	158	7	330	*
52	สุพรรณบุรี	114	5	335	
53	พระนครศรีอยุธยา	81	4	339	
54	สระบุรี	119	6	345	*
55	สิงห์บุรี	130	6	351	
56	นครสวรรค์	185	9	360	*
57	พิษณุโลก	116	6	366	

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนัก เรียน	จำนวนห้อง เรียน	ความถี่สะสม ของ จำนวนห้องเรียน	ห้องเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
58	สุโขทัย	76	3	369	
59	อุดรดิตถ์	118	6	375	*
60	เขียงราย	95	5	380	
61	เขียงใหม่	142	7	387	*
62	แพร่	170	8	395	
63	ลำปาง	122	6	401	*
64	ขอนแก่น	144	7	408	
65	เลย	102	5	413	
66	อุดรธานี	130	6	419	*
67	มหาสารคาม	164	8	427	
68	ร้อยเอ็ด	125	6	433	*
69	อุบลราชธานี	184	9	442	
70	นครราชสีมา	169	8	450	*
71	สุรินทร์	122	6	456	
72	ฉะเชิงเทรา	150	7	463	*
73	ชลบุรี	164	8	471	
รวม		9781	471		31
(29 สถานศึกษา)					

$$s = \frac{471}{31} = 15.19 = 15$$

$$n = 0, 1, 2, \dots, 30$$

$$\text{เลือก } r = 10$$

ดังนั้นค่า $r+ns$ จึงเหมือนกับของประเภทวิชาอุตสาหกรรม จึงนำค่าจากตารางของประเภทวิชาอุตสาหกรรมมาเปรียบเทียบความถี่สะสมของประเภทวิชาพาณิชยกรรมได้

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวัดตัวแปร

แบบสัมภาษณ์

1. ข้อความต่อไปนี้เป็นการรอบในการสัมภาษณ์ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ

1.1 ขอให้ท่านเล่าถึงสาเหตุที่เลือกประกอบอาชีพอิสระการเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพ ใครมีบทบาทในการช่วยเหลือบ้าง (ครอบครัว ครู - อาจารย์ หรือบุคคลอื่น ๆ ใครบ้าง) และช่วยเหลืออย่างไร

1.2 ท่านทราบได้อย่างไรว่าตนเองพร้อมที่จะดำเนินการของตนเองได้ มีความมั่นใจมากน้อยเพียงใดว่ากิจการจะอยู่ได้ อะไรเป็นตัวบ่งชี้ความมั่นใจ ถ้าขาดทุนจะทำอย่างไร

1.3 ท่านเริ่มมีความคิดว่าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเมื่อใด เหตุใดที่คิดอย่างนั้น ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพนี้มากน้อยเพียงใดขณะเรียนในระดับ ปวช. ความรู้จากการเรียนในระดับ ปวช. พอที่จะใช้ในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด

1.4 ท่านคิดว่า ครอบครัว วิทยาลัย และสังคมอื่นควรมีบทบาทอย่างไรเพื่อให้นักเรียนประกอบอาชีพอิสระได้

2. ข้อความต่อไปนี้เป็นการรอบในการสัมภาษณ์ผู้ไม่ประกอบอาชีพอิสระ

2.1 ขณะนี้ท่านมีอาชีพอะไร

2.2 เหตุใดจึงเลือกประกอบอาชีพนั้น

2.3 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระอย่างไร ทราบถึงข้อดี ข้ออ่อน หรือไม่ เหตุใดจึงไม่เลือกประกอบอาชีพนี้ คิดว่าอาชีพนี้ควรทำหรือไม่ ถ้าควรทำจะทำหรือไม่ เมื่อใด

2.4 ท่านคิดว่าท่านมีความสามารถพอที่จะประกอบอาชีพนี้หรือไม่ ท่านใช้เกณฑ์อะไรมาประเมินความสามารถ

2.5 การเรียนในระดับ ปวช. เอื้อต่อการประกอบอาชีพใด มากน้อยเพียงใด วิทยาลัยสนับสนุนให้ประกอบอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใด

2.6 ท่านคิดว่าการเรียนในระดับสูง การประกอบอาชีพลูกจ้าง และการประกอบอาชีพอิสระ มีความยากง่ายต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.7 ท่านคิดว่าถ้าท่านประกอบอาชีพนี้ จะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบ

อาชีพอิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตน

ต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพ

อิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตน

- ต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มี 8 ตอน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ในอนาคต นักเรียนโปรดอ่าน คำถาม - คำตอบ หรือ
ข้อความต่าง ๆ โดยละเอียด และเปรียบเทียบ กับตัวนักเรียนเอง อย่างตรงไป ตรงมา
ตามความเป็นจริง แล้วจึงเลือกคำตอบ ที่ตรงกับความเป็นจริง ที่นักเรียนได้พิจารณาแล้ว
นั้นทุกข้อ

โปรดตอบทุกตอนและทุกข้อ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ผล

ขอขอบคุณในการให้ข้อความจริง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ

คำชี้แจงในการตอบ โปรดเขียนเครื่องหมาย/ลงใน ☐ หน้า

ข้อความ ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน มี 1 ข้อ

ปัจจุบันท่านกำลังศึกษาอยู่ในประเภทวิชาใด

☐ (1) ช่างอุตสาหกรรม

☐ (2) พณิชยกรรม

☐ (3) คหกรรม

ตอนที่ 2 แบบวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว

คำชี้แจงในการตอบ ให้ท่านพิจารณาว่า บิดาและมารดาของท่าน ได้ปฏิบัติต่อท่าน หรือ
กระทำในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด เพื่อท่านพิจารณาอย่างรอบคอบ ตามความเป็นจริงแล้ว
โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงข้อเดียว ใน 1 ข้อ
และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	พ่อให้เหตุผลมากกว่าให้อารมณ์กับข้าพเจ้า						
2.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับพ่อ มากกว่าทำตามคำสั่ง						
3.	พ่อต้องการให้ข้าพเจ้าประกอบอาชีพส่วนตั้มากกว่าอาชีพอื่น						
4.	แม่พร้อมให้ทุนแก่ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพส่วนตัว						
5.	พ่อสนับสนุนให้ข้าพเจ้าฝึกงานในสถานประกอบการ ในวันปิดเรียน						
6.	พ่อแสดงออกให้ข้าพเจ้าทราบว่า ท่านรักข้าพเจ้า						
7.	แม่ต้องการให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครอบครัว						
8.	พ่อให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา						
9.	ข้าพเจ้าได้พูดคุยกับแม่เมื่อมีปัญหามากกว่าคุยกับเพื่อน						
10.	พ่อจะเปรียบเทียบว่าข้าพเจ้าไม่ดีเท่าลูกของผู้อื่น						
11.	พ่อไม่เคยแนะแนวทางในการประกอบอาชีพส่วนตัว						
12.	พ่อของข้าพเจ้าไม่มีความรู้เรื่องการประกอบอาชีพส่วนตัว						
13.	พ่อของข้าพเจ้ามีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพธุรกิจ ส่วนตัว						
14.	พ่อของข้าพเจ้าไม่สามารถแนะแนวในการประกอบอาชีพส่วนตัวได้						

ตอนที่ 3 แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

คำชี้แจงในการตอบ จากข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เมื่อท่านอ่านแล้ว โปรดประเมินว่า มีความเป็นจริง ในสถานศึกษาของท่าน หรือในสถานที่ ที่ท่านได้ไปฝึกงานมามากหรือน้อยเพียงใด แล้วให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับระดับการประเมินของท่าน โดยตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

ข้อที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าได้ฝึกภาคปฏิบัติทางบริหารจากวิทยาลัยเพียงทอนกการประกอบอาชีพส่วนตัว						
2.	ข้าพเจ้าได้เรียนรู้การจัดการทางธุรกิจเพียงทอนกการประกอบอาชีพส่วนตัว						
3.	วิทยาลัยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารร้านค้าสหกรณ์ในวิทยาลัย						
4.	ในการฝึกงาน ข้าพเจ้าได้ฝึกการจัดการทางธุรกิจ						
5.	ในการฝึกงาน ข้าพเจ้าได้ทราบช่องทางในการประกอบอาชีพส่วนตัว						
6.	ในการเรียนวิชาองค์การ อฐท. หรือ อธท. หรือ อคท. เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพส่วนตัวได้						
7.	มีการจัดนิทรรศการการประกอบอาชีพส่วนตัวในสถานศึกษา						
8.	วิทยาลัยจัดกิจกรรมอาชีพศึกษาครบวงจรโดยให้นักเรียนได้ผลิตเอง จำหน่ายเอง และจัดการเอง เพื่อหากำไร						
9.	การสอนในวิทยาลัย ทำให้ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพส่วนตัว						
10.	วิทยาลัยได้จัดทัศนศึกษาในสถานประกอบการเพื่อให้ทราบถึงวิธีดำเนินงานกิจการของสถานประกอบการ						
11.	ในการฝึกงานทำให้ทราบถึงอุปสรรคในการประกอบอาชีพส่วนตัว						

ตอนที่ 4 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจงในการตอบ

ในตอนนี้ จะมีคำถาม 3 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีภาพ 1 ภาพ และมีคำตอบเป็นคำบรรยายภาพนั้น ภาพละ 5 คำตอบ

ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนดให้
แล้วเลือกคำบรรยายภาพนั้นเป็นคำตอบ

โปรดอ่านคำบรรยายภาพทุกข้อ
ให้ละเอียด และคิดให้รอบคอบ ก่อนตัดสินใจเลือกตอบ

ภาพที่ 1

โปรดพิจารณาภาพนี้ แล้วอ่านคำบรรยายในหน้าถัดไป

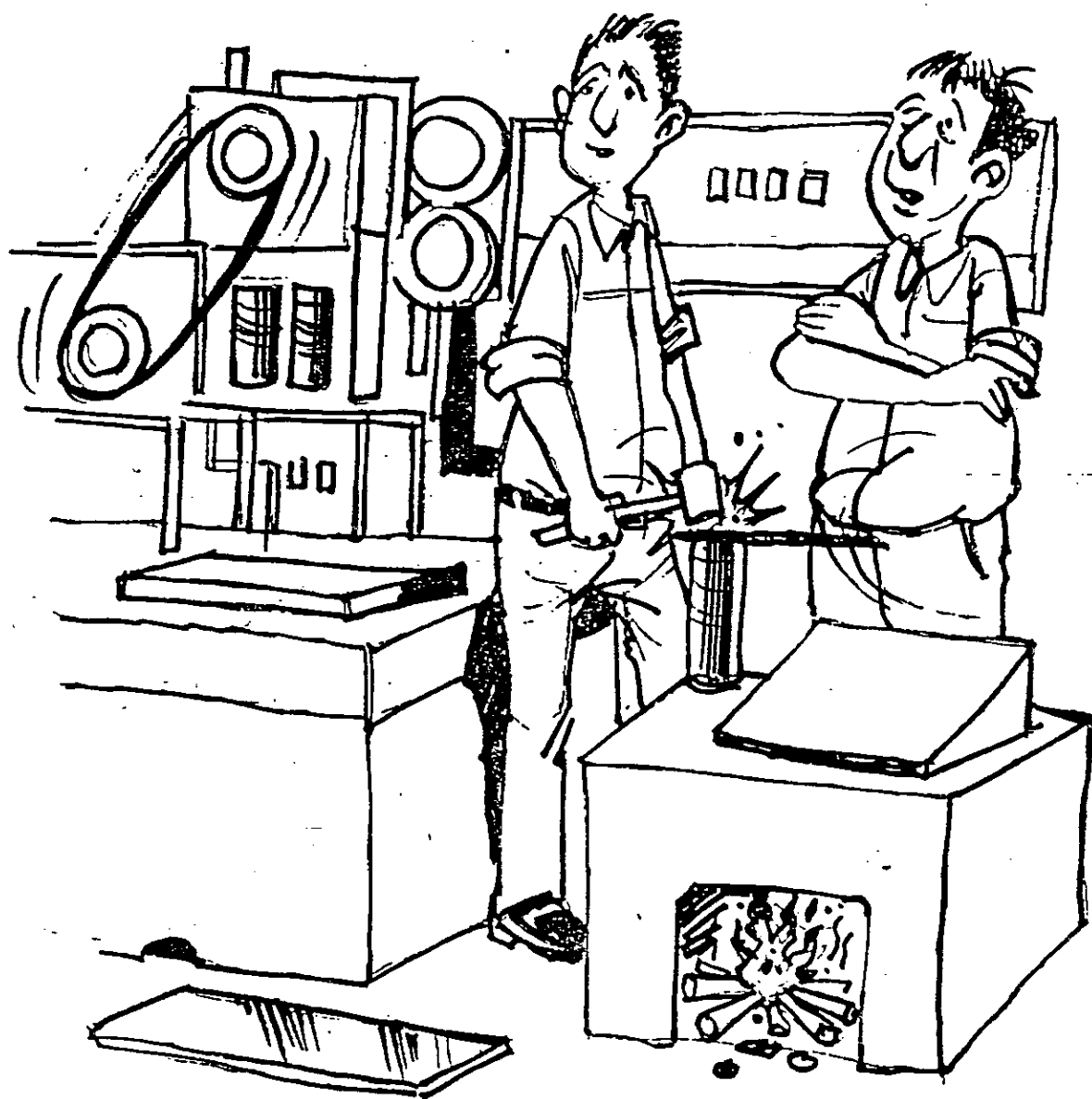
คำบรรยายภาพข้อที่ 1

จากภาพที่ 1 โปรดพิจารณาคำบรรยายภาพต่อไปนี้ทุกข้อ โดยละเอียดแล้วเลือก
คำบรรยาย ข้อที่นักเรียนคิดว่าดีที่สุด มา 1 ข้อ เป็นคำตอบ โดย
เขียนวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าคำบรรยายที่นักเรียนเลือก

- ก. นักเรียนคนนี้กำลังขมกเขม่นทำสมาธิในระดับที่สูงกว่าปกติ และใช้ความ
อดสาเห อย่างมากแต่ไม่บรรลุจุดสุดของคบว่ามีปัญหาและตัดสินใจไม่ได้
- ข. เด็กนักเรียนในชั้นเรียนกำลังฟังครูอธิบาย ถึงเนื้อหาของหนังสือที่วางอยู่
ตรงหน้าเขามีความสนใจวิชานี้มาก
- ค. นักเรียนคนนี้กำลังฝันกลางวันและเป็นทุกข์ ที่ไม่สามารถดิ้นรน ให้หลุดพ้น
จากความคิดที่สะท้อนอารมณ์
- ง. นักเรียนคนนี้ต้องการจะเป็นคนแรกในการแข่งขันกีฬาแม้ว่าเรา
ไม่เก่งในกีฬานั้นมากนัก
- จ. นักเรียนคนนี้กำลังเป็นทุกข์กับการเรียน ขณะเดียวกันก็พยายามแก้ปัญหา
ทางอารมณ์ที่กำลังรบกวนเขาอยู่ ในที่สุดก็แก้ปัญหาไม่ได้

ภาพที่ 2

โปรดพิจารณาภาพนี้ แล้วอ่านคำบรรยายในหน้าถัดไป

คำบรรยายภาพข้อที่ 2

จากภาพที่ 2 โปรดพิจารณาคำบรรยายภาพต่อไปนี้ทุกข้อโดยละเอียดแล้ว
เลือกคำบรรยายข้อที่นักเรียนคิดว่าดีที่สุด มา 1 ข้อ เป็น
คำตอบ โดยเขียนวงกลมรอบอักษรหน้าคำบรรยาย ที่ท่าน
เลือกแล้วว่าดีที่สุด

- ก. คนงานเอาเหล็กใส่เข้าไปในเตาเพื่อที่จะให้มันร้อนขึ้นอีก และเขาทั้งสองจะได้
เอาเหล็กนั้นไปทำสิ่งประดิษฐ์ให้สำเร็จตามที่หวังไว้
- ข. ช่างฝึกงานรู้ว่าเขาทำงานผิดพลาด ครูฝึกงานจึงพยายามแก้ไขโดยการ
ตีแผ่นเหล็กให้ได้สัดส่วนยิ่งขึ้น
- ค. ช่างฝึกงานกำลังสับสนและมีอาการประสาท เขาจึงหวังว่าครูฝึกงานคงช่วยเขา
ส่วนครูฝึกก็คิดว่าช่างนี้โง่และรุ่มร่ามเหลือเกิน
- ง. ชายคนที่อยู่ซ้ายมือยอมแพ้ที่จะซ่อมแซมชิ้นงานแล้ว แต่ชายคนที่อยู่ขวามือ
ยังคงมีความหวังสุดท้ายที่ผลักดันให้เขาทำงานต่อไปอีก
- จ. ชายทั้งสองคนกำลังซ่อมแซมเครื่องมือซึ่งเป็นงานตามปกติของเขา

ภาพที่ 3

โปรดพิจารณาภาพนี้ แล้วอ่านคำบรรยายในหน้าถัดไป

195

คำบรรยายภาพข้อที่ 3

จากภาพที่ 3 โปรดพิจารณาคำบรรยายภาพต่อไปนี้ ทุกข้อโดยละเอียด แล้วเลือกคำบรรยายที่นักเรียนคิดว่าดีที่สุด มา 1 ข้อ เป็นคำตอบ โดยเขียนวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าคำบรรยายที่ท่านเลือกแล้วว่าดีที่สุด

- ก. 50 ปีล่วงมาแล้ว ปู่ของเขาได้มาถึงภูมิภาคส่วนนี้ของประเทศ ซึ่งเป็นที่ซึ่งปู่ได้เริ่ม ต้นตนทำงาน และได้ใช้ความพยายามมาโดยตลอดจนกระทั่งได้มีการสร้างโรงพยาบาลแห่งแรกขึ้น ณ ที่แห่งนี้
- ข. เด็กคนนี้กำลังฝันถึงอาชีพในอนาคตของเขา คือการเป็นแพทย์ผ่าตัด
- ค. เด็กคนนี้กำลังคิดถึงถึงการผ่าตัดในโรงพยาบาล
- ง. เด็กคนนี้กำลังคิดว่า เขาจะต้องเป็นหมอผ่าตัดให้ได้
- จ. เด็กคนนี้ต้องการจะเป็นหมอ แต่เขาไม่สามารถยืนอยู่ใกล้กับเลือดได้ แต่เพราะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับบิดาของเขาในการล่าสัตว์ ทำให้เขาเกลียดการรักษายาบาล

ตอนที่ 5 แบบวัดทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับความรู้ ความพอใจ ความชอบ และพร้อมที่จะทำเช่นนั้นมากหรือน้อย ด้วยความรอบคอบตามความเป็นจริง แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับผลการประเมิน ของนักเรียน โดย 1 ข้อเลือกตอบ เพียง 1 ช่องเท่านั้น

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
1.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ควรทำตามคำสั่งใคร						
2.	จากเจตนาชอบทำงานที่ควรรับผิดชอบตนเอง						
3.	จากเจตนาชอบทำตามคำสั่งมากกว่างานทำเอง						
4.	อาชีพอิสระเสี่ยงต่อความล้มเหลวจากการลงทุน						
5.	จากเจตนาไม่ชอบทำงานที่รายได้ไม่แน่นอน						
6.	จากเจตนาชอบที่จะเสี่ยงต่อความล้มเหลวจากการลงทุน						
7.	จากเจตนาทุนน้อยไม่สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้						
8.	อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนจากการลงทุนมาก						
9.	จากเจตนาชอบทำงานที่มีเวลาปฏิบัติงานตายตัว						
10.	อาชีพอิสระไม่มีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ที่ออกโดยผู้อื่น						
11.	จากเจตนาไม่ชอบทำงานที่มีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับแน่นอน						
12.	อาชีพส่วนตัวสามารถแก้ปัญหาการว่างงานของสังคมได้						
13.	ผู้เขียนพอใจ. ควรประกอบอาชีพส่วนตัวมากกว่าอาชีพอื่น						
14.	การเริ่มต้นประกอบอาชีพส่วนตัวยากเกินไปสำหรับนักเรียนระดับ ปวช.						

ตอนที่ 6 แบบวัดการรับรู้ ปทัสถานทางสังคม

ต่อการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านคำถามในแต่ละข้อให้ละเอียด คิดอย่างรอบคอบ และตอบคำถามทุกคำถาม ในทุกข้อ โดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงบนเส้น _____ เหนือคำตอบ ที่นักเรียนมั่นใจว่า ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่สุดใน แต่ละ 1 คำถามให้เลือกเพียง 1 คำตอบเท่านั้น

1. A กลุ่มบุคคลต่อไปนี้ใครเป็นบุคคลที่นักเรียนใกล้ชิดและรักมากที่สุดในปัจจุบัน
เลือกมา 1 คน

ปู่ ย่า ตา ยาย

- ก. นักเรียนคิดว่าบุคคลที่นักเรียนใกล้ชิด และรักมากที่สุดที่เลือกในข้อ A ต้องการ
ให้นักเรียนประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่ ถ้าต้องการคิดว่ามากหรือน้อย
ถ้าไม่ต้องการคิดว่าไม่ต้องการมากหรือน้อย เลือกมา 1 คำตอบ

ต้องการ

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่ต้องการ

- ข. โดยทั่วไปนักเรียนทำตามความต้องการของบุคคลตามที่เลือกในข้อ A หรือไม่
ถ้าทำคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ทำคิดว่ามากหรือน้อย เลือก 1 คำตอบ

ทำ

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่ทำ

2. B กลุ่มบุคคลต่อไปนี้ใครเป็นบุคคลที่ใกล้ชิด และรักมากที่สุดในปัจจุบัน
เลือกมา 1 คน

ลุง
ป้า
น้า
อา

- ก. นักเรียนคิดว่าบุคคลที่นักเรียนใกล้ชิด และรักมากที่สุด ที่เลือกในข้อ B
ต้องการให้นักเรียน ประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่ ถ้าต้องการคิดว่ามาก
หรือน้อย ถ้าไม่ต้องการคิดว่ามากหรือน้อย เลือกมา 1 คำตอบ

ต้องการ

มาก	ปาน	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปาน	มาก
	กลาง		2 อย่าง		กลาง	

ไม่ต้องการ

- ข. โดยทั่วไปนักเรียนทำตามความต้องการของบุคคลตามที่เลือกในข้อ B หรือไม่
ถ้าทำคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ทำคิดว่ามากหรือน้อย เลือกมา 1 คำตอบ

ทำ

มาก	ปาน	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปาน	มาก
	กลาง		2 อย่าง		กลาง	

ไม่ทำ

3. ก. นักเรียนคิดว่า บิดาต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่
ถ้าต้องการคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ต้องการคิดว่าไม่ต้องการมากหรือน้อย
เลือกมา 1 คำตอบ

ต้องการ

มาก	ปาน	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง	น้อย	ปาน	มาก
	กลาง		2 อย่าง		กลาง	

ไม่ต้องการ

- ข. โดยทั่วไปนักเรียนทำตามความต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่ถ้าต้องการคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ต้องการคิดว่าไม่ต้องการมากหรือน้อย เลือกมา 1 คำตอบ

ทำ							ไม่ทำ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

4. ก. นักเรียนคิดว่า มารดา ต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่ถ้าต้องการคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ต้องการคิดว่าไม่ต้องการมากหรือน้อย เลือกมา 1 คำตอบ

ต้องการ							ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

- ข. โดยทั่วไปนักเรียนทำตามความต้องการของมารดาหรือไม่ ถ้าทำคิดว่าทำมากหรือน้อย ถ้าไม่ทำคิดว่ามากหรือน้อย เลือกมา 1 คำตอบ

ทำ							ไม่ทำ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

5. ก. นักเรียนคิดว่า ครู-อาจารย์ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดต้องการให้นักเรียนประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่ ถ้าต้องการคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ต้องการคิดว่าไม่ต้องการมากหรือน้อยเลือกมา 1 คำตอบ

ต้องการ							ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

ตอนที่ 7

แบบวัดความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ ต่อไปนี้ อย่างละเอียดแล้ว ให้นักเรียนประเมินตนเองว่า นักเรียนมีความต้องการ หรือตั้งใจ จะทำเช่นข้อความนั้นหรือไม่ ถ้าต้องการจะทำ หรือตั้งใจจะทำ ให้นักเรียนคิดว่า ต้องการมากหรือน้อยแต่ถ้าไม่ต้องการจะทำให้คิดว่าไม่ต้องการมาก หรือ น้อยแล้วเขียนเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับการประเมินของนักเรียนเพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น

1. ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพส่วนตัวทันที เมื่อสำเร็จชั้น ปวช.

ต้องการ							ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

2. ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพส่วนตัว หลังจากมีประสบการณ์จากการเป็นลูกจ้างก่อน ไม่เกิน 10 ปี หลังจากสำเร็จชั้น ปวช.

ต้องการ							ไม่ต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

3. ข้าพเจ้ามีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะนำมาลงทุนทำกิจการส่วนตัวแล้ว

พร้อม

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่พร้อม

4. อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ข้าพเจ้าจะทำเมื่อหางานอื่นไม่ได้แล้ว

จริง

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่จริง

5. อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ข้าพเจ้าต้องการทำมากที่สุด

ใช่

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่ใช่

6. ข้าพเจ้าจะไม่ประกอบอาชีพส่วนตัวแน่

ใช่

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่ใช่

7. ก. นักเรียน คิดว่า บุคคลที่นักเรียนนับถือและคุ้นเคยนักเรียนที่สุด
(ไม่ใช่บุคคลในข้อ1-ข้อ6) สนับสนุนให้นักเรียนประกอบอาชีพส่วนตัว
หรือ ถ้าสนับสนุนคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่สนับสนุนคิดว่าไม่สนับสนุน
มากหรือน้อย เลือก 1 คำตอบ

สนับสนุน							ไม่สนับสนุน
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปาน กลาง	มาก

- ข. โดยทั่วไปนักเรียนทำตามข้อเสนอแนะของบุคคลที่นักเรียนนับถือ
และคุ้นเคยที่สุดหรือไม่ ถ้าทำคิดว่ามากหรือน้อย ถ้าไม่ทำคิดว่า
มากหรือน้อย เลือก 1 คำตอบ

ทำ							ไม่ทำ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปาน กลาง	มาก

ตอนที่ 8 แบบวัดการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตน

ต่อการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจงในการตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วประเมิน
ตัวนักเรียนเองว่า นักเรียนมีความสามารถเพียงพอ ที่จะทำสิ่งนั้น หรือแก้ปัญหานั้น ได้
มากน้อยเพียงใด แล้วต้องใช้ความพยายาม หรือใช้เวลาในการทำสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด
แล้วให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการประเมินของนักเรียน เพียงข้อละ 1
ช่องเท่านั้น ด้วยความรอบคอบทุกข้อ

1. ในการประกอบอาชีพส่วนตัวต้องมีทุนในการดำเนินกิจการ นักเรียนเชื่อว่านักเรียน
สามารถจะหาทุนได้มากหรือน้อยเพียงใด ในระยะเวลาจำกัด

หาได้							หาไม่ได้
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปาน กลาง	มาก

2. นักเรียนเชื่อว่า ถ้านักเรียนจะเปิดกิจการส่วนตัวขึ้น จะสามารถแข่งขัน กับกิจการ
ของผู้อื่นที่ดำเนินกิจการมาก่อนได้หรือไม่ มากหรือน้อยเพียงใด

สู้ได้							สู้ไม่ได้
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปาน กลาง	มาก

3. นักเรียนเชื่อว่า นักเรียนเองมีประสบการณ์เพียงพอ ที่จะดำเนินการ ของ ตนเอง
หรือไม่มากนักเพียงใด

เพียงพอ							ไม่เพียงพอ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปาน กลาง	

4. ถ้านักเรียนเปิดกิจการส่วนตัว แล้วประสิทธิภาพขาดทุนใน 1 เดือนแรก นักเรียนจะ
ดำเนินการและแก้ปัญหาต่อไป หรือ เลิกกิจการ มากน้อยเพียงใด

ทำต่อ							เลิก
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปาน กลาง	

5. นักเรียนเชื่อว่า ถ้านักเรียนเปิดกิจการส่วนตัวแล้ว นักเรียนสามารถจัดการ เกี่ยวกับ
ระบบภาษีต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือไม่ มากหรือน้อยเพียงใด

ทำได้ถูกต้อง							ทำไม่ได้
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2อย่าง	น้อย	ปาน กลาง	

โปรดตรวจอีกครั้งว่านักเรียนทำหมดทุกข้อแล้ว

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายวชิร	ชื่อสกุล โอภิชากร
เกิดวันที่ 14 เดือน มกราคม	พุทธศักราช 2493
สถานที่เกิด	อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 94/24 ถนนพัทลุง ซอย 8 ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเทคนิคตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	กศ.บ. (วิชาเอกฟิสิกส์) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
พ.ศ. 2533	วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จากมหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2541	กศ.ค. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึง
ประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

บทคัดย่อ
ของ
วชิร โอภิธากร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มีนาคม 2541

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระและการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 884 คน พณิชยกรรม 507 คน และคหกรรม 107 คน รวม 1,498 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 8 ตอน โดย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบวัดสภาพแวดล้อมในครอบครัว ตอนที่ 3 แบบวัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตอนที่ 4 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตอนที่ 5 แบบวัดทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตอนที่ 6 แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ตอนที่ 7 แบบวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และตอนที่ 8 แบบวัดการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ปวช. ได้แก่ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\beta = 0.334$) ทักษะคิดที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\beta = 0.178$) และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\beta = 0.133$) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\beta = -0.120$)
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับปวช. ได้แก่ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\beta = 0.131$) ทักษะคิดที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\beta = 0.066$) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ($\beta = 0.061$) และสภาพแวดล้อมในครอบครัว ($\beta = 0.042$)
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพอิสระของบุคคล ได้แก่ ความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ การรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระ การสนับสนุน

สนับสนุนจากรอบครัว และการสนับสนุนจากเจ้าของสถานประกอบการที่บุคคลนั้นเคยเป็นลูกจ้างมาก่อน

**INFLUENTIAL FACTORS ON INTENTION OF SELF-EMPLOYMENT
SELECTION AND SELF-EFFICACY TOWARDS SELF-EMPLOYMENT/
OF THE VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS**

AN ABTRACT

BY

VAJIRA O-PITHAKORN

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Curriculum Research and Development
at Srinakharinwirot University**

March 1998

The objective of the survey studying to the "Influential Factors on Intention of Self-Employment Selection and Self-Efficacy towards Self-Employment of the Vocational Certificate Students" were to investigate the influences of family-environment , college-environment , need for achievement , good attitude towards self-employment and subjective norm towards self-employment acquirement of the intention for selecting self-employment and the self-efficacy towards self-employment of the sample 1498 persons who are the vocational students in Vocational Certificate in industrial trades 884 persons , Vocational Certificate in business trades 507 persons and Vocational Certificate in home economics trades 107 persons of the second semester 1995 in the colleges of department of Vocational Education of Thailand. The instrument of a data collection are eight sections in one paper namely : (1) respondent background , (2) family environment , (3) college environment , (4) need for achievement , (5) attitude towards self-employment , (6) subjective norm towards self-employment , (7) intention for selecting self-employment and (8) self-efficacy towards self-employment .

Main findings were as follows:

1. Factors which directly influence the intention for selecting self-employment of the Vocational Education Certificate Students were subjective norm towards self-employment ($\beta = 0.334$) , good attitude towards self-employment ($\beta = 0.178$) , self-efficacy towards self-employment ($\beta = 0.133$) and need for achievement ($\beta = -0.120$) .

2. Factors which directly influence the self-efficacy towards self-employment of the Vocational Education Certificate students were subjective norm towards self-employment ($\beta = 0.131$) , good attitude towards self-employment ($\beta = 0.066$) , college environment ($\beta = 0.061$) and family environment ($\beta = 0.042$) .

3. Factors which directly influence of a person who want to be self-employment was the intention for selecting self-employment , the self-efficacy towards self-employment , parents help and employer help.